

**UCHWAŁA NR RG.0007.266.2021
RADY GMINY KOBIOR**

z dnia 30 grudnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór na lata 2022÷2025
z uwzględnieniem perspektywy lat 2026÷2029”.**

Na podstawie Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1, art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 1834) oraz w związku z art. 85 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 973)

**RADA GMINY
uchwała:**

§ 1.

Przyjmuje się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór na lata 2022÷2025 z uwzględnieniem perspektywy lat 2026÷2029”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

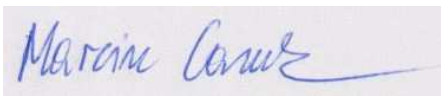

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

mgr Przemysław Sawicki

ZAMAWIAJĄCY	Gmina Kobiór ul. Kobiórska 5 43-210 Kobiór
TYTUŁ OPRACOWANIA	Program ochrony środowiska dla Gminy Kobiór na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy lat 2026-2029
STADIUM	Dokumentacja programowa
JEDNOSTKA AUTORSKA	AQUAGIS Marcin Caruk
Opracował	Podpis
mgr inż. Marcin Caruk	
DATA WYKONANIA: listopad 2021 r.	

Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Spis treści

1	Wprowadzenie	2
1.1	Podstawa prawna	2
1.2	Struktura programu.....	2
1.3	Metoda tworzenia Programu.....	4
2	Streszczenie	5
3	Ocena stanu środowiska w gminie	7
3.1	Ogólne informacje o gminie	7
3.2	Stan poszczególnych elementów środowiska w gminie.....	7
3.2.1	Ochrona klimatu i jakości powietrza – charakterystyka i ocena stanu obszaru interwencji	7
3.2.2	Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne - ochrona klimatu i jakości powietrza	14
3.2.3	Zagrożenia hałasem – charakterystyka i ocena stanu obszaru interwencji	15
3.2.4	Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne - zagrożenia hałasem.....	16
3.2.5	Pola elektromagnetyczne – charakterystyka i ocena stanu obszaru interwencji	17
3.2.6	Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne - pola elektromagnetyczne	19
3.2.7	Gospodarowanie wodami – charakterystyka i ocena stanu obszaru interwencji	20
3.2.8	Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne - gospodarowanie wodami	26
3.2.9	Gospodarka wodno-ściekowa – charakterystyka i ocena stanu obszaru interwencji	27
3.2.10	Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne - gospodarka wodno-ściekowa.....	28
3.2.11	Zasoby geologiczne – charakterystyka i ocena stanu obszaru interwencji	29
3.2.12	Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne - zasoby geologiczne.....	31
3.2.13	Gleby – charakterystyka i ocena stanu obszaru interwencji	32
3.2.14	Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne - gleby	34
3.2.15	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – charakterystyka i ocena stanu obszaru interwencji	35
3.2.16	Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne - gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	40
3.2.17	Zasoby przyrodnicze – charakterystyka i ocena stanu obszaru interwencji.....	42
3.2.18	Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne - zasoby przyrodnicze	45
3.2.19	Zagrożenia poważnymi awariami – charakterystyka i ocena stanu obszaru interwencji	46
3.2.20	Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne - zagrożenia poważnymi awariami	47
3.3	Realizacja dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska, istniejące problemy środowiskowe	48
3.4	Szanse i ograniczenia rozwoju gminy wynikające ze stanu środowiska oraz prognoza stanu środowiska	50
4	Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	52
4.1	Wprowadzenie	52

4.2	<i>Spójność wyznaczonych celów i zadań z dokumentami strategicznymi i programowymi.....</i>	52
4.2.1	Krajowe i sektorowe dokumenty strategiczne i programowe	53
4.2.2	Wojewódzkie dokumenty strategiczne i programowe	58
4.2.3	Lokalne dokumenty strategiczne i programowe	67
4.3	<i>Cele, kierunki interwencji i zadania wynikające z oceny stanu środowiska.....</i>	73
4.4	<i>Harmonogram realizacji zadań własnych i monitorowanych wraz z ich finansowaniem .....</i>	83
5	Zarządzanie programem ochrony środowiska.....	87
5.1	<i>Wprowadzenie .....</i>	87
5.2	<i>Instrumenty realizacji programu .....</i>	87
5.2.1	Instrumenty prawne	87
5.2.2	Instrumenty finansowe.....	90
5.2.3	Instrumenty społeczne	91
5.3	<i>Upowszechnianie informacji o środowisku .....</i>	92
5.4	<i>Organizacja zarządzania środowiskiem oraz zarządzania programem ochrony środowiska.....</i>	92
5.5	<i>Monitoring wdrażania Programu.....</i>	94
6	Aspekty finansowe wdrażania programu.....	96
6.1	<i>Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) w Katowicach.....</i>	96
6.2	<i>Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW).....</i>	97
6.3	<i>Fundusze Europejskie na lata 2021-2027 .....</i>	99
6.4	<i>Rządowy Fundusz Polski Ład.....</i>	100
6.5	<i>Bank Ochrony Środowiska (BOŚ) .....</i>	101
6.6	<i>Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) .....</i>	103
6.7	<i>Program Działań Na Rzecz Środowiska i Klimatu LIFE.....</i>	103
6.8	<i>Fundusz Leśny.....</i>	104
6.9	<i>Fundusz Termomodernizacji i Remontów.....</i>	105
7	Literatura	106

Spis tabel

Tabela 1. Analiza SWOT – ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego.....	14
Tabela 2. Zagadnienia horyzontalne – ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego	14
Tabela 3. Analiza SWOT – zagrożenie hałasem.....	17
Tabela 4. Zagadnienia horyzontalne – zagrożenie hałasem.....	17
Tabela 5. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne	19
Tabela 6. Zagadnienia horyzontalne – zagrożenie hałasem.....	19
Tabela 7. Zestawienie głównej jednostki hydrogeologicznej występującej na obszarze Gminy Kobiór	24
Tabela 8. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami	26
Tabela 9. Zagadnienia horyzontalne – gospodarowanie wodami	26
Tabela 10. Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa.....	28
Tabela 11. Zagadnienia horyzontalne – gospodarka wodno-ściekowa.....	28
Tabela 12. Udokumentowane złoża kopalin w gminie Kobiór.....	31
Tabela 13. Analiza SWOT – zasoby geologiczne.....	31
Tabela 14. Zagadnienia horyzontalne – zasoby geologiczne.....	31
Tabela 15. Struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Kobiór	32
Tabela 16. Analiza SWOT – gleby	34
Tabela 17. Zagadnienia horyzontalne – gleby	35
Tabela 18. Ilości poszczególnych frakcji odpadów odebranych z nieruchomości na terenie Gminy Kobiór w 2020r.	38
Tabela 19. Ilości poszczególnych frakcji odpadów odebranych z PSZOK-u w 2020r.....	38
Tabela 20. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	40
Tabela 21. Zagadnienia horyzontalne – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	41
Tabela 22. Pomniki przyrody na terenie Gminy Kobiór.....	43
Tabela 23. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze	45
Tabela 24. Zagadnienia horyzontalne – zasoby przyrodnicze	46
Tabela 25. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami	47
Tabela 26. Zagadnienia horyzontalne – zagrożenia poważnymi awariami	47
Tabela 27. Prognoza stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie Gminy Kobiór	50
Tabela 28. Przyjęte do realizacji na terenie Gminy Kobiór cele, kierunki interwencji i zadania w ramach wyznaczonych obszarów interwencji.....	74

Tabela 29. Harmonogram realizacji zadań własnych i monitorowanych wraz z ich finansowaniem	84
--	----

Spis rysunków

Rysunek 1. Lokalizacja stacji pomiarowych w województwie śląskim, wykorzystanych w ocenie za rok 2020	9
Rysunek 2. Zasięg podobszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 w województwie śląskim w 2020 roku.....	10
Rysunek 3. Zasięg podobszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 faza II w województwie śląskim w 2020 roku	11
Rysunek 4. Zasięg podobszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w województwie śląskim w 2020 roku.....	12
Rysunek 5. Oddziaływanie akustyczne drogi krajowej DK1 wyrażony wskaźnikiem imisji LDWN wg pomiarów z roku 2020	16
Rysunek 6. Ocena stanu/potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych monitorowanych w roku 2017.....	21
Rysunek 7. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych monitorowanych w roku 2017	22
Rysunek 8. Klasyfikacja elementów hydromorfologicznych na podstawie hydromorfologicznego indeksu rzecznoego w 2017 roku	22
Rysunek 9. Lokalizacja punktów pomiarowych w jednolitych częściach wód podziemnych w województwie śląskim w 2013 roku i wyniki oceny jakości wód podziemnych	25
Rysunek 10. Struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Kobiór	33
Rysunek 11. Udział poszczególnych rodzajów odpadów w strumieniu odpadów odebranych w 2020r. z nieruchomości na terenie Gminy Kobiór	38
Rysunek 12. Schemat zarządzania programem ochrony środowiska	94

Wykaz skrótów:

*DW – droga wojewódzka,
DK – droga krajowa,
Dz.U. – dziennik ustaw,
GUS - BDL - Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Lokalnych,
GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad,
JCWP – jednolite części wód,
JCWPd – jednolite części wód podziemnych,
JST – jednostka samorządu terytorialnego,
KOBiZE - Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami,
KZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej,
KPOŚK - Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
OSN - obszary szczególnie narażone,
OZE – odnawialne źródła energii,
PEP 2030 – Polityka Ekologiczna Państwa 2030
PGW - Plan gospodarowania wodami,
POŚ – program ochrony środowiska,
PSZOK - Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych,
PSSE – Państwowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna,
RDW - Ramowa Dyrektywa Wodna,
RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
UE – Unia Europejska;
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
WIOŚ – Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska,*

1 Wprowadzenie

1.1 Podstawa prawna

Podstawą prawną opracowania programu ochrony środowiska jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r., Prawo Ochrony Środowiska (tekst jednolity: Dz.U. z 2021 r, poz. 1098 z późn. zm.) **zwana dalej POŚ**. Opracowanie zostało wykonane na zlecenie władz samorządowych Gminy Kobiór, przy dofinansowaniu ze środków WFOŚiGW w Katowicach.

Zgodnie z Art. 17. 1. POŚ organ wykonawczy gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza gminny program ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1, tj. strategiach rozwoju, programach i dokumentach programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.).

POŚ nie określa treści i zakresu programu ochrony środowiska, zwraca jednak uwagę (art. 17 pkt. 1), by uwzględniał on cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1 POŚ.

Pierwszy POŚ dla Gminy Kobiór został przyjęty Uchwałą Rady Gminy Nr XXII/1/86/04 z dnia 10 listopada 2004 roku. Program obejmował cele i zadania krótkoterminowe przewidziane na okres 2005÷2008 oraz cele i kierunki działań długoterminowe do 2012r.

Drugi POŚ dla Gminy Kobiór został przyjęty Uchwałą Rady Gminy Nr XXIX/202/09 w dniu 15 lipca 2009r. Program obejmował cele i zadania krótkoterminowe przewidziane na okres 2009÷2012 oraz cele i kierunki działań długoterminowe do 2016r.

Trzeci POŚ dla Gminy Kobiór został przyjęty Uchwałą Rady Gminy NR RG.0007.37.2015 w dniu 30 kwietnia 2015r. Program obejmował cele i zadania krótkoterminowe przewidziane na okres 2015÷2018 oraz cele i kierunki działań długoterminowe do 2022r.

Niniejszy Program ochrony środowiska dla Gminy Kobiór jest jego kolejną aktualizacją i obejmuje najbliższe cztery lata, tj. 2022÷2025 z uwzględnieniem perspektywy kolejnych czterech lat, tj. 2026÷2029. Stanowi czwartą edycję dokumentu programowego określającego zadania w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy i jest aktualizacją dokumentu przyjętego w 2004 r. z uwzględnieniem analizy i wniosków zawartych w jego aktualizacjach z lat 2009 i 2015.

1.2 Struktura programu

Struktura Programu Ochrony Środowiska Gminy Kobiór zawiera analizę i omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie w odniesieniu do takich obszarów interwencji, jak:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza
2. Zagrożenia hałasem
3. Pola elektromagnetyczne
4. Gospodarowanie wodami
5. Gospodarka wodno-ściekowa
6. Zasoby geologiczne
7. Gleby
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
9. Zasoby przyrodnicze
10. Zagrożenia poważnymi awariami

W opracowaniu znajduje się charakterystyka i ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu

do obowiązujących przepisów prawnych obejmuje sformułowanie celów oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany został plan działań zawierający listę zadań, które należy zrealizować na terenie Gminy Kobiór do końca roku 2029.

Program Ochrony Środowiska Gminy Kobiór pozostaje w ścisłej relacji z:

1. Krajowymi dokumentami strategicznymi, na podstawie których prowadzona jest polityka rozwoju:
  - Polityka Ekologiczna Państwa 2030 (PEP2030);
  - Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
  - Polityka energetyczna Polski do 2040 roku.
2. Dokumentami sektorowymi:
  - Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK);
  - Krajowy plan gospodarki odpadami 2022;
  - Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 (POKA);
  - Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 z perspektywą do 2030;
  - Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.
3. Wojewódzkimi dokumentami strategicznymi i programowymi:
  - Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2030”;
  - Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (z późniejszymi zmianami);
  - Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022;
  - Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego z 2020r.;
  - Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie;
  - Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030;
  - Program małej retencji dla Województwa Śląskiego wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko (aktualizacja);
  - Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do 2019 roku z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024.
4. Lokalnymi dokumentami strategicznymi i programowymi:
  - Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego do roku 2020, z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024.
  - Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentów Gminy Kobiór: tereny A, B, C i D.
  - Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Kobiór - Polana Śródleśna.
  - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobiór – III edycja z roku 2019.
  - Program likwidacji wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kobiór na lata 2012- 2032.
  - Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kobiór.

1.3 Metoda tworzenia Programu

Niniejszy Program opracowany został zgodnie z „Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, opublikowanymi przez Ministerstwo Środowiska w 2015 roku.

Zgodnie z wymaganiami ustawy „Prawo ochrony środowiska”, duży nacisk położono na proces opracowania programu i na elastyczność jego treści. Generalną zasadą procesu jest włączanie społeczności gminy zarówno w przygotowanie programu jak i jego wdrażanie. Dlatego już w początkowych etapach prac nad Programem zwrócono szczególną uwagę na wymianę informacji i konsultacje pomiędzy przedstawicielami instytucji / organizacji włączonych w zagadnienie ochrony środowiska i rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

Nadzór nad przebiegiem prac prowadził Urząd Gminy Kobiór. W pierwszej kolejności przeprowadzono prace przygotowawcze polegające na zgromadzeniu materiałów źródłowych oraz danych dotyczących aktualnego stanu środowiska na terenie gminy. Dane pozyskiwano z dokumentów posiadanych przez gminę, z raportów nadrzędnych instytucji samorządowych i wyspecjalizowanych jednostek zajmujących się problematyką ochrony środowiska (WIOŚ, Wody Polskie, RDOŚ itp.) oraz baz danych i opracowań GUS. Drugi etap prac wiązał się z opracowaniem charakterystyki aktualnego stanu środowiska gminy. Następnie na podstawie dokonanej oceny i analizy określono priorytety ekologiczne dla terenu gminy, które stanowiły punkt wyjściowy dla wyznaczenia celów strategicznych Programu. Kolejny etap to proces planowania i określenia celów strategicznych oraz kierunków działań zmierzających do poprawy stanu środowiska. Zarówno cele, jak i zadania strategiczne zostały określone tak, aby były zgodne z opracowaniami wyższego szczebla, tzn. z wojewódzkim i powiatowym programem ochrony środowiska.

Program wykonano więc w oparciu o:

- informacje uzyskane bezpośrednio z gminy,
- studium zebranych materiałów wejściowych,
- dostępne wyniki monitoringu środowiska.

Opracowanie określa cele, priorytety i zadania ochrony środowiska w zakresie: gospodarka wodno-ściekowa, ochrona powierzchni ziemi i gleb, ochrona powietrza, ochrona przed hałasem, ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym, ochrona przyrody i krajobrazu, edukacja ekologiczna, ochrona przed skutkami poważnych awarii i gospodarka odpadami. Założone cele podzielono na cele krótkoterminowe, do realizacji w latach 2022÷2025 oraz średnioterminowe, do realizacji w perspektywie kolejnych czterech lat, czyli do roku 2029.

Końcowym etapem proceduralnym, kończącym prace nad Programem jest przyjęcie Programu przez Radę Gminy Kobiór w formie uchwały.

2 Streszczenie

Będący przedmiotem niniejszego opracowania „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029” (POŚ) stanowi kontynuację „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2022” przyjętego Uchwałą nr RG.0007.37.2015 Rady Gminy Kobiór z dnia 30 kwietnia 2015r. Ze względu na upływ okresu obowiązywania poprzedniego „Programu Ochrony Środowiska” zaistniała konieczność opracowania aktualizacji tego strategicznego dokumentu.

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej jednostki samorządu terytorialnego.

Niniejszy program ocenia i analizuje stan środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Kobiór w podziale na dziesięć obszarów przyszłej interwencji:

- 1) ochronę klimatu i jakości powietrza,
- 2) zagrożenia hałasem,
- 3) pola elektromagnetyczne,
- 4) gospodarowanie wodami,
- 5) gospodarkę wodno-ściekową,
- 6) zasoby geologiczne,
- 7) gleby,
- 8) gospodarkę odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- 9) zasoby przyrodnicze,
- 10) zagrożenia poważnymi awariami.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu środowiska Gminy Kobiór zidentyfikowano następujące najważniejsze problemy środowiskowe na jej terenie, które wymagają podjęcia działań naprawczych:

- występowanie przekroczeń dopuszczalnych standardów jakości powietrza;
- dominujący udział zmieszanych odpadów komunalnych odbieranych z terenu gminy;
- występowanie problemu powstawania „dzikich wysypisk”;
- znaczna ilość wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie gminy.

W POŚ wykazano powiązania przyjętych celów środowiskowych z dokumentami strategicznymi rangi krajowej, wojewódzkiej, powiatowej i gminnej. Przyjęte do realizacji w ramach POŚ kierunki interwencji dotyczą:

- poprawy jakości powietrza na terenie gminy,
- ograniczenia uciążliwości systemu komunikacyjnego,
- podniesienia komfortu życia mieszkańców gminy poprzez eliminację bądź ograniczenie źródeł hałasu,
- podniesienia komfortu życia mieszkańców gminy poprzez eliminację bądź ograniczenie zagrożeń promieniowaniem elektromagnetycznym,
- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych,
- rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z gospodarką wodno-ściekową,
- ochrony zasobów złóż nieeksploatowanych oraz ochrony mieszkańców przed uciążliwościami związanymi z wydobywaniem kopalin,
- ochrony gleb przed degradacją i dewastacją,
- prawidłowego prowadzenia gospodarki odpadami i osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu,

- usunięcia z terenu gminy wyrobów zawierających azbest,
- ochrony zieleni, zasobów leśnych oraz obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych,
- zapobiegania skutkom poważnych awarii i zagrożeniom naturalnym.

W POŚ wskazano i opisano również możliwości pozyskania dofinansowania na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska, opisano system zarządzania i monitorowania wdrażania POŚ, który opiera się na sporządzaniu raportów z wykonania zaplanowanych zadań (w cyklach 2-letnich) oraz wskazano rozwiązania służące ograniczeniu negatywnego oddziaływania na środowisko zaplanowanych do realizacji inwestycji.

Zadanie zarządzania realizacją założeń tego POŚ będzie pełnił Wójt Gminy Kobiór. Natomiast całościowe zarządzanie środowiskiem w jednostce dotyczyć będzie kilku szczebli. Oprócz szczebla gminnego jest jeszcze poziom powiatowy, wojewódzki oraz jednostek organizacyjnych, obejmujących działania podejmowane przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska.

W procesie wdrażania POŚ ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów. Dlatego zaproponowano szereg wskaźników monitoringu dla których podano wartość bazową oraz stan oczekiwany.

POŚ oparty został o postanowienia wynikające z dokumentów strategicznych, koncepcji i innych opracowań krajowych, wojewódzkich i powiatowych i lokalnych, z uwzględnieniem wymogów wynikających z obowiązujących przepisów. W każdym z tych dokumentów znajduje się szereg zapisów, które były bazą dla potrzeb opracowania celów oraz kierunków działań niniejszego POŚ.

Realizacja niniejszego POŚ została dofinansowana ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

3 Ocena stanu środowiska w gminie

3.1 Ogólne informacje o gminie

Kobiór jest najdalej na północ wysuniętą gminą powiatu pszczyńskiego. Z uwagi na charakter lokalizacji – stanowi polanę otoczoną lasami, pozostałościami Puszczy Pszczyńskiej – jest gminą jednowioskową. Obszar gminy wynosi 4950 ha. Liczba mieszkańców gminy wg stanu na koniec roku 2020 wynosiła 4 971 osób. Kobiór sąsiaduje z następującymi miejscowościami:

- od północy: sołectwo Gostyń (gmina Wiry) oraz Paprocany (miasto Tychy),
- od wschodu Świerczyniec (gmina Bojszowy),
- od południa Studzienice, Piasek, Czarków (miasto Pszczyna),
- od zachodu Suszec (gmina Suszec) i Zgoń (miasto Orzesze).

Gmina leży przy drodze krajowej A1 – Katowice – Tychy – Pszczyna – Bielsko-Biała – Cieszyn w odległości około 30 km od Katowic, 100 km od Krakowa, 50 km od przejścia granicznego w Cieszynie.

3.2 Stan poszczególnych elementów środowiska w gminie

3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza – charakterystyka i ocena stanu obszaru interwencji

Położenie w zagłębieniu pomiędzy Wyżyną Śląską i Pogórzem Śląskim oraz wysoka lesistość obszaru wywiera wpływ na warunki klimatyczne. Suma opadów rocznych osiąga średnio 825 mm, co stanowi ok. 140% średniej ogólnopolskiej. Na ogół płaski teren i wysokie opady sprzyjają silnemu zawilgoceniu gruntu, co w połączeniu ze słabymi wiatrami sprzyja powstawaniu wysokiej wilgotności powietrza. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi $8\div 8,5^{\circ}\text{C}$. W ciągu roku występuje około 100-120 dni z przymrozkami i 60-90 dni z pokrywą śnieżną. Przeważają wiatry z sektora zachodniego (54 %), wiejące z prędkością $3\div 4$ m/s. Okres wegetacyjny wynosi średnio 221 dni.

Gmina Kobiór należy do strefy pszczyńskiej wyróżnianej na potrzeby klasyfikacji stref w ramach monitoringu państwowego dla województwa śląskiego prowadzonego przez WIOŚ Katowice. W strefie pszczyńskiej nie są przekraczane dopuszczalne stężenia benzenu, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, ozonu, pyłu zawieszonego PM 10 oraz tlenku węgla – zarówno ze względu na ochronę zdrowia, jak na ochronę roślin. Dotyczy to wyników badań PIOŚ za rok 2013. Oznacza to, że Gmina Kobiór należy do strefy o jakości powietrza mieszczącej się w klasie najwyższej – A. Jest to rezultatem zmian, jakie zachodziły od początku lat 90-tych minionego stulecia w gospodarce województwa, a zwłaszcza ograniczenia emisji przemysłowej.

Z przytoczonych danych nie wynika bynajmniej, że na obszarze gminy nie odczuwa się miejscowych uciążliwości związanych z jakością powietrza. Źródłem tych uciążliwości są: emisja ze środków transportu (droga krajowa DK-1, droga wojewódzka nr 928, droga powiatowa oraz linia kolejowa). Duże znaczenie ma także emisja niska z systemów grzewczych zlokalizowanych na niewielkiej przestrzeni osady kobiórskiej. System ciepłowniczy gminy jest zdecentralizowany, co wynika z zabudowy – wolnostojącej, jednorodzinnej. Indywidualne instalacje c.o. opalane są węglem i gazem, rzadziej olejem opałowym. W obiektach użyteczności publicznej kotłownie węglowe zostały zastąpione przez gazowe. Na terenie osady działają liczne paleniska domowe, gdzie głównym źródłem ciepła jest tradycyjne spalanie węgla. Także liczne szklarnie i tunele foliowe w większości ogrzewane są węglem niskiej jakości.

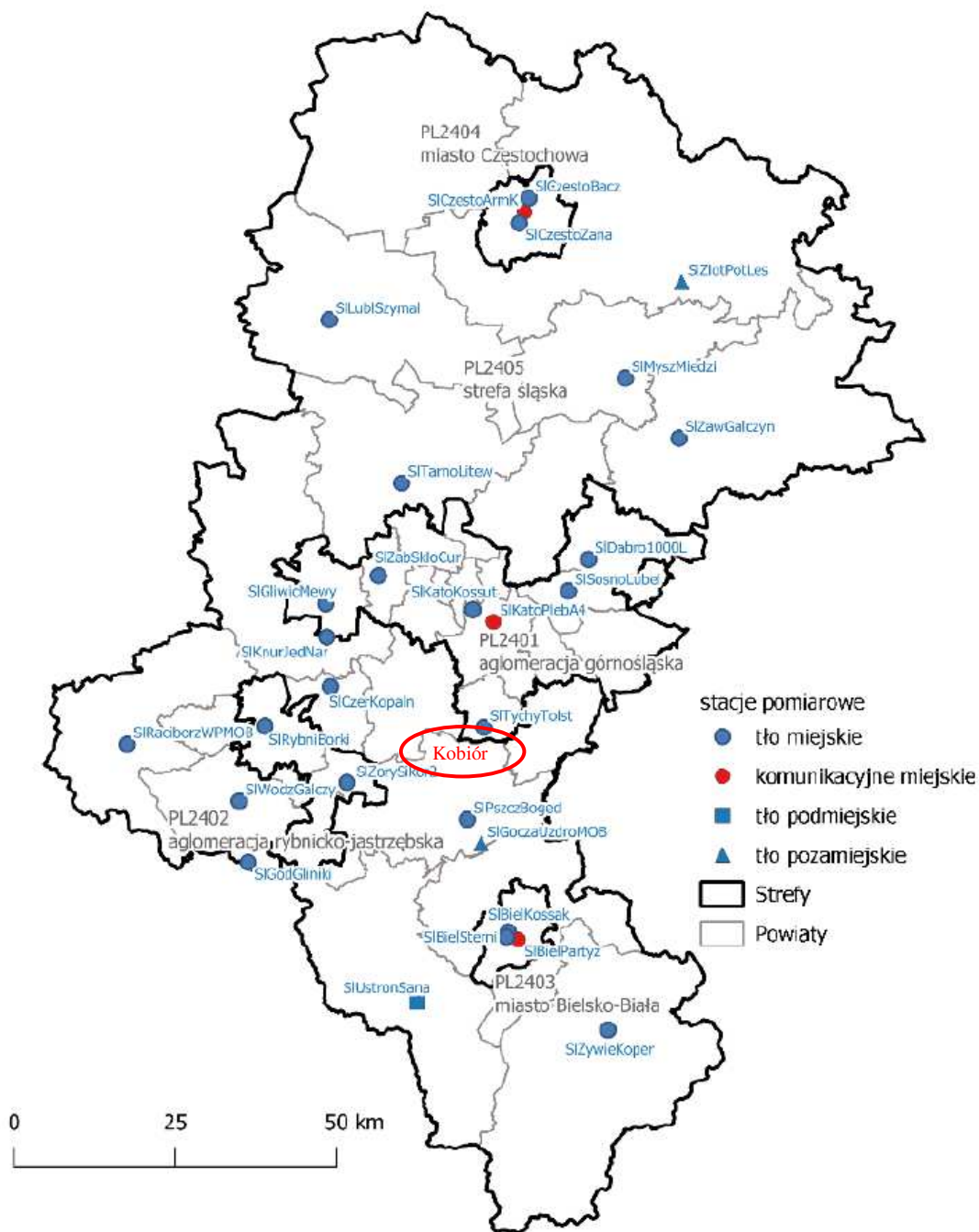
Podstawę oceny jakości powietrza stanowią poziomy substancji w powietrzu: dopuszczalne, docelowe, celów długoterminowych i alarmowe. W niektórych przypadkach określona została dozwolona liczba przekroczeń określonego poziomu, a także terminy, w których określony poziom powinien zostać osiągnięty. Szczegółowo tematykę regulują:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2018 r. poz. 1119);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 października 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2019 r. poz. 1931);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2010 r. nr 16 poz. 87).

Wartości poszczególnych poziomów substancji w powietrzu zostały zróżnicowane ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

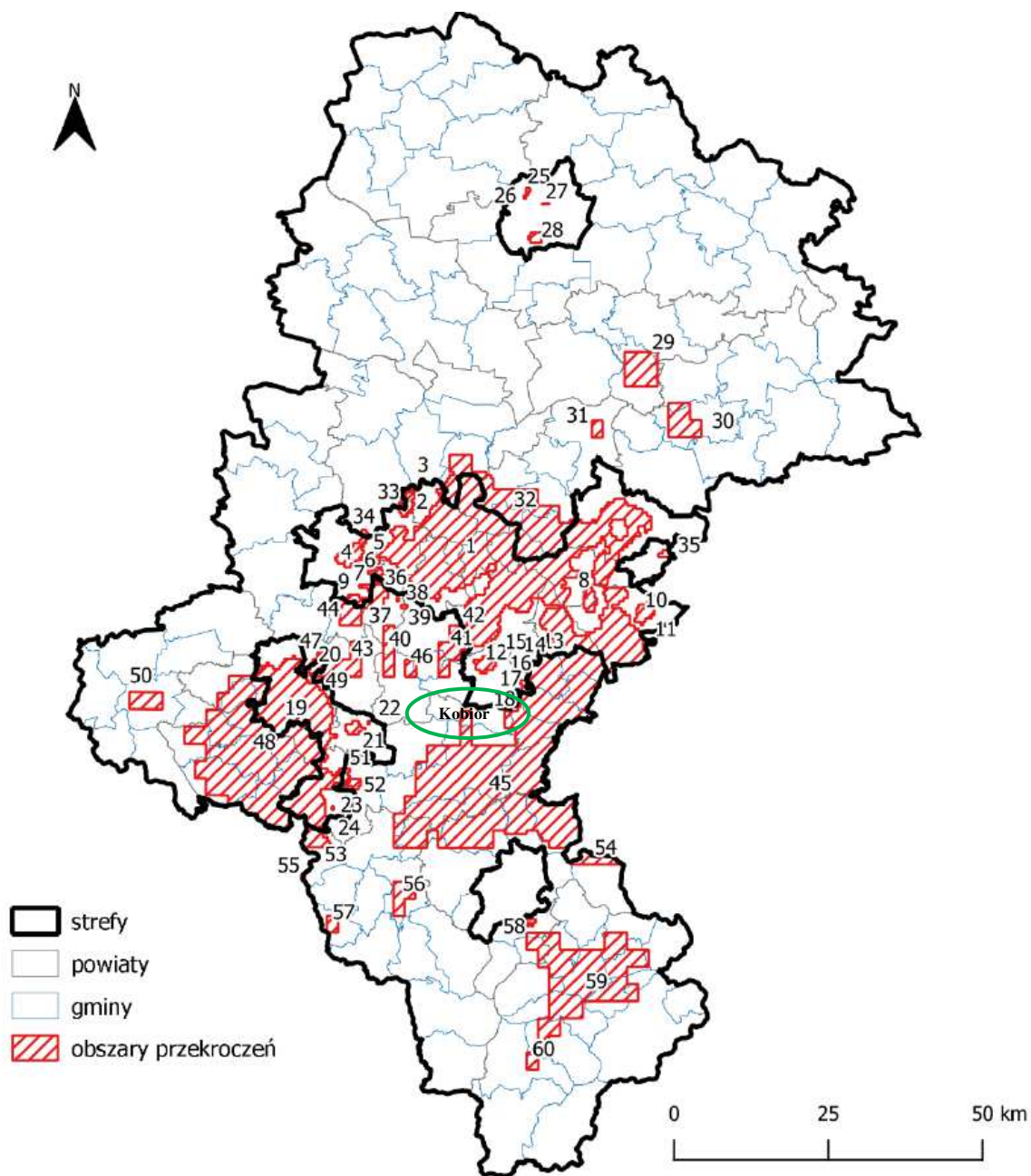
W ocenach pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi obecnie uwzględnia się: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), pył PM₁₀ i PM_{2,5}, metale ciężkie: ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd) i nikiel (Ni) w pyłe PM₁₀ oraz benzo(a)piren (B(a)P) w pyłe PM₁₀. Oceny dokonywane pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin obejmują: dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu NO_x i ozon (O₃).

W 2020 roku monitoring stężeń zanieczyszczeń powietrza był prowadzony w województwie śląskim na 205 stanowiskach w 29 lokalizacjach. Najbliżej Gminy Kobiór były zlokalizowane stanowiska pomiarowe w Tychach przy ul. Tołstoja 1 (SI_{TychyTolst}) i w Pszczynie przy ul. Bogedaina (SI_{PszczBoged}). Ich lokalizację względem Gminy Kobiór przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 1. Lokalizacja stacji pomiarowych w województwie śląskim, wykorzystanych w ocenie za rok 2020

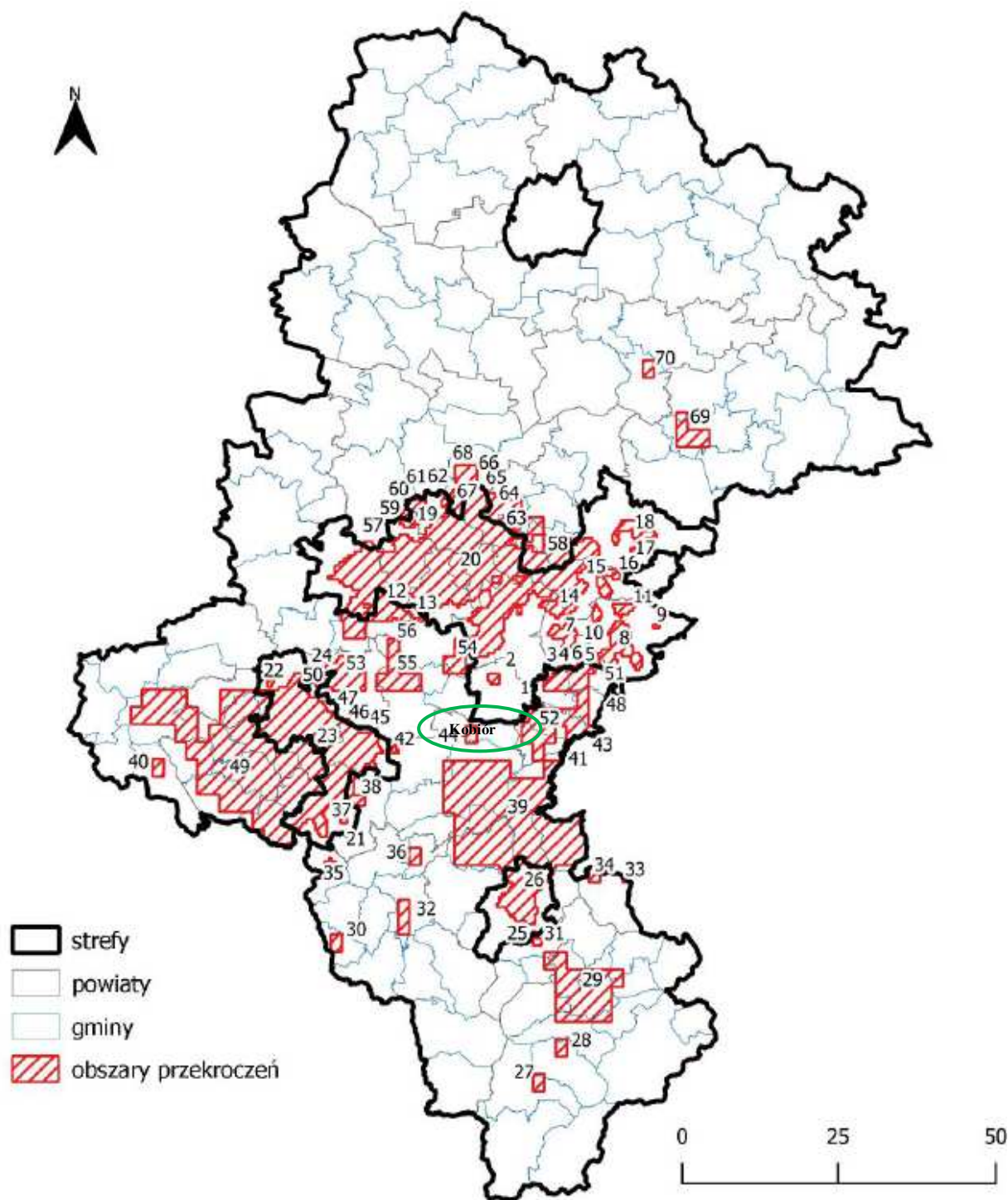
W województwie śląskim w 2020 roku nie zostało przekroczone dopuszczalne stężenie średnioroczne pyłu PM₁₀ wynoszące 40 µg/m³. Przekroczenie dopuszczalnej liczby 35 dni ze stężeniem średnim 24-godzinnym pyłu PM₁₀ przewyższającym poziom dopuszczalny 50 µg/m³ wystąpiło na 13 stanowiskach, w tym na stanowisku pomiarowym w Pszczynie przy ul. Bogedaina. Na niewielkim, wschodnim fragmencie gminy w roku 2020 wystąpiły również przekroczenia dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀.

Rysunek 2. Zasięg podobszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 w województwie śląskim w 2020 roku

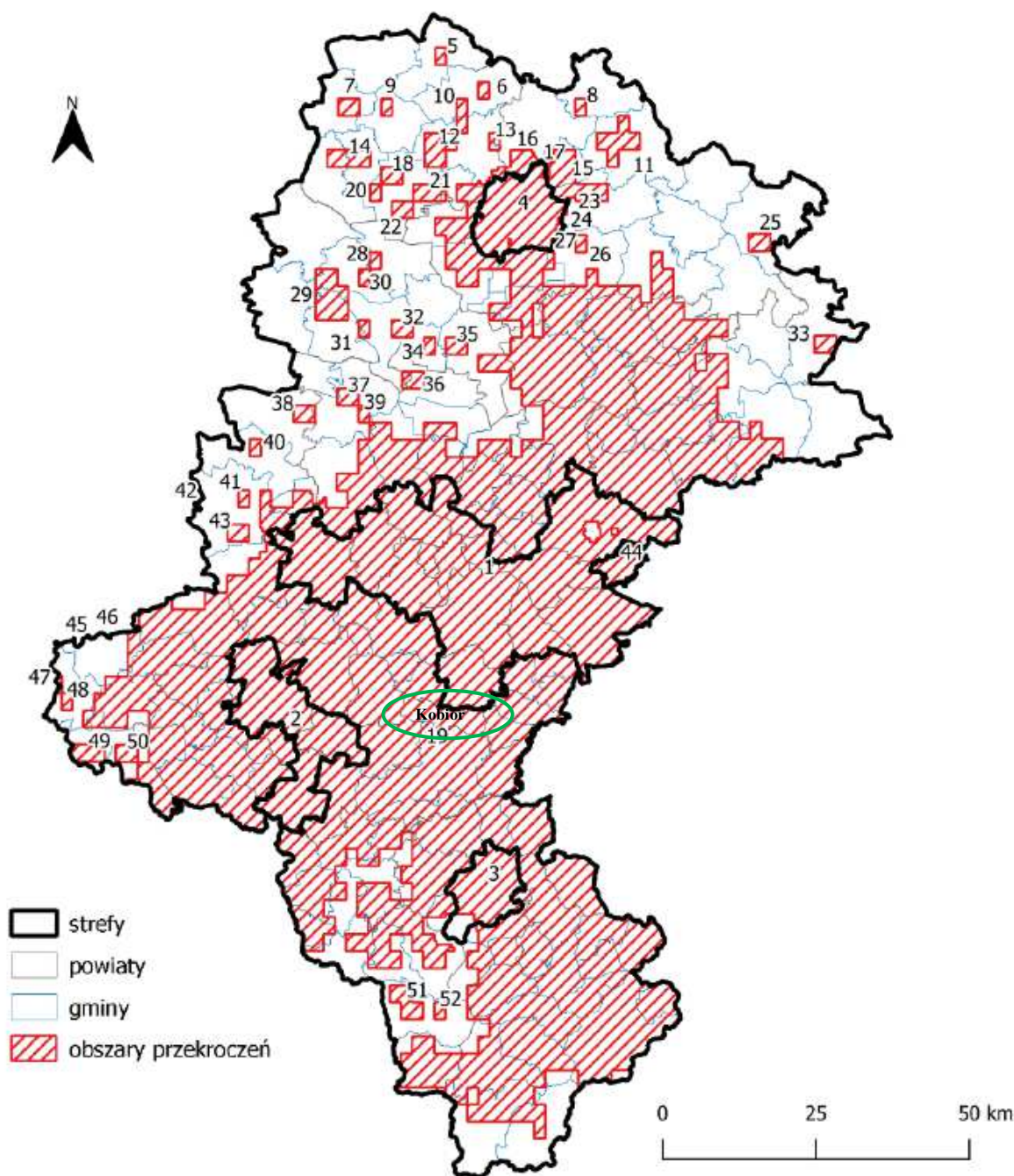
W roku 2020 w centralnym obszarze Gminy Kobiór (tzw. polana kobiórska) wystąpiły również przekroczenia dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 faza II. Zasięg tych przekroczeń przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 3. Zasięg podobszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} faza II w województwie śląskim w 2020 roku

W roku 2020 na całym obszarze Gminy Kobiór wystąpiły przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Zasięg tych przekroczeń przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 4. Zasięg podobszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w województwie śląskim w 2020 roku

Ponadto obszar Gminy Kobiór (jak i prawie cały obszar województwa śląskiego) był objęty w roku 2020 przekroczeniami poziomu docelowego ozonu n_{8d120} oraz przekroczeniami poziomu docelowego AOT40 ustanowionego ze względu na ochronę roślin. Nie wystąpiły natomiast na terenie Gminy Kobiór przekroczenia dopuszczalnego poziomu NO_2 .

Ogólnie niekorzystny wpływ na stan jakości powietrza na terenie Gminy Kobiór mają następujące zjawiska:

- Emisja zorganizowana – pochodząca ze źródeł punktowych, do których należą kotłownie oraz emitory z ogrzewania budynków mieszkalnych.
- Emisja niezorganizowana – wprowadzana do powietrza bez pośrednictwa odpowiednich przeznaczonych do tego celu urządzeń technicznych (np. spalanie na powierzchni ziemi jak wypalanie traw, palenie śmieci itp.).

- Emisja ze źródeł liniowych i powierzchniowych – głównie z parkingów i dróg. Głównym emitorem bez znaczenia na stan powietrza atmosferycznego w gminie jest droga krajowa nr 1 oraz droga wojewódzka nr 928 i linia kolejowa.
- Zgodnie z powyższymi warunkami areosanitarne na terenie gminy będą pogarszały się w sezonie grzewczym. Głównie związane jest to z występowaniem tzw. niskiej emisji. Zasilanie w ciepło na tym terenie oparte jest o indywidualne systemy grzewcze. Regułą jest, że budynki ogrzewane są przy użyciu węgla, nagminnie również jest palenie śmieci w przydomowych paleniskach. Nowe instalacje grzewcze przeważnie budowane są na paliwa ekologiczne, co sprawia, że źródło zanieczyszczenia powietrza będzie z czasem stawało się coraz mniej istotne dla warunków aerosanitarnych na obszarze gminy.
- Zewnętrznym czynnikiem mającym wpływ na stan powietrza atmosferycznego jest nawiewanie zanieczyszczeń z terenów przyległych. W związku z tym, że granica jest na polanie otoczonej lasami oraz przeważają na tym terenie wiatry z kierunku zachodniego (od Gardawic) czynnik ten nie ma wpływu na stan powietrza na tym terenie,
- Ze względu na brak dużych źródeł zanieczyszczeń ogólnie ochrona powietrza w granicach gminy sprowadza się do dbania, aby były utrzymane poniżej dopuszczalnych poziomów (lub wartości odniesienia) stężenia zanieczyszczeń emitowanych do powietrza ze źródeł zlokalizowanych na terenie gminy.

Działaniami zmierzającymi do poprawy jakości powietrza powinny być:

- systematyczne przeprowadzanie działań termomodernizacyjnych budynków co przekłada się na zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło,
- wyeliminowanie spalania paliw złej jakości w piecach domowych,
- wyeliminowanie spalania odpadów w paleniskach domowych,
- ograniczenie emisji liniowej (z dróg),
- usprawnienie ruchu, w celu zmniejszenia emisji spalin, budowa ścieżek rowerowych,
- rozwój technologii energooszczędnych,
- zwiększanie udziału OZE
- rozbudowa sieci gazowej,
- rozwój zorganizowanych systemów ciepłowniczych (np. w budynkach wielorodzinnych).

W województwie śląskim od 1 września 2017 roku obowiązuje śląska uchwała antysmogowa, która wprowadziła ograniczenia w stosowaniu paliw i urządzeń w indywidualnych systemach grzewczych. Stanowi ona akt prawa miejscowego, więc jej realizacja została uwzględniona w analizach dla roku prognozy, w przypadku niepodejmowania dodatkowych działań ponad wymagane prawem. Uwzględniono stopniową wymianę urządzeń grzewczych w wyniku realizacji tej uchwały. Założono, że:

- w latach 2020-2021 każdego roku wymienianych będzie 3% starych kotłów, niespełniających wymagań stawianych urządzeniom grzewczym,
- w latach 2022-2026 każdego roku wymienianych będzie 10% starych kotłów, niespełniających wymagań stawianych urządzeniom grzewczym.

Liczbę starych kotłów i powierzchnię, którą ogrzewają oszacowano na podstawie danych z bazy emisji przygotowanej na potrzeby Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego uchwalonego w 2017 roku. Pozwoliło to na oszacowanie wielkości redukcji emisji dla poszczególnych gmin, wynikającej z realizacji śląskiej uchwały antysmogowej. Ponieważ nie można określić, jakie będą preferencje właścicieli wymieniających urządzenia pozaklasowe założono, że będą to wymiany na urządzenia spełniające wymagania ekoprojektu.

Oszacowany efekt redukcji emisji w wyniku realizacji śląskiej uchwały antysmogowej w przypadku Gminy Kobiór będzie się przedstawiał następująco:

- redukcja PM10: 22,48 Mg/rok,
- redukcja PM2,5: 22,29 Mg/rok,
- redukcja B(a)P: 0,013 Mg/rok.

3.2.2 Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne - ochrona klimatu i jakości powietrza

W formie tabelarycznej przedstawiono poniżej analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego.

Tabela 1. Analiza SWOT – ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – dobrze rozwinięta sieć gazowa, – systematyczne wdrażanie planu gospodarki niskoemisyjnej, – systematyczna modernizacja i remonty nawierzchni dróg, mały tranzyt na drogach lokalnych, – systematyczne przeprowadzanie działań termomodernizacyjnych, – duża powierzchnia lasów – większa asymilacja CO₂, – korzystne warunki klimatyczne dla rozwoju indywidualnych instalacji OZE. 	<ul style="list-style-type: none"> – brak zorganizowanego systemu ciepłowniczego, dominacja indywidualnych źródeł ogrzewania, – występowanie stężeń benzo(a)pirenu, ozonu oraz pyłu PM 10 przekraczających wartości dopuszczalne, – duży tranzyt na drogach krajowych i wojewódzkich, – niska efektywność energetyczna starszych budynków mieszkalnych
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – możliwości wsparcia przez państwo i UE inwestycji związanych z OZE, termomodernizacją, rozwojem infrastruktury, – wymagania UE dotyczące efektywności energetycznej, redukcji emisji oraz wzrostu wykorzystania OZE, – rozwój technologii energooszczędnych oraz ich coraz większa dostępność, – perspektywa rozbudowy sieci gazowej, – promowanie roli środków transportu przyjaznych środowisku: rower (krótkie dystanse) i transport zbiorowy (długie) 	<ul style="list-style-type: none"> – brak kompromisu w skali globalnej co do porozumienia w celu redukcji emisji CO₂, oraz porozumienia w sprawie polityki klimatycznej UE, – wysoki koszt inwestycji w OZE, – rosnąca ilość pojazdów na drogach, – emisja z zakładów przemysłowych zlokalizowanych poza granicami Gminy Kobiór, – niewystarczające regulacje prawne w zakresie kontrolowania osób fizycznych, użytkujących urządzenia do spalania paliw stałych

Tabela 2. Zagadnienia horyzontalne – ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> – Rozwój energetyki rozproszonej (prosumenckiej) zwiększającej niezależność energetyczną obszaru. – Budowa nowych instalacji OZE (również innych niż prosumenckie). – Termomodernizacja budynków oraz budownictwo energooszczędne. – Stosowanie systemów odzysku ciepła.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – Przebieg gazociągów wysokiego ciśnienia przez obszar gminy (możliwość rozszczelnienia i wybuchu), – Przebieg głównej linii kolejowej przez obszar gminy.

Działania edukacyjne	– Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu OZE, termomodernizacji, budownictwa energooszczędnego oraz niskoemisyjnych źródeł grzewczych i paliw oraz zakazu i szkodliwości spalania odpadów w gospodarstwach domowych.
Monitoring środowiska	– Dalsze opracowywanie rocznych ocen jakości powietrza przez GIOŚ. – Rozwój systemów prognozowania zagrożeń oraz monitorowanie skutków nadzwyczajnych zagrożeń klimatycznych (IMGW).

3.2.3 Zagrożenia hałasem – charakterystyka i ocena stanu obszaru interwencji

Zagrożenie hałasem i wibracjami charakteryzuje się mnogością źródeł i powszechnością występowania. Najbardziej uciążliwymi emitorami hałasu i wibracji, mającymi zasadniczy wpływ na klimat akustyczny środowiska, są: trasy komunikacyjne (pojazdy samochodowe, ciężarowe, motocykle), place budowy, miejsca publiczne, rolnicze użytkowanie pojazdów i urządzeń, zakłady produkcyjne i przetwórcze, warsztaty naprawcze, urządzenia chłodnicze (zewnętrzne).

Hałas jest obecnie traktowany jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Do oceny akustycznej środowiska stosuje się poziom równoważny dźwięku (LAeq), który jest uśrednionym poziomem dźwięku w funkcji czasu. Poziom ten mierzony jest w decybelach. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku uzależnione są od źródła hałasu, pory dnia oraz przeznaczenia terenu.

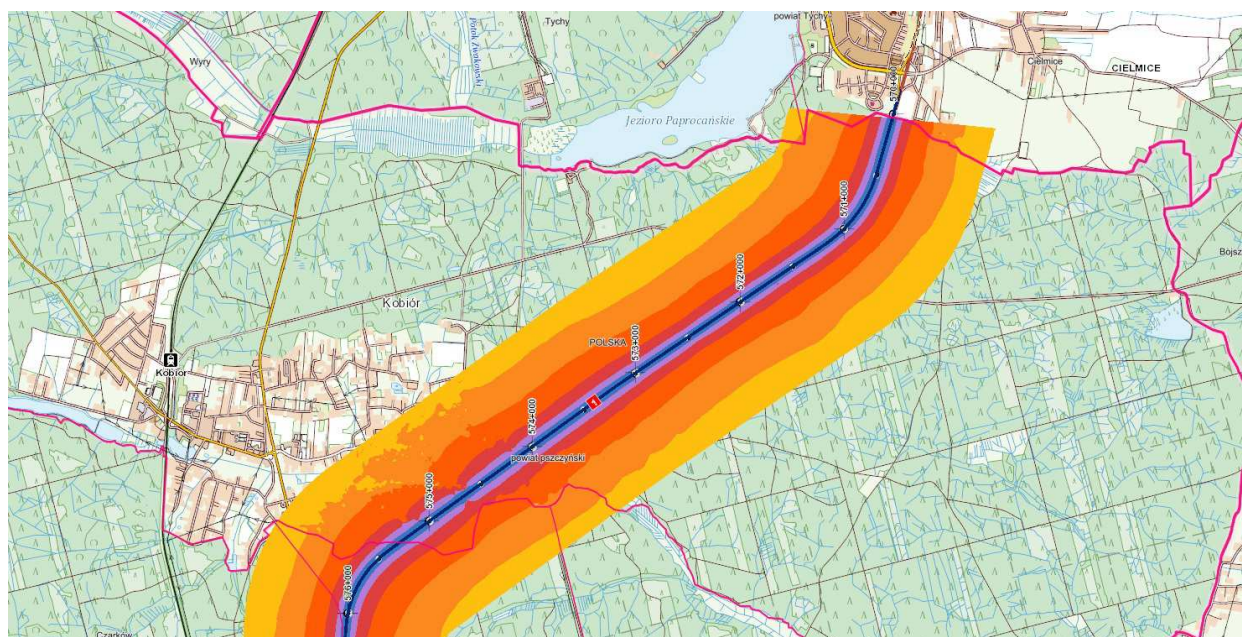
Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku stosuje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112).

Hałas komunikacyjny (drogowy):

Najczęściej spotykanym rodzajem hałasu jest hałas drogowy, który z uwagi na powszechność i gęstość występowania dróg charakteryzuje się procentowo największym zasięgiem oddziaływania i stanowi główne zagrożenie na terenach zurbanizowanych. Do głównych przyczyn narażenia na ponadnormatywny hałas w otoczeniu dróg należą:

- duże natężenia ruchu pojazdów,
- duże udziały pojazdów ciężarowych w ruchu,
- duże prędkości pojazdów,
- zły stan techniczny pojazdów,
- rodzaj i stan techniczny nawierzchni drogowych,
- nieefektywna urbanistyka i brak jednoznacznych zapisów w przepisach dotyczących planowania przestrzennego uwzględniających kryterium hałasu.

Na terenie Gminy Kobiór brak jest punktów monitoringu hałasu. Należy zakładać, że problem hałasu w gminie Kobiór istnieje przede wszystkim wzdłuż głównych dróg. Głównym źródłem hałasu, oddziałującym na mieszkańców południowo-wschodniej części osady, jest ruch samochodowy na drodze krajowej DK1. Na poniższej mapce przedstawiono zasięg oddziaływania akustycznego drogi krajowej DK1 wyrażony wskaźnikiem emisji LDWN wg pomiarów z roku 2020. Oddziaływanie obejmuje wschodnią część zurbanizowanego obszaru gminy, tzw. polany kobiórskiej.

Rysunek 5. Oddziaływanie akustyczne drogi krajowej DK1 wyrażony wskaźnikiem emisji LDWN wg pomiarów z roku 2020

Nie mniejsze uciążliwości występują wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 928, tym bardziej że na wielu odcinkach zabudowa mieszkaniowa przylega bezpośrednio do drogi. Najgorsza sytuacja panuje na odcinku ulicy Przelotowej, w rejonie skrzyżowania ulic Centralnej i Przelotowej, a także przy ulicy Kobiórskiej (jako droga powiatowa nr 14566). Odbywa się po nich zarówno transport osobowy jak ciężarowy. Do pogorszenia sytuacji przyczyniają się liczne skrzyżowania drogi wojewódzkiej z drogami gminnymi oraz nienajlepszy stan techniczny tych ostatnich. Istotne znaczenie ma także linia kolejowa Katowice-Zwardoń.

Hałas przemysłowy:

Jedynym istotnym przemysłowym źródłem hałasu istniejącym na terenie Gminy Kobiór, tj. Zakłady Drzewne S.C. Tartak i Stolarska już nie funkcjonują.

Hałas komunalny i rolniczy:

Spośród źródeł hałasu komunalnego najistotniejsze znaczenie ma hałas towarzyszący obiektom, rekreacji, rozrywki i sportu, a więc nie dotyczy terenu Gminy Kobiór.

Obszary rolnicze występują na terenie Gminy Kobiór dlatego hałas emitowany przez maszyny rolnicze jest szkodliwym czynnikiem środowiskowym. W związku z tym część mieszkańców analizowanego obszaru może być narażona na hałas pochodzenia rolniczego. Spośród maszyn stosowanych w rolnictwie, generujących hałas, największe zagrożenie dla narządu słuchu stwarzają ciągniki rolnicze, kombajny zbożowe oraz maszyny warsztatowo-budowlane. Opisany hałas ma jednak znaczenie lokalne i występujące jedynie czasowo w trakcie wykonywania prac w rolnictwie.

3.2.4 Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne - zagrożenia hałasem

W poniższej tabeli przedstawiono analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem.

Tabela 3. Analiza SWOT – zagrożenie hałasem

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – publiczny i prywatny transport autobusowy, – brak uciążliwego przemysłu, – modernizacja dróg w miarę możliwości, – uwzględnianie w mpzp zapisów dotyczących ochrony akustycznej obszaru. 	<ul style="list-style-type: none"> – duże natężenie ruchu pojazdów na drodze krajowej i wojewódzkiej przez okres całego roku. – brak zastosowania konkretnych rozwiązań w zakresie zagrożenia hałasem komunikacyjnym (np. ekrany wzdłuż DK1).
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – upowszechnianie idei „ecodrivingu” – położenie nacisku na rozwój infrastruktury rowerowej, węzłów przesiadkowych, korzystanie z komunikacji zbiorowej, – wspólne dojazdy do pracy, – produkcja cichszych samochodów, technologie redukujące hałas. 	<ul style="list-style-type: none"> – wysokie koszty rozbudowy transportu przyjaznego środowisku naturalnemu, – stosowanie samochodu osobowego jako podstawowego środka transportu, – brak funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu środowiska akustycznego.

Tabela 4. Zagadnienia horyzontalne – zagrożenie hałasem

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> – Zwrócenie szczególnej uwagi w procesie przebudowy i modernizacji dróg na wykorzystanie materiałów do budowy nawierzchni, obniżających hałas pojazdów. – Korzystanie z nisko/zeroemisyjnych środków transportu: samochody elektryczne, rower, komunikacja zbiorowa.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – Wzrost natężenia ruchu pojazdów samochodowych oraz przewóz substancji niebezpiecznych.
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> – Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu promocji transportu zbiorowego i rowerowego, pojazdów niskoemisyjnych (hybrydowych, elektrycznych) oraz szkodliwości hałasu.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – Dalsze prowadzenie generalnych pomiarów ruchu. – Działalność inspekcyjna/kontrolna WIOŚ. – Prowadzenie pomiarów natężenia hałasu drogowego przez GIOŚ. – Sporządzanie map akustycznych przez zarządców dróg.

3.2.5 Pola elektromagnetyczne – charakterystyka i ocena stanu obszaru interwencji

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego są stacje transformatorowe i linie napowietrzne wysokiego napięcia. Obiekty takie znajdują się także na terenie Gminy Kobiór, jednakże posiadają one pasy i strefy ochronne, w których można się spodziewać zwiększonego natężenia pola elektromagnetycznego, a które są wolne od zabudowy.

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego są również stacje bazowe łączności bezprzewodowej. Na terenie gminy zlokalizowanych jest kilka anten nadawczych, skupionych na terenach o zwartej zabudowie w rejonie tzw. polany kobiórskiej. Należy stwierdzić, że stacje

nadawcze telefonii komórkowej zlokalizowane na odpowiedniej wysokości i prawidłowo ustawione nie stanowią zagrożenia dla ludzi.

Gmina jest obsługiwana przez sieć średnich i niskich napięć zasilaną przez dwie linie przesyłowe z GPŻ Pszczyna, przebiegające wzdłuż torów kolejowych do stacji przy Stolarsni oraz wzdłuż duktu leśnego do stacji przy ul. Ołtuszewskiego. Sieć średniego napięcia tworzą linie napowietrzne i kablowe 15kV oraz stacje transformatorowe 15/04 kV.

Wpływ pola elektromagnetycznego na człowieka i środowisko uzależniony jest od wielkości natężenia (lub gęstości mocy) oraz częstotliwości drgań. Dlatego wartość poziomów dopuszczalnych jest określana w pasmach częstotliwości. Ochrona przed nim polega zaś głównie na lokalizowaniu obiektów emitujących pola elektromagnetyczne na odpowiedniej wysokości oraz zapewnieniu odpowiedniej odległości od zabudowań mieszkalnych.

Rosnące zapotrzebowanie na usługi telekomunikacyjne pobudza rozwój nowych technologii obsługi połączeń. Wprowadzenie każdej kolejnej generacji technologii mobilnej wiązało się ze wzrostem szybkości transmisji danych o rzędy wielkości, poprawą jakości połączeń oraz pojawieniem się nowych funkcjonalności. Aktualnie wykorzystywana technologia 4G funkcjonuje na świecie od 2009 r.

Sieć 5G umożliwi szereg nowych usług. Nowa technologia korzystać będzie z pasm niskich, średnich i wysokich częstotliwości, z których wszystkie mają swoje zalety i ograniczenia. Upowszechnienie sieci 5G wymaga przygotowania infrastruktury antenowej i wdrożenia nowych rozwiązań technologicznych. Więcej anten i większa liczba komórek oznacza, że moc niezbędna do nadawania sygnałów będzie odpowiednio mniejsza, również w przypadku urządzeń końcowych, np. smartfonów. Technologia 5G znajdzie szerokie zastosowania w wielu obszarach gospodarki: przemyśle czwartej generacji, nowoczesnym rolnictwie i sektorach usługowych.

W Polsce dopuszczalne poziomy pola elektromagnetycznego zostały zharmonizowane z Zaleceniem Rady z dniem 1 stycznia 2020 r. Aktem prawnym regulującym tę kwestię jest rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Jest to kolejny krok aby zapewnić w Polsce takie same warunki świadczenia usług mobilnych jak w większości państw europejskich. W związku ze zmianami w dopuszczalnych poziomach PEM konieczna była również zmiana metodyk pomiarowych, adekwatnych również do zmieniającej się technologii. Metody pomiarów PEM określa rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Po roku 2017 WIOŚ w Katowicach przeprowadzał badania w zakresie monitoringu pól elektromagnetycznych na terenie województwa śląskiego. Podstawą do badań było Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645) oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883).

Na terenie Gminy Kobiór w 2018 r. prowadzono badania natężenia pola elektromagnetycznego w rejonie ul. Przelotowej i ul. Centralnej. Celem badań było określenie poziomów pól elektromagnetycznych w przedziale częstotliwości 100 kHz – 3 GHz (składowej elektrycznej E) w środowisku, w miejscach dostępnych dla ludności, na terenie obszaru zabudowy mieszkaniowej, położonej w centralnej części miasta Kobiór, w rozumieniu wytycznych Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. (Dz. U. Nr 221, Poz. 1645), w ramach programu Państwowego Monitoringu Środowiska. Punkt pomiarowy P=1 poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku zlokalizowano przy ul. Centralnej w granicach administracyjnych Gminy Kobiór. Zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem wysokość posadowienia sondy pomiarowej wyniosła h: 2 m n.p.t. W najbliższym sąsiedztwie punktu pomiarowego P=1, zagospodarowanie terenu stanowiła kilkukondygnacyjna zabudowa

mieszkańcowa wielorodzinna oraz ciągi komunikacyjne DW 928. Najbliższy obiekt budowlany – kilkukondygnacyjny budynek działalności handlowo-usługowej oddalony od punktu pomiarowego o 38 m znajdował się w kierunku południowozachodnim. W kierunkach północnym i wschodnim zabudowa oddalona była od P=1 odpowiednio 48 i 88 m. Punkt pomiarowy w kierunku północno-wschodnim sąsiaduje z rondem. W promieniu $d < 300$ m od punktu pomiarowego nie znajdują się żadne instalacje radiokomunikacyjne, radiolokacyjne, radionawigacyjne, emitujące pola elektromagnetyczne do środowiska. Badania nie wykazały jakichkolwiek przekroczeń. Zaobserwowano wzrost średnich poziomów natężeń pola elektromagnetycznego względem badania z roku 2015, które również nie wykazało przekroczeń.

W zachodniej części gminy przebiegają linie wysokiego napięcia, z tymi liniami związane są strefy podwyższonych wartości pól elektromagnetycznych, zwykle określa się je na 15 metrów od osi rzutu pionowego linii. W obrębie tych stref nie zaleca się wprowadzania zabudowy, ani stałego przebywania mieszkańców.

3.2.6 Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne - pola elektromagnetyczne

W poniższej tabeli przedstawiono analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji pola elektromagnetyczne.

Tabela 5. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – brak przekroczeń norm PEM, – bieżąca modernizacja i remonty infrastruktury elektroenergetycznej, – uwzględnianie w planowaniu przestrzennym oddziaływania pól elektromagnetycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – przebieg niektórych przesyłowych linii elektroenergetycznych średniego napięcia blisko zabudowań mieszkalnych, – obecność na terenie Gminy Kobiór nadajników telefonii komórkowej (stacji bazowych).
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – obowiązkowy monitoring PEM w ramach państwowego monitoringu środowiska, – modernizacja sieci energetycznych przez operatora. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpowszechnienie i rozwój telefonii komórkowej oraz innych technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne np. WiFi, – rozbudowa mieszkalnictwa wzdłuż linii energetycznych.

Tabela 6. Zagadnienia horyzontalne – zagrożenie hałasem

Adaptacja do zmian klimatu	– Wymiana napowietrznych linii elektroenergetycznych na kablowe w celu eliminacji ich uszkodzenia wskutek występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych (burz, gwałtownych wiatrów, nawałnych deszczów).
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	– Związane z możliwością wystąpienia awarii infrastruktury elektroenergetycznej.
Działania edukacyjne	– Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu oddziaływania PEM oraz obowiązujących norm i przepisów.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – Kontynuacja pomiarów natężenia pola elektromagnetycznego przez WIOŚ w ramach PMS. – Działalność kontrolna WIOŚ.

3.2.7 Gospodarowanie wodami – charakterystyka i ocena stanu obszaru interwencji

3.2.7.1 Wody powierzchniowe

Wody płynące

Gmina Kobiór położona jest w całości w zlewni rzeki Wisły. Przez obszar gminy przebiega niemal równoleżnikowo dział wodny II rzędu, oddzielający zlewnie rzeki Gostyni (na północy) i rzeki Pszczynki (na południu), przy czym sama Gostynia płynie poza terenem gminy. Bezpośrednio na terenie gminy wyróżnia się sześć cieków, które posiadają własne hydronimy: Korzeniec Południowy z Korzeńcem i ich dopływy Swornicę i Dopływ w Kobiórze oraz dopływ Gostynki Dopływ spod Chałup i dopływ Gostyni Dopływ spod Jeziora Paprocańskiego. Korzeniec uchodzi do Pszczynki, zaś Gostynia bezpośrednio do Wisły.

Sieć hydrograficzną gminy uzupełniają liczne rowy melioracyjne. Na terenie gminy brak jest cieków płynących w naturalnych korytach. W toku wieloletnich działań hydromelioracyjnych, obydwa potoki i ich liczne dopływy zostały skanalizowane i ich główną rolą jest obecnie sprawne odprowadzanie nadmiaru wód z obszarów leśnych i terenu osady kobiórskiej. Brak jest cieków o naturalnych korytach. Przy większych opadach lub gwałtownych roztopach Korzeniec i jego dopływy zalewają doliny. Problem zalewań i podtopień łagodzą zbiorniki retencyjne usytuowane na Korzeńcu.

Wody stojące

Na obszarze Gminy Kobiór znajduje się ogółem 49 zbiorników wód powierzchniowych. Ich sumaryczna powierzchnia wynosi ok. 30,41 ha. Zinventaryzowano tu osiem zbiorników, które mają powyżej 1 ha, łącznie zajmują one powierzchnię 25,01 ha. W południowo-zachodniej części gminy utworzono ciąg czterech stawów na Korzeńcu, stawy te pełnią funkcję hodowlaną, ale też i przeciwpowodziową. Powierzchnia tych stawów to odpowiednio: 2,32 ha, 5,64 ha, 2,07 ha i 1,92 ha. Trzy stawy położone są wzdłuż ul. Leśników, zaś staw czwarty nieco dalej, po wschodniej stronie linii kolejowej, w rejonie ul. Łukowej. Kilka większych stawów zlokalizowanych jest na terenach leśnych. W północno-zachodniej części gminy, na leśnej polanie w dolinie Dopływu spod Chałup, znajduje się staw o powierzchni ok. 0,96 ha. Na terenach leśnych w północno-wschodniej części gminy znajdują się kilka większych stawów: po zachodniej stronie DK1 Stawy Bidermany (2 stawy, pow. ok. 0,58 ha i 0,69 ha), w rejonie Jeziora Paprocańskiego (2 stawy o pow. ok. 1,46 ha i 1,43 ha), po wschodniej stronie DK1 Staw Wspólny (pow. ok. 3,73 ha) oraz w rejonie Dąbrowicy, na granicy z Bojszowami Staw Dąbrowica (ok. 6,43 ha). Prócz tych większych stawów na terenie gminy, zwłaszcza w jej części centralnej znajduje się szereg niewielkich stawików i oczek wodnych, nie tworzą one jednak większych kompleksów czy zgrupowań.

Jednolite części wód powierzchniowych

Na obszarze Gminy Kobiór wyróżniono dwie jednolite części wód powierzchniowych. Są nimi:

- Stare koryto Gostyni i jez. Paprocańskie (kod: PLRW200017211852) – pod nazwą tej JCWP znajduje się ciek Dopływ z jez. Paprocańskiego
- Korzenica (kod: PLRW200017211689) – to ciek Korzeniec i Korzeniec Południowy. Właściwa Korzenica płynie poza terenem gminy po połączeniu się Korzeńca i Swornicy.

Ponadto na terenie gminy wyodrębnia się pięć zlewni jednolitych części wód powierzchniowych, wszystkie w zlewni Wisły:

- PLRW200017211689 Korzenica
- PLRW200017211852 Stare koryto Gostyni i jez. Paprocańskie
- PLRW200017211829 Zgoński Potok
- PLRW200017211851 Gostynia do Starego Koryta
- PLRW200019211899 Gostynia od Starego Koryta do ujścia

Zagrożenie powodziowe

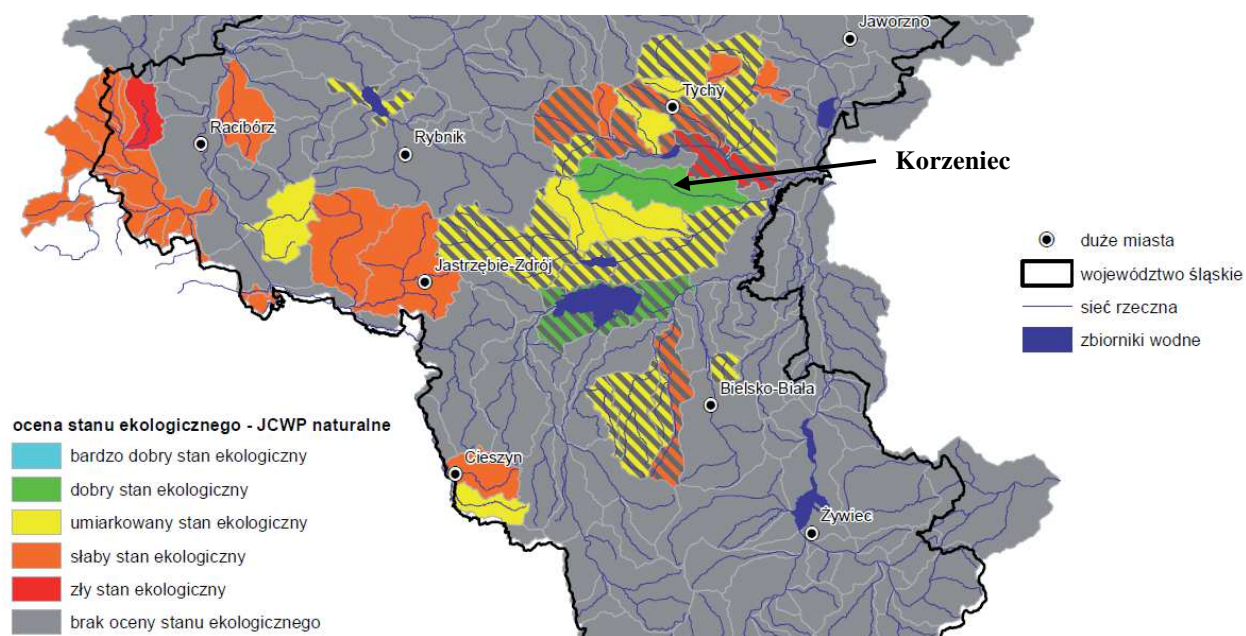
Na terenie Gminy Kobiór nie występują zagrożenia powodziowe. KZGW nie wskazywał na terenie gminy obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, co związane jest głównie z położeniem gminy na obszarze wyżynnym (górne części cieków). Część wód Korzeńca ujęta jest w system stawów, co również redukuje zagrożenie powodziowe.

Ujęcia wód powierzchniowych

Na terenie gminy nie znajdują się ujęcia wód powierzchniowych dla których ustanowiono by stref ochrony bezpośredniej lub pośredniej.

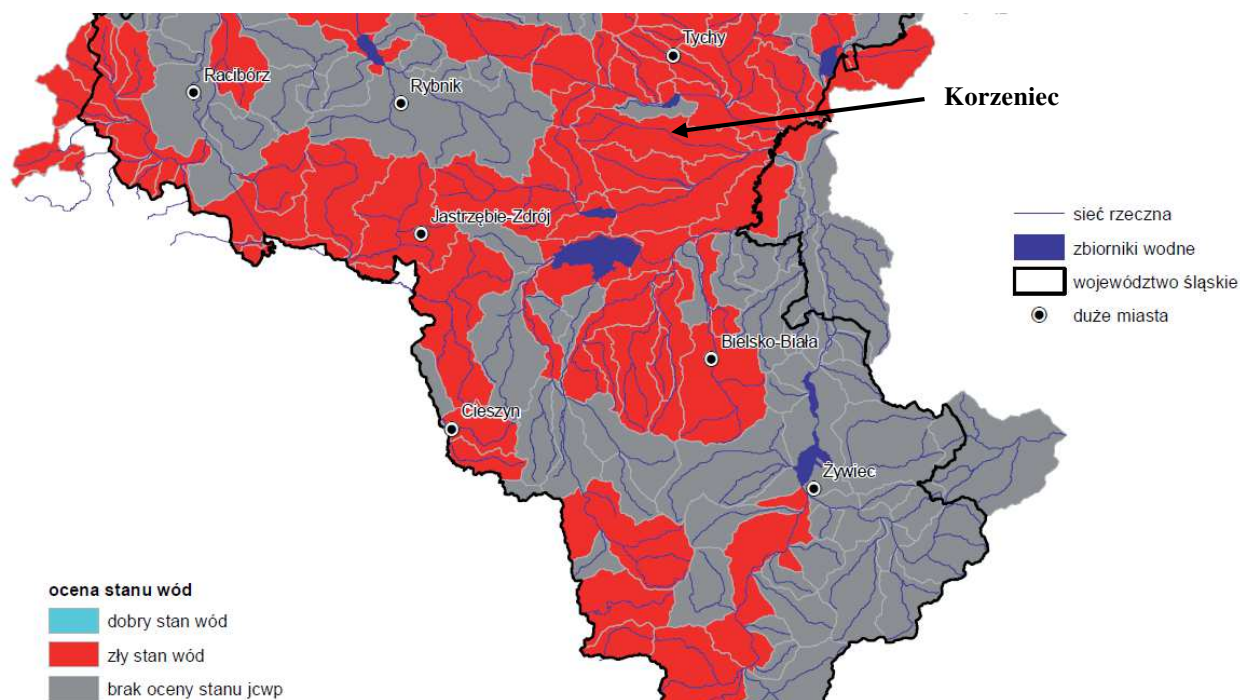
Ocena stanu wód powierzchniowych

Jakość wód Korzeńca jest monitorowana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w ujściu do Pszczyнки. Zgodnie z wynikami monitoringu za rok 2017 (ostatni rok, w którym badano ten ciek), wody Korzeńca w zakresie stanu ekologicznego jako wody dobrej jakości. Jest to pogorszenie się stanu wód Korzeńca względem lat wcześniejszych, kiedy jego stan ekologiczny określono jako bardzo dobry.

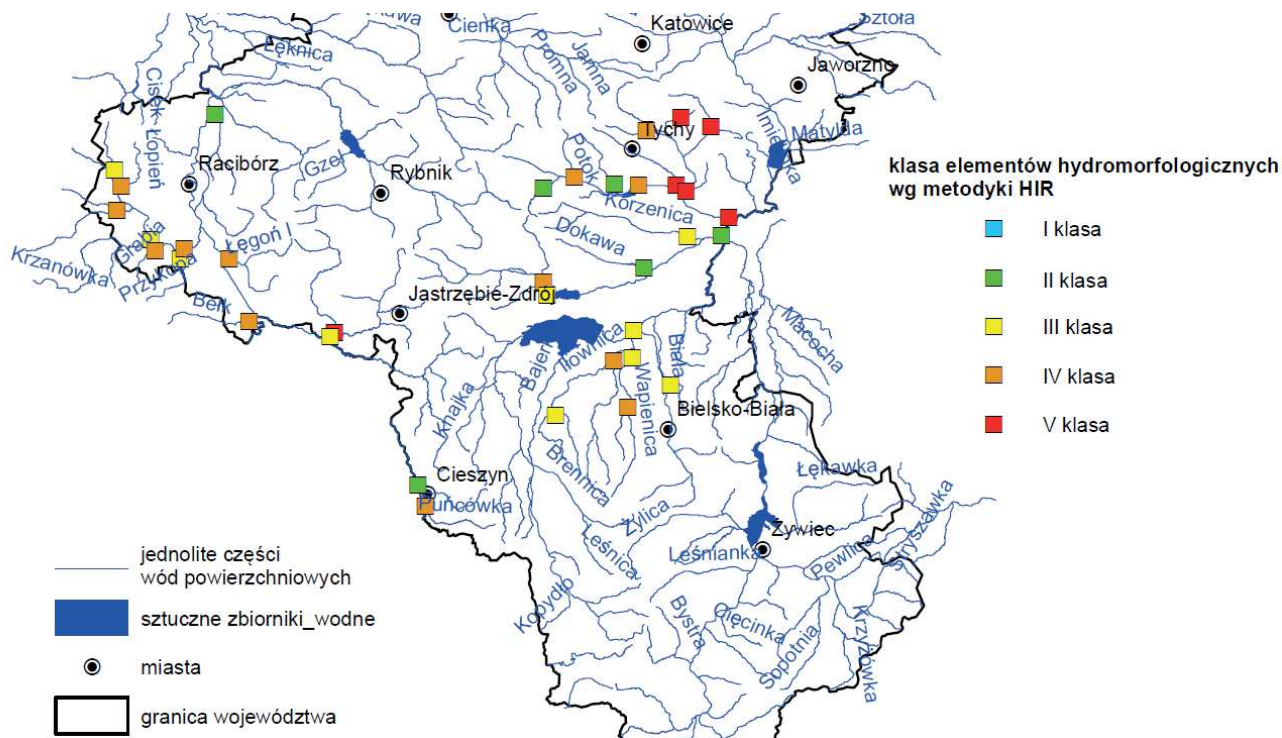
Rysunek 6. Ocena stanu/potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych monitorowanych w roku 2017

Natomiast w zakresie łącznej oceny stanu wód, na podstawie badań z roku 2017 stan wód Korzeńca został oceniony jako zły.

Rysunek 7. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych monitorowanych w roku 2017

Rok 2017 był też początkiem obserwacji elementów hydromorfologicznych cieków zgodnie z metodą oceny wód płynących w oparciu o hydromorfologiczny indeks rzeczny (HIR). Wyniki oceny za rok 2017 przedstawiono na poniższym rysunku. Zgodnie z nimi Korzeniec (na rysunku oznaczony jako Korzenica) został zakwalifikowany do klasy III (umiarkowanej).

Rysunek 8. Klasyfikacja elementów hydromorfologicznych na podstawie hydromorfologicznego indeksu rzeczego w 2017 roku

3.2.7.2 Wody podziemne

Według Mapy Hydrogeologicznej w skali 1:200000 ark. Gliwice cały teren Gminy Kobiór wchodzi w skład Regionu Przedkarpackiego (XXII), a dokładnie Podregionu Przedkarpacko-Śląskiego (XXII 7). W podregionie Przedkarpacko-Śląskim główny poziom użytkowy w utworach czwartorzędu wypełniają piaski i żwiry. Występują one na głębokości do 30 m. Wydajność poziomu użytkowego waha się w granicy od 2 do 30 m³/h, lokalnie wartość ta wynosi od 30 do 120 m³/h. Głębiej zlokalizowane są niewodonośne utwory miocenu (badenu).

Użytkowe poziomy wodonośne

Obszar gminy znajduje się poza zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych i nie jest objęty siecią państwowego monitoringu wód podziemnych. Użytkowe poziomy wodonośne Gminy Kobiór opisują dwa arkusze Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1: 50000: ark. Tychy i ark. Oświęcim. W profilu hydrogeologicznym obszaru gminy występuje piętro wodonośne w utworach czwartorzędu, na niewielkiej części gminy, w jej wschodniej części dodatkowo piętro wodonośne występują w utworach trzeciorzędowych. Cała zachodnia i środkowa część gminy (w sumie około 70% powierzchni) mieści się w granicach czwartorzędowego Użytkowego Poziomu Wód Podziemnych (UPWP) Rejonu Małej Wisły a zarazem w jego obszarach zasilania. Jest to poziom porowy o znaczeniu użytkowym głównym. Wody te są średniej jakości (klasa Id) i wymagają uzdatniania. Przekraczane są wymagania dla wód pitnych względem stężenia Fe i Mn. Taki stan rzeczy można przypisać uwarunkowaniom naturalnym. UPWP do niedawna eksploatowany był przez ujęcia studzienne Zakładów Drzewnych w Kobiórze (wydajność 930 m³/d). W centralnej i wschodniej części gminy nie występują użytkowe poziomy wodonośne.

W zachodniej części gminy (na zachód od linii kolejowej), tereny wzdłuż doliny Korzeńca charakteryzują się potencjalnie wysokim stopniem zagrożenia UPWP (czas pionowej migracji 2-5 lat), natomiast pozostałe tereny – zagrożeniem średnim (czas pionowej migracji 5÷25 lat).

Piętro wodonośne czwartorzędu

Piętro to budują piaski różnoziarniste i żwiry, gliny zwałowe, namuły i lessy. Największą wodonośnością charakteryzuje się dolina rzeki pra-Wisły oraz doliny jej dopływów, gdzie miąższość utworów czwartorzędowych sięga od 80 do 100 m. Niższą wodonośność charakteryzuje obszar wysoczyzn, gdzie osady czwartorzędu mają miąższość do 20 m. Na przeważającym obszarze występowania osadów czwartorzędowych zwierciadło wody ma charakter swobodny, lokalnie napięty. Stabilizuje się ono na głębokości od 0,3 do 14,2 m. W obszarach przykrycia warstwy wodonośnej osadami słabo przepuszczalnymi (gliny piaszczyste, mułki) zwierciadło wody jest słabo napięte, a w pozostałej części zwierciadło ma charakter swobodny i zalega na głębokości od 0,8 m do kilkunastu metrów. Miąższość warstw zawodnionych waha się od 0,7 do 45 m. przy czym wzrasta w kierunku osi dolin kopalnych. Zasilanie omawianego poziomu wodonośnego odbywa się na całej powierzchni jego występowania, poprzez infiltrację wód z opadu atmosferycznego, dopływ wód ze starszych wiekowo poziomów wodonośnych lub w obszarach intensywnego drenażu górniczego na skutek alimentowania poziomu czwartorzędowego wodami wsiąkającymi z rzek. Wody omawianego poziomu reprezentują wody ultrasłódkie, słodkie i akratepegi o mineralizacji ogólnej do 0,7 g/dm³, należące do typów chemicznych wód (wg anionów): wodorowęglanowego i wodorowęglanowo-siarczanowego, a w obszarach antropogenicznie zdegradowanych wody typu siarczanowego lub chlorkowego.

Triasowe piętro wodonośne

Wody podziemne w tym piętrze napotykanie są tylko w obrębie wkładek, lamin piasków i mułków, rzadziej piaskowców, zlepieńców obecnych w stropowej partii ilastego kompleksu

o znacznej miąższości (od kilku do ponad 400 metrów), charakteryzującego się na ogół słabą wodonośnością. Piętro trzeciorzędu pozostaje w kontakcie hydraulicznym z piętrzem czwartorzędu. Zasilanie tego poziomu odbywa się na wychodniach czwartorzędu i odbywa się na skutek przesączania w głąb.

W obrębie pięter wodonośnych wydzielono na terenie Gminy Kobiór cztery jednostki hydrogeologiczne: 3abQIII, 5abQII, 6abQ-TrIV, 6aQIV. Parametry tych jednostek przedstawiono w tabeli poniżej. W obrębie jednostek 3abQIII i 5abQII (a więc centralna i zachodnia część gminy) stopień zagrożenia wód jest średni, a potencjalna wydajność wynosi: w obrębie jednostki 3abQIII >70 m³/h, zaś w obrębie jednostki 5abQII 10 – 30 m³/h. W obrębie jednostki 6abQ-TrIV stopień zagrożenia wód jest średni w części południowej oraz wysoki w części północnej (tereny na wschód od Jeziora Paprocańskiego). Potencjalna wydajność w tej jednostce wynosi 30 do 50 m³/h. W obrębie jednostki 6aQIV stopień zagrożenia wód jest średni w całym jej zasięgu, a wydajność wynosi również 30 do 50 m³/h. W obrębie wszystkich jednostek jakość wód jest średnia, wody wymagają prostego uzdatniania.

Tabela 7. Zestawienie głównej jednostki hydrogeologicznej występującej na obszarze Gminy Kobiór

Symbol jedn. hydrologicznej	Piętro wodonośne	Głębokość występowania [m]	Miąższość [m]	Współcz. filtracji [m/24h]	Przewodność warstwy wodonośnej [m ² /24h]	Moduł zasobów odnawialnych [m ³ /24h/km ²]	Moduł zasobów dyspozycyjnych [m ³ /24h/km ²]
3abQIII	Q	15-50	śr. 24,0	śr. 19,9	śr. 478	365	121
5abQII	Q	15-50	śr. 11,0	śr. 12,9	śr. 142	242	311
6abQ-TrIV	Q-Tr	5-15	śr. 18,0	śr. 13,5	śr. 243	346	302
6aQIV	Q	5-15	śr. 10,3	śr. 36,8	śr. 296	402	

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

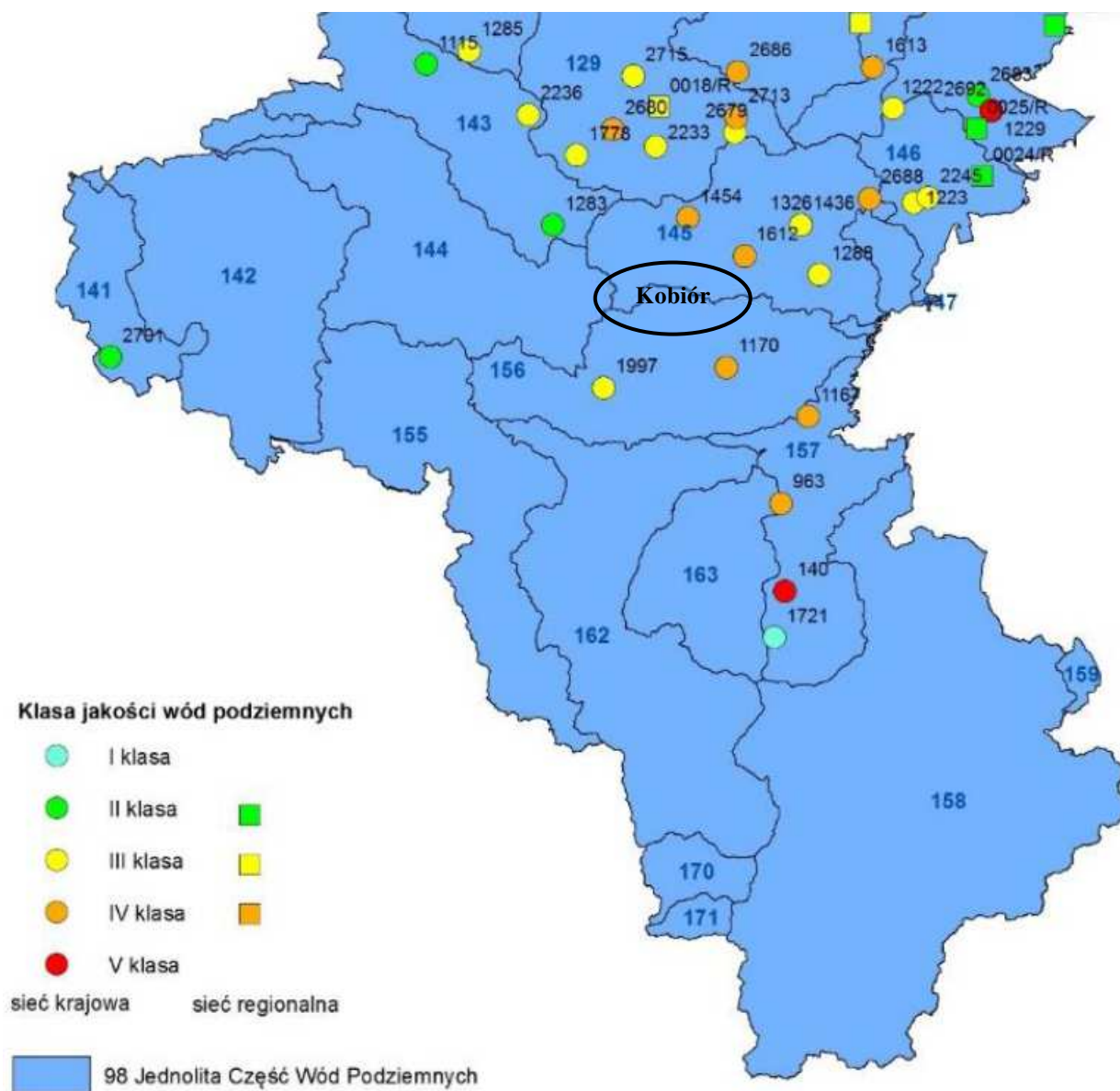
Na podstawie Mapy wstępnej waloryzacji głównych zbiorników wód podziemnych⁹ jak również Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych (Dz. U. z 2006r, Nr 126 poz. 878)¹⁰ obszar Gminy Kobiór nie znajduje się w granicach żadnego głównego zbiornika wód podziemnych.

Jednolite Części Wód Podziemnych

Według podziału Polski na jednolite części wód podziemnych teren Gminy Kobiór dzieli się na dwie JCWPd: nr 145 (część północna gminy) i nr 156 (część południowa).

W 2018 roku (ostatnie przeprowadzone badania) na terenie województwa śląskiego jakość wód podziemnych oceniono w badania wykonano w 45 punktach pomiarowych (1 punkt wspólny monitoringu regionalnego i badawczego), w tym w 19 punktach w sieci regionalnej, zlokalizowanych w utworach czwartorzędu, trzeciorzędu, kredy, jury, triasu i karbonu. Monitoringiem objęto 20 jednolitych części wód podziemnych.

Lokalizację punktów pomiarowych w jednolitych częściach wód podziemnych w województwie śląskim w 2018 roku w sąsiedztwie Gminy Kobiór oraz wyniki oceny jakości wód przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 9. Lokalizacja punktów pomiarowych w jednolitych częściach wód podziemnych w województwie śląskim w 2013 roku i wyniki oceny jakości wód podziemnych

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że obszar Gminy Kobiór jest zlokalizowany na obszarze Jednolitej Części Wód Podziemnych o niezadowalającej jakości wód (IV klasa) i zadowalającej jakości wód (III klasa).

3.2.8 Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne - gospodarowanie wodami

W formie tabelarycznej przedstawiono poniżej analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami.

Tabela 8. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – ok. 70% powierzchni gminy mieści się w granicach czwartorzędowego Użytkowego Poziomu Wód Podziemnych (UPWP), – stan ekologiczny rzeki Korzeniec oceniono w 2017r. jako dobry, – w zakresie hydromorfologicznego indeksu rzecznoego, stan Korzeńca określono w 2017 roku jako umiarkowany (III klasa). 	<ul style="list-style-type: none"> – w zakresie łącznej oceny stanu wód, na podstawie badań z roku 2017 stan wód Korzeńca został oceniony jako zły, – obszar Gminy Kobiór jest zlokalizowany na obszarze Jednolitej Części Wód Podziemnych o niezadowalającej jakości wód (IV klasa) i zadowalającej jakości wód (III klasa).
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska, – edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie ochrony jakości wód i racjonalnego korzystania z zasobów wodnych, – funkcjonowanie mechanizmów szybkiego usuwania skutków wypadków i katastrof komunikacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – pogarszający się stan wód Korzeńca względem wyników badań z lat wcześniejszych, – rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska suszy - w ostatnich latach obserwuje się nasilenie występowania zjawisk ekstremalnych, takich jak długotrwałe okresy suszy oraz krótkie, nawalne opady, – ryzyko zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych przez zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego, w tym spowodowanych wyciekami substancji niebezpiecznych w trakcie wypadków komunikacyjnych – samochodowych i kolejowych.

Tabela 9. Zagadnienia horyzontalne – gospodarowanie wodami

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> – Ograniczanie utraty naturalnej retencji i zachęcanie do jej odtwarzania na terenach zurbanizowanych. – Odtwarzanie naturalnych możliwości retencyjnych zlewni. – Budowa/rozbudowa systemów nawadniająco-odwadniających. – Budowa/rozbudowa systemów kanalizacji deszczowej. – Lokalizacja zabudowy z dala od obszarów zagrożenia powodziowego.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – Nielegalne zrzuty ścieków. – Pogodowe zjawiska ekstremalne (powodzie, podtopienia, susze). – Awarie infrastruktury kanalizacyjnej. – Wypadki i katastrofy komunikacyjne.

Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> – Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu oszczędzania wody i zapobiegania jej zanieczyszczeniu. – Edukacja i szkolenia rolników z zakresu realizacji działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – Państwowy Monitoring Środowiska (wód powierzchniowych i podziemnych). – Działalność kontrolna WIOŚ.

3.2.9 Gospodarka wodno-ściekowa – charakterystyka i ocena stanu obszaru interwencji

Zaopatrzenie w wodę realizowane jest przez RPWiK Tychy za pośrednictwem GPW Katowice S.A. z powierzchniowego ujęcia wody zlokalizowanego na zbiorniku goczalkowickim (tam też mieści się stacja uzdatniania). Z wodociągu korzystało na koniec 2020 roku 4906 osób, co stanowi ok. 98,6% mieszkańców gminy. Długość czynnej sieci rozdzielczej wynosiła 46,54 km. Przez gminę przechodzą dwie magistrale przesyłowe: ϕ 1300 i ϕ 1600, natomiast woda dla gminy dostarczana jest za pomocą rurociągu ciśnieniowego (rurociąg ϕ 300) relacji Paprocany-Mikołów (własność Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów) z pompowni Paprocany. Na terenie gminy istnieją cztery ujęcia wód podziemnych, obecnie nie eksploatowane ze względu na brak zapotrzebowania.

Sieć wodociągowa realizowana była w latach 80-tych, głównie z rur stalowych, a w latach 90 – tych częściowo z PCV. Elementy stalowe są silnie skorodowane, co powoduje powstawanie znaczących strat wody w sieci. Prace modernizacyjne są prowadzone przez RPWiK Tychy na bieżąco, ale w zakresie wynikającym z możliwości finansowych przedsiębiorstwa.

Według stanu na koniec 2020 r. na terenie gminy funkcjonuje około 35,4 km sieci kanalizacji sanitarnej (głównie grawitacyjnej), w postaci kolektorów z PVC o średnicy 110÷400 mm. Z kanalizacji pod koniec 2020 roku korzystało 4 671 osób – ok. 93,9% mieszkańców gminy oraz obiekty użyteczności publicznej i podmioty prowadzące działalność gospodarczą (łącznie 1268 przyłączy kanalizacyjnych, w tym 1183 do budynków mieszkalnych). Według stanu na koniec roku 2020 na terenie gminy było eksploatowanych 16 zbiorników bezodpływowych (szamb) i 5 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Ścieki z terenu objętego kanalizacją trafiają na gminną oczyszczalnię mechaniczno – biologiczną „Wschód” zlokalizowaną w południowo – wschodniej części gminy, nad lewym brzegiem Korzeńca. Oczyszczalnia w obecnym układzie technologicznym została oddana do użytku w 2011r. po przeprowadzeniu jej rozbudowy w ramach programu „Ochrona zbiorników małej retencji na rzece Korzeniec poprzez rozbudowę istniejącej oczyszczalni ścieków „Wschód” wraz z budową sieci kanalizacji sanitarnej w Kobiórze”, mającej na celu zwiększenie przepustowości urządzeń, pozwalającej na odebranie ścieków z terenu całej gminy. Część biologiczna oczyszczalni działa według austriackiej technologii „OMS – Kläranlagen”. Przepustowość oczyszczalni wynosi 650 m³/d.

W roku 2020 ilość ścieków zafakturowanych doprowadzanych na oczyszczalnię wyniosła ok. 160 628 m³, tj. około 440 m³/dobę. Niestety w ostatnim czasie nasilił się problem wód przypadkowych napływających do kanalizacji sanitarnej, czego skutkiem są znacząco większe napływy ścieków na oczyszczalnię w okresach deszczowych i roztopów. W 2020r. łączny napływ ścieków na oczyszczalnię wyniósł 244 900 m³, tj. średnio ok. 671 m³ na dobę, przekraczając jej przepustowość hydrauliczną.

Jednym z najistotniejszych i niezmiernie uciążliwych problemów gminy jest funkcjonowanie rowów odwadniających na terenach nieskanalizowanych jako odbiorników

ścieków bytowych. Problemem pozostają również odprowadzenia ścieków opadowych i roztopowych do odbiorników bez podczyszczania.

3.2.10 Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne - gospodarka wodno-ściekowa

W formie tabelarycznej przedstawiono poniżej analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami.

Tabela 10. Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – Wysoki stopień zwodociągowania gminy. – Bieżąca realizacja inwestycji z zakresu rozwoju i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zły stan techniczny części sieci wodociągowej i wynikające z tego straty wody. – Duży napływ wód deszczowych i roztopowych na oczyszczalnię ścieków, powodujący jej okresowe przeciążenie hydrauliczne.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – Możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych na realizację inwestycji z zakresu rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej. – Wprowadzanie nowych technologii z zakresu oczyszczania ścieków. – Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa z zakresu właściwego postępowania ze ściekami i oszczędzania wody. 	<ul style="list-style-type: none"> – Wysokie koszty inwestycji z zakresu rozwoju i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. – Zmiany klimatyczne wpływające na wieloletnie występowanie tzw. suszy hydrologicznej co w przyszłości może doprowadzić do okresowych niedoborów wody pitnej.

Tabela 11. Zagadnienia horyzontalne – gospodarka wodno-ściekowa

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> – Budowa/rozbudowa zbiorczych systemów wodno-kanalizacyjnych. – Prowadzenie działań zmierzających do wzrostu naturalnej zdolności retencyjnej obszarów zurbanizowanych. – Stosowanie mechanizmów ekonomicznych w celu regulowania popytu na wodę – np. odpowiednio dobranych opłat za wodę. – Wprowadzanie nowych technologii ograniczających pobór i zużycie wody oraz zwiększających efektywność oczyszczania ścieków. – Uszczelnianie, remonty i modernizacje infrastruktury wod.-kan.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – Ryzyko wystąpienia awarii infrastruktury kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków, a w konsekwencji przedostanie się do środowiska ścieków nieoczyszczonych.
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> – Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu właściwego postępowania ze ściekami oraz oszczędzania wody.

Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – W ramach działalności kontrolnej WIOŚ. – W ramach monitoringu jakości dostarczanej wody do spożycia. – W ramach prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych.
-----------------------	---

3.2.11 Zasoby geologiczne – charakterystyka i ocena stanu obszaru interwencji

Zgodnie z regionalizacją geologiczną, Kobiór leży w obrębie zapadliska przedgórskiego; najstarszymi skałami są piaskowce, łupki i węgle karbońskie. Nad nimi zalegają osady miocenu morskiego. Powierzchnię terenu budują utwory czwartorzędowe w postaci holocenijskich utworów rzecznych. W spągu czwartorzędowego zalegają gliny morenowe przewarstwione piaskami z wkładkami żwirów. W stropie czwartorzędowego występują piaski średnio- i drobnoziarniste z przewarstwieniami glin i pyłów. Miąższość czwartorzędowego wynosi 10-40 m. Charakterystycznym elementem naturalnej rzeźby terenu gminy są pola sandrowe powstałe w wyniku kumulacji i erozji lodowcowej oraz wolnolodowcowej.

Zgodnie z podziałem fizyczno – geograficznym Polski J. Kondrackiego, obszar gminy należy do prowincji Karpaty i Podkarpacie. Pod względem fizjograficznym obszar został zakwalifikowany do Makroregionu Kotliny Oświęcimskiej i Mezo-regionu Równiny Pszczyńskiej. Teren gminy jest równinny; rozległe doliny przechodzą w niewielkie wzniesienia o spadkach terenu nie przekraczających 5 %. Deniwelacja terenu wynosi około 28 m (266 – 238 m n.p.m.); najwyższy punkt terenu znajduje się w pobliżu granicy z Orzeszem, natomiast najniższy – w Międzyzrzeczcu.

Naturalna rzeźba terenu gminy została w znacznym stopniu zmodyfikowana poprzez melioracje odwadniające prowadzone od XIX wieku (system rowów melioracyjnych zarówno na obszarach leśnych jak na Polanie Kobiórskiej). Innymi formami antropogenicznymi są nasypy towarzyszące linii kolejowej i drogom, a także groble stawowe.

Na terenie gminy występują tylko złoża węgla kamiennego, brak jest tu złóż innych kopalin. Wydzielono tu następujące złoża: „Żory-Suszec” (ID Midas 314), „Kobiór-Pszczyna” (ID Midas: 373), „Za rowem bełckim” (ID Midas 391), „Studzienice” (ID Midas 7389), „Studzienice 1” (ID Midas 17700).

Duże złożo węgla kamiennego „Kobiór-Pszczyna” (ID Midas 373) obejmuje swym zasięgiem prawie cały teren Gminy Kobiór. W części zachodniej i północno-zachodniej umiejscowione są dwa złoża: „Za rowem bełckim” (ID Midas 391) i „Żory-Suszec” (ID Midas 314). Z kolei w części wschodniej i północno-wschodniej zlokalizowane są złoża „Studzienice” (ID Midas 7389) i „Studzienice 1” (ID Midas 17700). W granicach Gminy Kobiór nie występują obszary i tereny górnicze. Jednakże w niewielkiej odległości od południowo-zachodniej granicy gminy położony jest obszar i teren górniczy „Suszec IV”, od północnej granicy obszar i teren górniczy „Bieruń II”, a od południowo-wschodniej granicy obszar i teren górniczy „Wola I”. Tabela poniżej przedstawia udokumentowane złoża węgla kamiennego w gminie Kobiór. Poniżej zamieszczono opis udokumentowanych złóż węgla kamiennego w gminie Kobiór.

„Żory-Suszec” (ID Midas 314) - powierzchnia złoża wynosi 3744,23 ha. Złożo położone jest w obrębie miasta Żory oraz gmin: Orzesze, Kobiór, Suszec i Czerwionka-Leszczyny. W złożu występują podtypy kopaliny: węgiel kamienny typ 33, węgiel kamienny typ 34, węgiel kamienny typ 31 +32, węgiel kamienny typ 35 oraz węgiel kamienny typ 36. Średnia wartość opałowa wynosi 5258 kcal/kg, średnia zawartość części lotnych wynosi 34,72%, średnia zawartość popiołu wynosi 18,60%, średnia zawartość siarki całkowitej wynosi 1,09%, a średnia zawartość siarki palnej 0,93%. Średnia zawartość smoły wynosi 12,7%. Grubość nadkładu mieści się w granicach od 54,6 do 331,5 m. Średnia grubość nadkładu wynosi 150 m. Średnia miąższość złoża wynosi 850 m. Średnia głębokość spągu złoża wynosi 1000 m. Skały otaczające złożo to: mułowce, piaskowce i iłowce. W złożu występuje 84 pokładów węgla. Zasoby

geologiczne bilansowe poza filarami w kat. A+B wynoszą 1811 tys. t, w kat. C1 64415 tys. t, w kat. C2 821947 tys. t, natomiast pozabilansowe w kat. A+B wynoszą 1430 tys. t, w kat. C1 35390 tys. t. i w kat. C2 27144 tys. t. Złoże zostało rozpoznane szczegółowo.

„Kobiór-Pszczyna” (ID Midas 373) - powierzchnia złoża wynosi 17200 ha. Złoże położone jest w obrębie miasta Tychy oraz gmin: Czechowice-Dziedzice, Wiry, Goczałkowice-Zdrój, Kobiór, Pszczyna i Suszec. W złożu występują podtypy kopaliny: węgiel kamienny typ 33, węgiel kamienny typ 34 oraz węgiel kamienny typ 31+32. Średnia wartość opałowa wynosi 6091 kcal/kg, średnia zawartość popiołu wynosi 17,95%, z kolei średnia zawartość siarki całkowitej wynosi 0,72%, a średnia zawartość siarki palnej 0,55%. Grubość nadkładu mieści się w granicach od 2 do 495 m. Średnia miąższość złoża wynosi 16,5 m. Średnia głębokość spągu złoża wynosi 1000 m. Skały otaczające złoże to: mułowce, piaskowce i iłowce. Zasoby geologiczne bilansowe poza filarami w kat. C2 wynoszą 3063 tys.t, natomiast pozabilansowe 1888 tys. t. Złoże zostało rozpoznane wstępnie.

„Za rowem bełckim” (ID Midas 391) - powierzchnia złoża wynosi 2770 ha. Złoże położone jest w obrębie gmin: Orzesze, Wiry, Łaziska Górne i Kobiór. Dopływ wód do wyrobiska wynosi 24 m³/min. W złożu występują podtypy kopaliny: węgiel kamienny typ 33, oraz węgiel kamienny typ 31+32. Średnia gęstość przestrzenna kopaliny wynosi 1,43 g/cm³. Średnia wartość opałowa wynosi 25289 kJ/kg, średnia zawartość części lotnych wynosi 34,0%, średnia zawartość popiołu wynosi 18,39%, średnia zawartość siarki całkowitej wynosi 0,94%, a średnia zawartość siarki palnej 0,70%. Średnia zawartość smoły wynosi 10,5%. Grubość nadkładu mieści się w granicach od 229 do 472 m. Miąższość złoża waha się w granicach od 0,6 do 2,5 m. Średnia głębokość spągu złoża wynosi 1000 m. Skały otaczające złoże to: mułowce, piaskowce i iłowce. W złożu występuje 17 pokładów węgla. Zasoby geologiczne bilansowe poza filarami w kat. C2 wynoszą 145530 tys.t, w kat. D 196972 tys. t, natomiast pozabilansowe w kat C2 wynoszą 34113 tys. t, a w kat. D 68897 tys. t. Złoże zostało rozpoznane wstępnie.

Studzienice (ID Midas 7389) - powierzchnia złoża wynosi 2653 ha. Złoże położone jest w obrębie miasta Tychy oraz gmin: Bieruń, Bojszowy i Kobiór. W złożu występują podtypy kopaliny: węgiel kamienny typ 33, węgiel kamienny typ 34 oraz węgiel kamienny typ 31+32. Średnia wartość opałowa wynosi 24863 kJ/kg, średnia zawartość popiołu wynosi 19,15%, z kolei średnia zawartość siarki całkowitej wynosi 0,85%. Grubość nadkładu mieści się w granicach od 2 do 495 m. W złożu występuje 25 pokładów węgla. Średnia głębokość spągu złoża wynosi 1000 m. Zasoby geologiczne bilansowe poza filarami w kat. C1 wynoszą 13336 tys. t., w kat. C2 306845 tys. t, a w kat. D - 6925 tys. t. Z kolei zasoby pozabilansowe w kat. C1 wynoszą 3089 tys. t., w kat. C2 130939 tys.t., a w kat. D - 4666 tys. t. Złoże zostało rozpoznane szczegółowo.

Studzienice 1 (ID Midas 17700) - powierzchnia złoża wynosi 3490 ha. Złoże położone jest w obrębie gmin: Bojszowy, Kobiór, Miedźna i Pszczyna. Dopływ wód do wyrobiska wynosi 12 m³/min. W złożu występują podtypy kopaliny: węgiel kamienny typ 33, węgiel kamienny typ 34 oraz węgiel kamienny typ 31+32. Grubość nadkładu mieści się w granicach od 2 do 495 m. W złożu występuje 38 pokładów węgla. Średnia głębokość spągu złoża wynosi 1000 m. Skały otaczające złoże to: mułowce, piaskowce i iłowce. Zasoby geologiczne bilansowe poza filarami w kat. A+B wynoszą 1124 tys. t., w kat. C1 wynoszą 363251 tys. t., a w kat. C2 971188 tys.t. Złoże zostało rozpoznane szczegółowo.

W 2015 r. pojawiły się ze strony prywatnych inwestorów plany eksploatacji węgla kamiennego ze złoża „Studzienice” i „Studzienice 1”. Plany te spotkały się z dużym protestem mieszkańców, czego wyrazem była Uchwała Rady Gminy z 25 lutego 2016 r. Nr RG.0007.93.2016 w sprawie negatywnego stanowiska wobec planów budowy kopalni w Lasach Kobiórskich na obszarze Gminy Kobiór. Brak jest informacji, by po przyjęciu tej uchwały jakkolwiek podmiot prowadził dalsze prace zmierzające do budowy kopalni, czy eksploatacji węgla.

Tabela 12. Udokumentowane złoża kopalin w gminie Kobiór

ID Midas	Złoże	Kopalina	Zasoby geologiczne bilansowe [tys. t]	Stan zagospodarowania
314	Żory-Suszec	węgiel kamienny	888 173	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C1, a w przypadku gazu - w kat. A + B)
373	Kobiór-Pszczyna	węgiel kamienny	3 063 506	złoże o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C2 + D, a w przypadku gazu - w kat. c)
391	Za rowem bełckim	węgiel kamienny	342 502	złoże o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C2 + D, a w przypadku gazu - w kat. c)
7389	Studzienice	węgiel kamienny	327 106	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C1, a w przypadku gazu - w kat. A + B)
17700	Studzienice 1	węgiel kamienny	1 335 563	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C1, a w przypadku gazu - w kat. A + B)

3.2.12 Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne - zasoby geologiczne

W formie tabelarycznej przedstawiono poniżej analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby geologiczne.

Tabela 13. Analiza SWOT – zasoby geologiczne

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – dostępne prace badawcze Państwowego Instytutu Geologicznego gwarantujące odpowiednie rozpoznanie terenu. 	<ul style="list-style-type: none"> – sprzeciw społeczny przeciwko rozpoczęciu eksploatacji złóż węgla (działalności górniczej), – duży potencjał przyrodniczy Gminy Kobiór, stojący w sprzeczności z mocno ingerującym w środowisko naturalne przemysłem wydobywczym.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój nowych technologii eksploatacji podziemnej węgla kamiennego, ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko. 	<ul style="list-style-type: none"> – obniżenie się poziomu wód gruntowych w wyniku eksploatacji węgla kamiennego, – szkody górnicze, – antropogeniczne zmiany powierzchni ziemi.

Tabela 14. Zagadnienia horyzontalne – zasoby geologiczne

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> – Pozyskiwanie, przetwarzanie i wykorzystywanie surowców geologicznych z wykorzystaniem najnowocześniejszych technologii. – Racjonalne gospodarowanie złożami.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – Oddziaływania związane z eksploatacją podziemną kopalin mogą prowadzić do zmiany stosunków wodnych. – Szkody górnicze. – Tapnięcia górnicze.

Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> – Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu zasobów geologicznych (rodzajów kopalin, ich ochrony, działalności zakładów górniczych, rekultywacji obszarów poeksploatacyjnych). – Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu szkodliwości środowiskowych eksploatacji kopalin.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – Poprzez prowadzenie kontroli przedsiębiorców prowadzących eksploatację złóż kopalin.

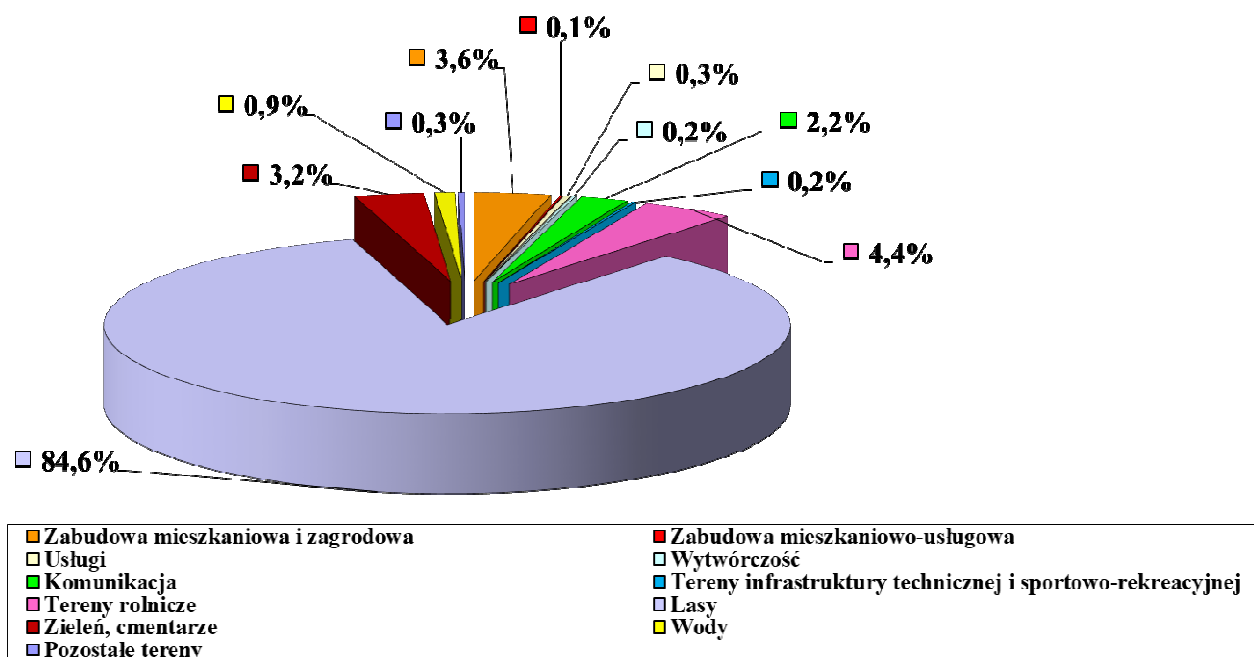
3.2.13 Gleby – charakterystyka i ocena stanu obszaru interwencji

Gmina Kobiór zajmuje powierzchnię 4819 ha. 89,0% terenu gminy to tereny niezainwestowane (lasy oraz tereny rolne). Na terenie Gminy Kobiór dominują grunty leśne, otaczają one z każdej strony centralną, zurbanizowaną część gminy, która ma charakter polany. Powierzchnia gruntów leśnych wynosi 4073,26 ha, czyli 84,85% powierzchni gminy. Grunty rolne na obszarze gminy występują na niewielkich powierzchniach. Jest ich łącznie 444,56 ha, czyli 9,26% powierzchni gminy. Największy udział w gruntach rolnych stanowią grunty orne, oznaczone symbolem R. Zajmują powierzchnię 227,20 ha, czyli 4,73% powierzchni gminy. Najmniejszy udział w gruntach rolnych stanowią grunty pod rowami. Zajmują powierzchnię 3,21 ha, czyli zaledwie 0,07% powierzchni gminy. Przesądza to o dominującej funkcji leśnej i rolniczej gminy. Łąki zajmują ok. 152,38 ha, czyli 3,17% powierzchni gminy. Pastwisk jest jeszcze mniej, zajmują one ok. 17,41 ha, czyli zaledwie 0,36%. Wśród terenów zainwestowanych większość stanowi zabudowa mieszkaniowa z usługami towarzyszącymi o niskiej intensywności i wytwórczością oraz komunikacja. Decyduje to o znaczącej funkcji mieszkaniowej i komunikacyjnej gminy. Funkcje uzupełniające wyznaczają tereny wytwórcze oraz usług publicznych i komercyjnych. Gruntów zabudowanych jest łącznie 149,09 ha, czyli 3,11% powierzchni gminy. Największy udział w gruntach zabudowanych stanowią tereny mieszkaniowe, zajmują one powierzchnię ok. 106,95 ha, czyli 2,23% powierzchni gminy. Najmniejszy udział w gruntach zabudowanych stanowią zurbanizowane tereny niezabudowane. Stanowią powierzchnię 4,70 ha, czyli zaledwie 0,10% powierzchni gminy. Drogi i tereny kolejowe razem zajmują 82,96 ha, czyli 1,73% powierzchni gminy, z czego drogi zajmują 76,07 ha, czyli 1,58% powierzchni gminy, a tereny kolejowe 6,78 ha, czyli 0,14% powierzchni gminy. Nieużytki w gminie Kobiór obejmują powierzchnię 9,22 ha, czyli 0,19% powierzchni gminy. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi i stojącymi łącznie zajmują powierzchnię 23,02 ha, czyli 0,48% powierzchni gminy. Tereny różne stanowią powierzchnię 18,28 ha, czyli 0,38% powierzchni gminy. Strukturę użytkowania powierzchni gminy przedstawiono w tabeli i na rysunku poniżej.

Tabela 15. Struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Kobiór

Grupa użytków gruntowych	Rodzaj użytku gruntowego	Powierzchnia i jej udział w pow. gminy [ha / %]	
Użytki rolne	Grunty orne	227,20	4,73
	Sady	3,27	0,07
	Łąki trwałe	152,38	3,17
	Pastwiska trwałe	17,41	0,36
	Użytki rolne zabudowane	9,71	0,20
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	4,31	0,09
	Grunty pod stawami	27,07	0,56
	Rowy	3,21	0,07
	Użytki rolne razem	444,56	9,26

Grupa użytków	Rodzaj użytku gruntowego	Powierzchnia i jej udział	
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	Lasy	4072,98	84,85
	Grunty zadrzewione i zakrzewione	0,28	0,01
	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	4073,26	84,86
Grunty zabudowane i zurbanizowane	Tereny mieszkaniowe	106,95	2,23
	Tereny przemysłowe	18,74	0,39
	Inne tereny zabudowane	11,57	0,24
	Zurbanizowane tereny niezabudowane	4,70	0,10
	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	7,13	0,15
	Drogi	76,05	1,58
	Tereny kolejowe	6,78	0,14
	Inne tereny komunikacyjne	0,02	0,00
	Grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	0,11	0,00
	Grunty zabudowane i zurbanizowane razem	232,05	4,83
Nieużytki	Nieużytki	9,22	0,19
Grunty pod wodami	Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	4,97	0,10
	Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	18,05	0,38
	Grunty pod wodami razem	32,24	0,67
Tereny różne	Tereny różne	18,28	0,38
SUMA		4800,39	100

Rysunek 10. Struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Kobiór

Na terenie gminy występują gleby bielcowe, brunatne powstałe na utworach piaszczystych, piaskach słabogliniastych oraz glinach lekkich i glinach średnich. Na terenach występowania gleb torfowych lokalnie doszło do powstania gleb torfowo – murszowych i mułowo – murszowych. Zgodnie z klasyfikacją przydatności rolniczej, w granicach Polany Kobiórskiej przeważają gleby kompleksu żytnio-ziemniaczanego: 4 (bardzo dobry, w części

zachodniej), 5 (dobry) i 6 (słaby, głównie w części południowej). Niewielki areał mają gleby kompleksu 2 – pszennego dobrego (Plichtowice i w rejonie przebiegu drogi krajowej).

Bonitacja gleb

Łącznie na terenie gminy znajduje się ok. 418 gruntów o charakterze rolniczym. W strukturze użytkowania zdecydowanie dominują grunty orne, zajmują one ok. 243,31 ha, czyli 58,12% wszystkich gruntów rolnych. Mniejszy udział jest łąk, które zajmują 156,57 ha, czyli 37,4% gruntów rolnych, natomiast udział pastwisk jest znikomy, zajmują one tylko 18,72 ha, czyli 4,47% gruntów rolnych. W podziale na klasy przeważają gleby średnie jakości oraz słabe i najslabsze. Zgodnie z klasyfikacją bonitacyjną, na terenie gminy przeważają gleby IVb i V. Gleby IVa występują w części zachodniej i północnej. Gleby klasy IIIb znajdują się w Plichtowicach (na terenach poddanych presji inwestycyjnej) oraz w pobliżu drogi krajowej. Użytki zielone – łąki i pastwiska - ukształtowane na madach (zachodnia część Polany Kobiórskiej) zaliczane są do średnich, natomiast ukształtowane na glebach mułowo-torfowych (wschodnia część Polany Kobiórskiej) – do słabych.

Kompleksy przydatności rolniczej

Na terenie Gminy Kobiór wyróżnić można następujące kompleksy rolniczej przydatności gleb: 5 - kompleks żytni dobry, 6 - kompleks żytni słaby, 8 - kompleks zbożowo-pastewny mocny oraz 2z - użytki zielone średnie. Pozostałe kompleksy gleb mają zdecydowanie mniejsze rozprzestrzenienie. Na północ od Korzeńca dominują gleby kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego oraz żytniego słabego, natomiast na południe od tego cieką gleby kompleksu żytniego dobrego. W dolinach cieków dominują użytki zielone średnie, jedynie w górnych częściach ich dolin występują użytki zielone słabe i bardzo słabe.

Monitoring jakości gleb

Wyniki monitoringu gleb przeprowadzonego na terenie powiatu pszczyńskiego wykazały, że na analizowanym terenie istnieją warunki do rozwoju rolnictwa. Badania zostały przeprowadzone przez Stację Chemiczno – Rolniczą w Gliwicach. Badania na zawartość metali ciężkich wykazały wartości nie przekraczające dopuszczalnych norm dla produkcji żywności.

3.2.14 Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne - gleby

W formie tabelarycznej przedstawiono poniżej analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gleby.

Tabela 16. Analiza SWOT – gleby

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – brak na terenie gminy gruntów zdegradowanych i zdewastowanych wymagających przeprowadzenia procesu rekultywacji, – brak zidentyfikowanych na terenie gminy potencjalnych i potwierdzonych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, – brak na obszarze gminy osuwisk terenu oraz terenów zagrożonych występowaniem ruchów masowych ziemi. 	<ul style="list-style-type: none"> – zagrożenie zanieczyszczeniem gleb związane z ruchem komunikacyjnym.

Czynniki zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	<ul style="list-style-type: none"> – wsparcie dla gospodarstw rolnych wprowadzających uprawy ekologiczne oraz bezpłatne doradztwo rolnicze, – programy rolno – środowiskowe oraz zalesieniowe, – wzrost popytu na ekologiczne produkty rolne. 	<ul style="list-style-type: none"> – zmiany klimatyczne powodujące m.in. przesuszanie gruntów, – zmiany klimatyczne powodujące wzrost częstotliwości występowania nawalnych deszczy, które niszczą uprawy rolne, – presja urbanizacyjna.

Tabela 17. Zagadnienia horyzontalne – gleby

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> – Prowadzenie działań mających zwiększyć retencję glebową, głównie poprzez wprowadzanie małych zbiorników retencyjnych, oczek wodnych i rowów nawadniających, zachowanie zadrzewień. – Stosowanie zalesień na terenach zniszczonych i obszarach niewykorzystanych rolniczo, gruntach rolnych o niskiej przydatności dla rolnictwa i podatnych na degradację. – Tworzenie nowych i bieżące utrzymanie istniejących terenów zieleni urządzonej na obszarach zurbanizowanych. – „Rozszczelnienie” powierzchni obszarów zurbanizowanych.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – Ryzyko wycieku substancji toksycznych z pojazdów samochodowych i taboru kolejowego przemieszczającego się tranzytem przez teren gminy.
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> – Prowadzenie działań edukacyjno–doradczych dla gospodarstw rolnych w zakresie promowania rolnictwa ekologicznego i integrowanego, zapobiegania zanieczyszczeniom gleb środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi oraz ochrony gleb przed erozją i zakwaszeniem.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – Poprzez działalność inspekcyjną WIOŚ.

3.2.15 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – charakterystyka i ocena stanu obszaru interwencji

Zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2019, poz. 2010 ze zm.) gmina odpowiedzialna jest za zorganizowanie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, a mieszkaniec/ właściciel nieruchomości (lub w jego imieniu administrator lub zarządca nieruchomości) wpłaca na konto gminy opłatę za gospodarowanie odpadami. Objęcie gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi nieruchomości niezamieszkałych jest natomiast fakultatywne.

Najważniejszym dokumentem regulującym gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kobiór jest „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kobiór” przyjęty Uchwałą Nr RG.0007.60.2015 Rady Gminy Kobiór z dnia 24 września 2015 r.

System gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kobiór obejmuje zarówno nieruchomości zamieszkałe jak i nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy a powstają odpady komunalne, tj. obiekty użyteczności publicznej (ośrodek zdrowia, placówki oświatowe, przedszkole, GDK), oraz infrastruktury (handel, usługi). Są to także odpady z terenów otwartych między innymi odpady z koszy ulicznych, przystanków autobusowych, cmentarza.

W sierpniu 2020r. w wyniku przeprowadzonej procedury przetargowej (przetarg nieograniczony) Gmina Kobiór podpisała nową umowę na świadczenie usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych na okres 16 miesięcy tj. od 1 września 2020r. do 31 grudnia 2021r. Wykonawcą usług jest przedsiębiorstwo „Master - Odpady i Energia Sp. z o.o.” z siedzibą w Tychach przy ul. Lokalnej 11.

Odbiór odpadów z nieruchomości zamieszkałych

Dzięki mobilnej aplikacji na telefon **ECOHARMONOGRAM**, wdrożonej przez Spółkę Master, wszyscy mieszkańcy Gminy mają możliwość skorzystania z szybkiego i łatwego dostępu do aktualnego harmonogramu wywozu odpadów oraz różnego rodzaju dodatkowych informacji i powiadomień związanych z właściwą gospodarką odpadami na terenie gminy.

Odbiór odpadów z nieruchomości niezamieszkałych

Zgodnie z „Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kobiór”, a także w miarę potrzeb, przedsiębiorcy sami ustalają pojemność pojemnika i zgodnie z obowiązującymi stawkami, na podstawie złożonych deklaracji, wnoszą opłaty.

Opłata za gospodarowanie odpadami na terenie nieruchomości niezamieszkałych, stanowi iloczyn liczby pojemników i stawki opłat za pojemnik (stawka również jest uzależniona od tego, czy odpady są gromadzone w sposób selektywny) oraz częstotliwości odbioru odpadów określonej w deklaracji. Poprzez objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, gmina realizuje swoje obowiązki ustawowe, w szczególności takie jak zapewnienie warunków funkcjonowania systemu selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, aby było możliwe:

- ograniczenie składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji
- wydzielenie odpadów niebezpiecznych z odpadów komunalnych
- osiągnięcie poziomu odzysku i recyklingu

Liczba nieruchomości niezamieszkałych (przedsiębiorców) w tym nieruchomości „mieszanych” tj. w części stanowiących nieruchomość na której zamieszkują mieszkańcy i w części nieruchomość, na której nie zamieszkują mieszkańcy, objętych systemem na dzień 31.12.2020r wyniosła 86.

Sposób gromadzenia odpadów komunalnych

Odpady komunalne z terenu gminy są odbierane w postaci zmieszanej i selektywnej. Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku, w gminie Kobiór prowadzona jest selektywna zbiórka następujących frakcji odpadów odbieranych z nieruchomości („u źródła”)

- Papier i tektura (worki i pojemniki w kolorze niebieskim)
- Metale i tworzywa sztuczne (worki i pojemniki w kolorze żółtym)
- Szkło (worki i pojemniki w kolorze zielonym)
- Bioodpady - (worki i pojemniki w kolorze brązowym)
- Odpady (niesegregowane) zmieszane (pojemniki w kolorze antracytowym)
- Popiół (pojemniki w kolorze szarym)

Na terenie gminy odpady komunalne z nieruchomości „zamieszkałych” w zabudowie jednorodzinnej i tzw. „mieszanych” odbierane są w systemie pojemnikowo-workowym.

Z nieruchomości „niezamieszkałych” oraz z nieruchomości „zamieszkałych” w zabudowie wielorodzinnej - w systemie pojemnikowym.

Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych

Na terenie Gminy Kobiór funkcjonuje jeden Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych przy ul. Centralnej, do którego właściciele nieruchomości w ramach opłaty za

gospodarowanie odpadami komunalnymi mogli dostarczać następujące frakcje odpadów komunalnych:

- szkło budowlane i lustra,
- metale,
- zużyty sprzęt elektryczny, elektroniczny i świetlówki
- zużyte baterie i akumulatory,
- przeterminowane lekarstwa,
- tekstylia,
- chemikalia (farby, lakiery, przeterminowane środki ochrony roślin),
- rozebrane na elementy meble, okna bez szyb i inne odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane i rozbiórkowe (gruz, papa) pochodzące z drobnych prac remontowych, wykonywanych we własnym zakresie, materiały izolacyjne,
- zużyte opony z samochodów osobowych,
- odzież i tekstylia,
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstających w wyniku przyjmowania
- produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek
- inne odpady wydzielone ze strumienia odpadów komunalnych (styropian, wykładziny podłogowe, dywany, okładziny ścienne).

Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych nie przyjmuje odpadów pochodzących z prowadzonej na nieruchomości działalności gospodarczej.

Na PSZOK-u od września 2015r. obowiązuje limit ilościowy dostarczanych odpadów obejmujący odpady budowlane i rozbiórkowe, odpady wielkogabarytowe, meble, okna, opony z samochodów osobowych i dostawczych. Można je dostarczać bezpłatnie w ilości do 1,0 tony/rok na mieszkanie (w budynkach wielolokalowych) i 1,0 tony/rok na nieruchomość (w zabudowie jednorodzinnej). W przypadku przekroczenia tej ilości, odpady te są przyjmowane w systemie odpłatnym wg. obowiązującego cennika. PSZOK posiada wagę elektroniczną, umożliwiającą prowadzenie dla każdego zarejestrowanego właściciela, kartoteki nieruchomości dla grupy odpadów podlegających limitowi.

Od września 2020r rozszerzono katalog odpadów przyjmowanych na PSZOK-u o odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstających w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek, oraz odpady wielomateriałowe, materiały izolacyjne, papier, a także papier i tekturę.

Możliwości przetwarzania odpadów na terenie Gminy Kobiór

Na terenie Gminy Kobiór nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Wszystkie odpady zgodnie z zawartą umową były przekazywane do Międzygminnego Zakładu Kompleksowego Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Tychach, przy ulicy Lokalnej 11.

Składowiska odpadów na terenie Gminy Kobiór

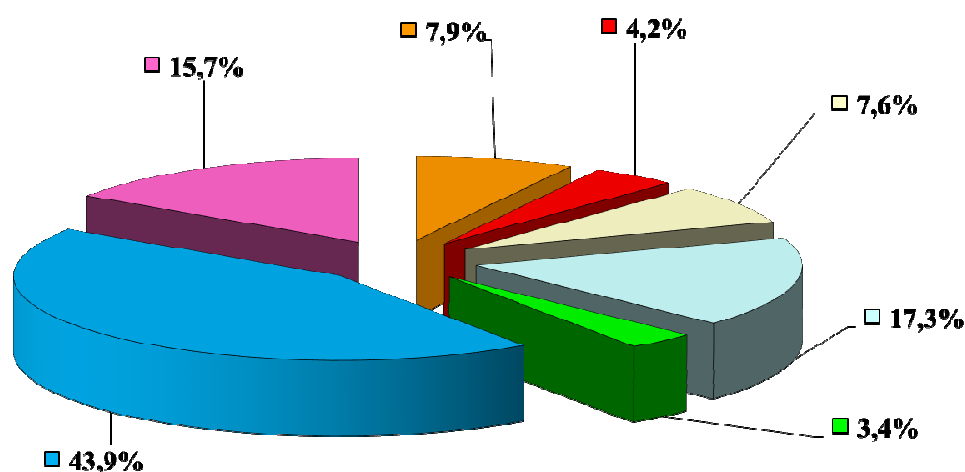
Położenie gminy w strefie wododziałowej, na polanie śródleśnej a przede wszystkim i budowa geologiczna wykluczają możliwość lokalizacji wysypisk lub składowania odpadów na terenie gminy. W porozumieniu z kilkoma innymi gminami przeprowadzany jest wywóz śmieci poza teren gminy. Gmina Kobiór jest udziałowcem spółki MASTER składającej się z miast i gmin Tychy, Bieruń, Łęczyny, Kobiór, Bojszowy, Wiry, Imielin, Chełm Śląski.

Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy Kobiór w 2020 roku

Na podstawie raportów otrzymywanych od firmy odbierającej odpady komunalne z terenu gminy Kobiór, w roku 2020 wywieziono łącznie 2 203,77 ton odpadów komunalnych. W stosunku do roku 2019 to prawie o 65 ton więcej (2138,44). W przeliczeniu na 1 mieszkańca średnio wychodzi 472,40 kg/rok. Bezpośrednio z nieruchomości odebrano 1 768,66 ton, natomiast z Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów przy ul. Centralnej odebrano 435,11 ton.

Tabela 18. Ilości poszczególnych frakcji odpadów odebranych z nieruchomości na terenie Gminy Kobiór w 2020r.

Rodzaj odpadu	Ilość zebranych odpadów [Mg]
tworzywa sztuczne (20 01 39)	138,99
papier i tektura (20 01 01)	74,97
szkło (20 01 02)	134,88
bioodpady zielone (20 02 01)	306,78
bioodpady kuchenne (20 01 08)	59,77
odpady zmieszane (20 03 01)	775,93
popiół (10 01 01)	277,34
SUMA	1768,66

■ tworzywa sztuczne	■ papier i tektura	□ szkło	□ bioodpady zielone
■ bioodpady kuchenne	■ odpady zmieszane	■ popiół (10 01 01)	

Rysunek 11. Udział poszczególnych rodzajów odpadów w strumieniu odpadów odebranych w 2020r. z nieruchomości na terenie Gminy Kobiór

Tabela 19. Ilości poszczególnych frakcji odpadów odebranych z PSZOK-u w 2020r.

Rodzaj odpadu	Ilość odebranych odpadów [Mg]
tworzywa sztuczne (20 01 39)	17,70
papier i tektura (20 01 01)	2,84
elektroodpady (20 01 36)	24,22
wielkie gabaryty (20 03 07)	174,36
zużyte opony (16 01 03)	18,41
metale (20 01 40)	8,43

Rodzaj odpadu	Ilość odebranych odpadów [Mg]
budowlano-rozbiórkowe (17 01 07)	167,14
papa (17 03 80)	1,94
materiały izolacyjne (17 06 04)	6,41
przeterminowane leki (20 01 31)	0,18
oleje silnikowe (13 02 08)	0,37
oleje i tłuszcze (20 01 26)	0,37
lampy fluorescencyjne (20 01 21)	0,16
baterie (20 01 33)	0,32
farby, tusze, kleje (20 01 28)	5,06
odzież (20 01 10)	2,31
tekstylia (20 01 11)	4,89
SUMA	435,11

Ilość odpadów segregowanych dostarczanych przez mieszkańców gminy do Punktu Selektynego Zbierania Odpadów Komunalnych, jest porównywalna do roku 2019 i wyniosła 435,11 ton. Podobnie jak w latach ubiegłych dominują odpady wielkogabarytowe oraz budowlano-rozbiórkowe.

Podobnie jak miało to miejsce w roku 2019, 64,80% całego strumienia odpadów komunalnych odebranych z gminy stanowią odpady segregowane.

Bioodpady

Od lipca 2017r. w gminie funkcjonuje segregacja bioodpadów u „źródła” z podziałem na tzw. bioodpady - zielone i bioodpady - kuchenne. Bioodpady są w całości odbierane z nieruchomości, zatem nie są przyjmowane na PSZOK-u. Od września 2020r. bioodpady kuchenne są gromadzone w brązowych pojemnikach, natomiast bioodpady zielone w brązowych workach. Mieszkańcy w ramach gminnego systemu, mają do dyspozycji 2 brązowe worki do gromadzenia tego rodzaju odpadu na jeden wywóz.

Łączna masa odebranych i zagospodarowanych bioodpadów w stosunku do roku ubiegłego zwiększyła się o prawie 64 tony. Wzrostu masy bioodpadów można się doszukiwać w ich zwiększonej częstotliwości odbioru (kwiecień - październik) narzuconej ostatnią nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, a tym samym zwiększeniem ilości brązowych worków jakie mieszkańcy mają do dyspozycji na miesiąc oraz dodatkowego pojemnika na bioodpady kuchenne.

Ilość (niesegregowanych) zmieszanych odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych

W roku 2020 na terenie gminy Kobiór zebrano łącznie 775,93 ton odpadów komunalnych w postaci zmieszanej, stanowiącej 35,20 % całej masy odpadów. Wszystkie zmieszane odpady komunalne zostały przekazane do IPOK w Tychach, gdzie zostały poddane przetworzeniu w procesach odzysku R12. Całkowita masa odebranych bioodpadów wyniosła 366,55 ton, w tym:

- a) (20 02 01) bioodpady - zielone 306,78 ton,
- b) (20 01 08) bioodpady - kuchenne 59,77 ton.

Podobnie jak odpady zmieszane, papier i tektura zostały poddane przetworzeniu w procesach odzysku R12 (recykling materiałowy), natomiast bioodpady procesom R3 (kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania).

Masa odpadów przeznaczonych do składowania tj. pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania

niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych wyniosła 521,07 tony i w całości została poddana procesowi D5 (składowanie).

Wskaźniki odzysku przewidziane do osiągnięcia w 2020 roku

- Ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania:

W 2020r. w Gminie Kobiór poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wyniósł: 31,15% (Wskaźnik określony Rozporządzeniem: do dnia 16 lipca max 35%).

- Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych:

W 2020 roku w Gminie Kobiór poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku papieru, szkła, metali i tworzyw sztucznych wyniósł: 62,13% (Ustawowy wskaźnik: min 50%).

- Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych:

W 2020r. w Gminie Kobiór poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami, innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych wyniósł: 96,30 %. (ustawowy wskaźnik: min 70%).

Program likwidacji wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kobiór na lata 2012 – 2032

Łącznie od 2007 usunięto w Kobiórze 69,281 Mg wyrobów zawierających azbest. Pozostało jeszcze do usunięcia ok 7,51 Mg na 8 nieruchomościach.

3.2.16 Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne - gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W formie tabelarycznej przedstawiono poniżej analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Tabela 20. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – w 2020 oku został osiągnięty wymagany poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, – w 2020 oku został osiągnięty wymagany poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku papieru, szkła, metali i tworzyw sztucznych, – w 2020 oku został osiągnięty wymagany poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami, innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – wysokie koszty utrzymania systemu gospodarki odpadami – istotny wzrost opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, – dominujący udział zmieszanych odpadów komunalnych w łącznej masie odbieranych odpadów komunalnych z terenu gminy.

	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi (nowelizacje ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach), – możliwość pozyskania dofinansowania na demontaż i utylizację wyrobów azbestowych z WFOŚiGW, – wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz w zakresie ich prawidłowej segregacji, – rozwój systemu gospodarowania odpadami (np. nowe technologie recyklingu i odzysku), – utworzenie Bazy Danych Odpadowych (BDO). 	<ul style="list-style-type: none"> – dalszy wzrost kosztów odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych, – wysokie koszty wymiany azbestowych pokryć dachowych. – wzrost ilości wytwarzanych odpadów wskutek rozwoju społeczno-gospodarczego, – problemy ze zbytem surowców wtórnych z procesu recyklingu, – brak wpływu gmin na efektywność przetwarzania odpadów komunalnych w instalacjach regionalnych.

Tabela 21. Zagadnienia horyzontalne – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> – Wykorzystywanie odpadów do produkcji paliwa alternatywnego (RDF). – Produkcja i energetyczne wykorzystanie biogazu ze składowisk odpadów. – Ponowne wykorzystanie materiałów pochodzących z recyklingu, ograniczając tym samym wydobycie lub wytwarzanie nowych surowców i produktów. – Lokalizowanie obiektów gospodarki odpadami (np. składowisk, PSZOK-ów, magazynów odpadów) w oddaleniu od terenów zagrożonych powodziami, podtopieniami i osuwiskami.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – Związane z niewłaściwym postępowaniem z wytworzonymi odpadami (w szczególności dotyczy odpadów niebezpiecznych). – Pożary składowisk odpadów.
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> – Prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych w zakresie zapobiegania powstawania odpadów, właściwego postępowania z odpadami i selektywnego zbierania odpadów (szczególnie wśród dzieci i młodzieży).
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – Monitoring oddziaływania składowisk na środowisko przyrodnicze. – Kontrola podmiotów i instalacji gospodarujących odpadami (WIOŚ). – Prowadzenie kontroli nad gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi.

3.2.17 Zasoby przyrodnicze – charakterystyka i ocena stanu obszaru interwencji

3.2.17.1 Przyroda ożywiona

Dominującym elementem przyrody gminy są lasy. W całości są to lasy państwowe, administrowane przez Nadleśnictwo Kobiór. Mieszczą się one w II strefie zagrożenia przemysłowego, w dobrym stanie sanitarnym, w I (najwyższej) strefie zagrożenia pożarowego. Są to w większości drzewostany sosnowe na siedliskach lasów wilgotnych (91 %) i świeżych, a zatem rosnące w nieodpowiednich warunkach siedliskowych. Ten stan rzeczy wynika pośrednio z XIX-wiecznej gospodarki leśnej, gdy cała Puszcza Pszczyńska została poddana melioracji; z tamtych czasów wywodzi się sieć śródleśnych rowów i prostokątny układ dróg. Na obszarach leśnych przeważają drzewostany starsze (60-letnie i starsze, w tym również 100-140-letnie). Istniejące obecnie zbiorowiska leśne to przede wszystkim bór trzcinnikowy, suboceaniczny bór świeży i bór wilgotny. Ponadto w lokalnych bezodpływowych obniżeniach terenu znajdują się płaty kontynentalnego boru bagiennego. Do najciekawszych pod względem przyrodniczym należą niewielkie płaty łągów olszowo-jesionowych zachowane w dolinach Gostynki i Korzeńca.

Lasy są ogólnie ubogie w rośliny chronione, natomiast bogate są w zwierzyńę łowną i chronione gatunki zwierząt. Stanowią one zarazem fragment jednego z ważniejszych, krajowych szlaków migracji dużych ssaków. W górnym biegu Korzeńca żyją Bobry, natomiast wśród gatunków chronionych na śródleśnych uroczyskach występuje m.in. bocian czarny.

Głównymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi gminy są:

- zabytkowy staw „Pilok”, stanowiący ostoję m.in. ptactwa i płazów,
- bogaty starodrzew (głównie dębowy) towarzyszący drogom i starej zabudowie
- park otaczający zameczek w Promnicach
- otwarte osie widokowe, w tym główna – związana z doliną Korzeńca,
- zbiorniki małej retencji na rzece Korzeniec.

3.2.17.2 Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Wyjątkowe położenie miejscowości Kobiór wśród jednego z największych kompleksów leśnych w regionie, samoistnie sprzyja prawidłowemu funkcjonowaniu środowiska na jej obszarze. Szczególnie korzystnym czynnikiem jest tutaj biegnąca szeroka dolina rzeki Korzeniec z łąkami i stawami, umożliwiająca rozwój różnych gatunków zwierząt i ich przemieszczanie.

Czynnikiem utrudniającym utrzymanie funkcjonowania korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin cieków są bariery techniczne w postaci nasypów komunikacyjnych z bardzo wąskimi prześwitami wyłącznie dla przepływu wód. Takie rozwiązania techniczne wpływają też na zwiększenie zagrożeń powodziowych.

Ogólnie obszar nie wyróżnia się szczególną różnorodnością biologiczną z uwagi na ubogie siedliska i wysoki stopień przekształcenia sieci hydrograficznej oraz zbiorów roślinnych. Zarówno w lasach jak i w osadzie stwierdzono brak cieków w naturalnych korytach.

Postępujące zainwestowanie, także w obrębie dolin wypiera rolnicze użytkowanie terenów. Nie jest to korzystne z uwagi na przydatność gruntów dla upraw ekologicznych oraz ze względu na intensyfikację osadnictwa – niepożądaną w centrum wielkiego kompleksu leśnego.

Wzrost zainwestowania przy niepełnym systemie odprowadzania i oczyszczania ścieków grozi skażeniem wód powierzchniowych, częściowo także podziemnych (grunty podatne na infiltrację zanieczyszczeń do wód podziemnych w południowej części obszaru miejscowości Kobiór). Innym niebezpieczeństwem jest wzrost niskiej emisji ze spalania węgla dla celów grzewczych.

Największym zagrożeniem dla mieszkańców Gminy Kobiór, oraz środowiska jest droga krajowa nr 1: hałas i zanieczyszczenia powietrza, przewóz ładunków niebezpiecznych, a przede wszystkim – bariera nie do przebycia dla pieszych i zwierząt. Nie mniej uciążliwa jest droga

województwa nr 928, biegnąca przez centrum Kobióra, szczególnie niebezpieczna na całym odcinku ul. Centralnej.

Walory przyrodnicze i kulturowe kompleksu leśnego obejmującego tereny dawnej Puszczy Pszczyńskiej, to powód dla którego organizacje ekologiczne proponują objęcie go ochroną w całości w formie Pszczyńskiego Parku Krajobrazowego (PPK) oraz jako obszaru specjalnej ochrony o znaczeniu europejskim dla ochrony siedlisk dzikich ptaków (NATURA 2000). Miejscowość Kobiór znajdzie się w otulinie PPK.

Na obszarze Gminy Kobiór nie występują aktualnie tereny objęte ochroną prawną w formie parków krajobrazowych, czy rezerwatów przyrody, natomiast ochroną zostały objęte zarówno pojedyncze drzewa jak i zespoły drzew.

Wpis do Wojewódzkiego Rejestru Pomników Przyrody uzyskały drzewa zestawione w poniższej tabeli.

Tabela 22. Pomniki przyrody na terenie Gminy Kobiór

L.p.	Nazwa	Data utworzenia	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis	Obwód [cm]	Wysokość [m]	Lokalizacja
1.	Dąb szypułkowy	30.08.1956 r.	Orzeczenie nr 00098 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 30.08.1956 r. zmienione Rozporządzeniem Nr 32/2004 Wojewody Śląskiego z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony indywidualnej w drodze uznania za pomnik przyrody żywej drzewa gatunek dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i> L.) rosnącego w miejscowości Kobiór, w gminie Kobiór	dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	650	35	przy ul. Leśników na terenie otwartym
2.	Dąb szypułkowy	30.08.1956 r.	Orzeczenie nr 00099 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 30.08.1956 r. zmienione Rozporządzeniem Nr 27/2004 Wojewody Śląskiego z dnia 23 czerwca 2004r. w sprawie wprowadzenia ochrony indywidualnej w drodze uznania za pomnik przyrody żywej drzewa gatunek dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i> L.) rosnącego w miejscowości Kobiór, w gminie Kobiór, zmienione Rozporządzeniem Nr 53/04 Wojewody Śląskiego z dnia 31 sierpnia 2004 r.	dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	594	40	przy ul. Na Kąty, jako drzewo przydrożne
3.	Dąb szypułkowy	30.08.1956 r.	Orzeczenie nr 00100 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 30.08.1956 r. zmienione Rozporządzeniem Nr 31/2004 Wojewody Śląskiego z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony indywidualnej w drodze uznania za pomnik przyrody żywej drzewa gatunek dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i> L.) rosnącego w miejscowości Kobiór, w gminie Kobiór	dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	550	45	przy ul. Centralnej

L.p.	Nazwa	Data utworzenia	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis	Obwód [cm]	Wysokość [m]	Lokalizacja
4	Zespół wielogatunkowych drzew	23.10.1992 r.	Uchwała nr XIII/3/64/92 Rady Gminy Kobiór z dnia 23 października 1992 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody zespołu drzew wokół Pałacyku Myśliwskiego w Promnicach.	zespół wielogatunkowych drzew (dęby szypułkowe, wiązy i inne drzewa liściaste) rosnących w parku otaczającym pałacyk Myśliwski w Promnicach	150-450	2-29	w parku otaczającym Pałacyk w Promnicach
5.	Dąb szypułkowy	24.07.1992 r.	Uchwała nr XII/1/58/92 Rady Gminy Kobiór z dnia 24 lipca 1992 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody zmieniony uchwałą Nr RG.0007.83.2015 Rady Gminy Kobiór z dnia 3 grudnia 2015 r. w sprawie zniesienia ochrony przyrody ustanowionej w formie pomnika przyrody (tylko w zakresie dwóch drzew)	Aleja dębów szypułkowych (Quercus robur) - 41 sztuk	250-380	30-35	przy ul. Żołędziowej
6.	Dąb szypułkowy	13.12.1993 r.	Uchwała nr XXV/5/108/93 Rady Gminy Kobiór z dnia 3 grudnia 1993 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody.	Aleja dębów szypułkowych (Quercus robur) - 37 sztuk, tzw. Reitweg	150-500	25-30	przy ul. Na Kąty

3.2.17.3 Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Krajobraz całej gminy jest krajobrazem kulturowym. Lasy charakteryzują zbiorowiska nie w pełni odpowiadające zbiorowiskom naturalnym, przekształcone w odległej już przeszłości w dostosowaniu do zapotrzebowania na drewno sosnowe.

W samym Kobiórze zachowało się szereg obiektów z XIX w. i początków XX w., o stylu nawiązującym do „pruskiego rządowego”. Najcenniejszym zabytkiem jest pałac myśliwski w Promnicach, także kościół parafialny i obiekty sąsiadujące, część domów mieszkalnych. Stara zabudowa zagrodowa stopniowo przestaje istnieć. Przebudowy i nowe realizacje to już typowa zabudowa typu podmiejskiego, jednorodzinna z rzadka jeszcze z zapleczem gospodarczym związanym z rolnictwem. Postępuje rozwój zabudowy, zwłaszcza w rejonie Plichtowic i Kątów.

3.2.17.4 Turystyka i rekreacja

Na terenie Gminy Kobiór w Promnicach znajduje się Zameczek Myśliwski Książąt Pszczyńskich – obecnie ekskluzywny hotel (26 miejsc noclegowych).

Przydatność obszarów leśnych dla rekreacji jest niewielka; praktycznie wchodzi w grę jedynie turystyka rowerowa bądź piesza duktami leśnymi, a także zbieranie runa leśnego. Jako szlaki rowerowe (niektóre oznakowane) wykorzystywane są zwłaszcza dukty prowadzące w kierunku Orzesza, Tychów, Pszczyzny i Bojszów. Najatrakcyjniejsze pod względem krajobrazowym są obrzeża lasów, zwłaszcza w dolinach Korzeńca i Gostynki oraz otoczenia

stawów. Do zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego przewidziany jest środkowy zbiornik, spośród trzech stawów zlokalizowanych w dolinie Korzeńca.

Aktualnie następuje wzrost atrakcyjności turystycznej gminy ze względu na realizację w ostatnich latach takich obiektów jak:

- zbiorniki małej retencji na rzece Korzeniec,
- ścieżki rowerowe łączące między innymi zamki w Pszczynie i w Promnicach.

3.2.18 Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne - zasoby przyrodnicze

W formie tabelarycznej przedstawiono poniżej analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze.

Tabela 23. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – wysoki stopień lesistości gminy, – atrakcyjne położenie dla mieszkańców Aglomeracji Śląskiej, – dobre skomunikowanie ścieżkami rowerowymi z sąsiednimi gminami, – prowadzenie prac związanych z pielęgnacją i utrzymaniem lasów. 	<ul style="list-style-type: none"> – duża presja rekreacyjna i zagospodarowania terenów przylegających do obszarów leśnych, – zaśmiecanie terenów leśnych, w szczególności powstawanie „dzikich wysypisk”, – fragmentacja siedlisk związana z przebiegiem ważnych szlaków komunikacyjnych.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – działalność ochronna Nadleśnictw oraz RDOŚ, – ustanawianie nowych form ochrony przyrody, – działania ograniczające presje na środowisko na etapie planowania przestrzennego – w szczególności w zakresie rozbudowy terenów mieszkaniowych, – podnoszenie świadomości przyrodniczej społeczeństwa, – ograniczanie lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód, – przebudowa drzewostanów w kierunku bardziej odpornych na zanieczyszczenia gatunków oraz uzupełnienia gatunkami rodzimymi, – zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, gleby i wód, – eutrofizacja siedlisk, – ograniczone fundusze na inwestycje zmierzające do poprawy stanu fauny i flory, – wzrost natężenia ruchu rekreacyjnego, – zmiany klimatyczne (susze powodujące pożary, porywiste wiatry powodując wiatrołomy). – fragmentacja siedlisk poprzez realizację inwestycji liniowych. – wzrost presji gospodarczej, urbanistycznej, turystycznej i rekreacyjnej.

Tabela 24. Zagadnienia horyzontalne – zasoby przyrodnicze

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> – Prowadzenie regulacji mikroklimatu poprzez zalesienia, zadrzewienia śródpolne i wprowadzanie zieleni na terenach zabudowanych. – Utrzymywanie właściwego stanu siedlisk (w szczególności związanych z rzeką Korzeniec i lasami) i gatunków. – Uwzględnianie w dokumentach planistycznych aspektu klimatycznego tak, aby projektowane w nich działania w pełni odpowiadały zagrożeniom oraz potrzebom ochrony gatunków i siedlisk. – Podejmowanie działań służących dobrej kondycji lasów, tj. np. przebudowa drzewostanów i odpowiedni dobór gatunków. – Ochrona struktur przyrodniczych, zachowanie spójności i drożności sieci ekologicznej.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – Związane z wielkoobszarowymi pożarami lasów oraz wypalaniem użytków rolnych. – Ryzyko wycieku substancji niebezpiecznych na skutek wypadków i awarii na tranzytowych szlakach transportowych przebiegających przez Gminę Kobiór (kolej, drogi).
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> – Prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych w zakresie ochrony i promocji zasobów przyrodniczych (np. roli zjawisk przyrodniczych, presji turystycznej, prawnych podstawach funkcjonowania obszarów chronionych, roli lasów i ich ochrony przed pożarami, szkodliwości wypalania łąk).
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – Monitoring siedlisk i gatunków chronionych przez RDOŚ oraz Nadleśnictwa Kobiór.

3.2.19 Zagrożenia poważnymi awariami – charakterystyka i ocena stanu obszaru interwencji

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska mianem poważnej awarii określa się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Zgodnie z rejestrem zakładów dużego (ZDR) i zwiększonego ryzyka (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, który prowadzony jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, na terenie Gminy Kobiór nie ma zlokalizowanych zakładów ZDR i ZZR.

Na terenie gminy istnieje kilka obiektów produkcyjnych, handlowych i usługowych, których eksploatacja może spowodować zanieczyszczenie środowiska np. na skutek pożaru, jednak nie o skali poważnej awarii.

Na terenie Gminy Kobiór możliwe jest wystąpienie innych poważnych zdarzeń stanowiących zagrożenie dla środowiska. Należy do nich zaliczyć katastrofy w transporcie drogowym oraz kolejowym i związane z nimi przedostanie się do środowiska transportowanych substancji niebezpiecznych. Szczególnie duże ryzyko, ze względu na masę transportowanych towarów, jest związane z ruchliwą linią kolejową nr 139 relacji Katowice – Zwardoń. Istotne z punktu widzenia ryzyka wystąpienia katastrofy komunikacyjnej jest też oddziaływanie drogi krajowej DK1 i drogi wojewódzkiej nr 928.

Należy wskazać, że w celu ograniczenia ryzyka wystąpienia oraz skutków poważnych awarii niezbędne jest:

2. Dostosowanie procedur kryzysowych do bieżących zagrożeń oraz obowiązujących przepisów prawnych.
3. Współpraca ze służbami ratowniczymi oraz instytucjami odpowiedzialnymi za właściwe unieszkodliwienie odpadów w zakresie ustalenia miejsc tymczasowego gromadzenia i unieszkodliwienia odpadów powstałych podczas usuwania awarii.
4. Informowanie i ostrzeganie społeczeństwa o wystąpieniu poważnych awarii.

3.2.20 Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne - zagrożenia poważnymi awariami

W formie tabelarycznej przedstawiono poniżej analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami.

Tabela 25. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – brak na terenie gminy zakładu dużego ryzyka oraz zakładu zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, – objęcie terenu całej gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, – systematyczne kontrole prowadzone przez WIOŚ. 	<ul style="list-style-type: none"> – możliwość zanieczyszczenia środowiska poprzez wyciek substancji niebezpiecznych w ciągu dróg i linii kolejowej lub podczas wypadków komunikacyjnych. –
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – wymogi prawne zobowiązujące dla zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej gwarantujące bezpieczeństwo funkcjonowania takich podmiotów, – odpowiednie planowanie przestrzenne: lokalizacja zakładów przemysłowych i produkcyjnych w specjalnych strefach, – działalność kontrolno-inspekcyjna Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Państwowej Straży Pożarnej oraz Inspekcji Transportu Drogowego, – opór społeczny przed lokalizowaniem nowych zakładów ZDR i ZZR. 	<ul style="list-style-type: none"> – duże natężenie ruchu samochodowego i kolejowego na szlakach komunikacyjnych zwiększające zagrożenie wystąpienia awarii, – ekstremalne zjawiska pogodowe (burze, huragany, ulewne deszcze) powodujące wzrost ryzyka wystąpienia poważnej awarii na szlakach komunikacyjnych.

Tabela 26. Zagadnienia horyzontalne – zagrożenia poważnymi awariami

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> – Modernizacja lub budowa nowej infrastruktury transportowej, energetycznej, gazowej w sposób uwzględniający gwałtowne zmiany pogodowe. – Tworzenie oraz kontrola systemów zabezpieczeń przed skutkami zmian klimatycznych w przypadku powstawania nowych zakładów przemysłowych.
----------------------------	--

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	– Związane z przesyłem gazu ziemnego, przesyłem i transformacją energii elektrycznej, transportem materiałów niebezpiecznych, działalnością przemysłową i hodowlaną.
Działania edukacyjne	– Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców. – Poprzez działalność powiatowego i gminnych zespołów zarządzania kryzysowego.
Monitoring środowiska	– Poprzez działalność kontrolno-inspekcyjną WIOŚ, Państwowej Straży Pożarnej oraz Inspekcji Transportu Drogowego.

3.3 Realizacja dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska, istniejące problemy środowiskowe

Poprzedni „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór” obowiązujący w latach 2015-2018 wyznaczał do realizacji m.in. następujące cele środowiskowe:

- CEL 1: Przywrócenie czystości wód powierzchniowych, zachowanie zasobów wód podziemnych oraz zapewnienie mieszkańcom wody o wysokiej jakości
- CEL 2: Pogodzenie rozwoju gminy z wymogami ochrony gleb i ochrony terenu przed dewastacją
- CEL 3: Utrzymanie najwyższej jakości powietrza (kl. A) i ograniczenie lokalnych uciążliwości
- CEL 4: Zmniejszenie uciążliwości akustycznych występujących na obszarze gminy do poziomu akceptowalnego pod względem prawnym i społecznym
- CEL 5: Skuteczna ochrona mieszkańców gminy przed polami elektromagnetycznymi
- Cel 6: Zachowanie dziedzictwa przyrodniczego i walorów krajobrazowych obszaru gminy Kobiór
- CEL 7: Wykształcenie u mieszkańców gminy poczucia odpowiedzialności za stan środowiska oraz nawyków kultury ekologicznej
- CEL 8: Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców gminy powodzią, pożarami oraz awariami technologicznymi i transportowymi
- Cel 9: Ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko

Na podstawie dokonanego opisu stanu środowiska oraz przeprowadzonej analizy SWOT dla poszczególnych obszarów interwencji zidentyfikowano następujące najważniejsze problemy środowiskowe na terenie Gminy Kobiór, które wymagają podjęcia działań naprawczych w ramach niniejszego Programu:

- Występowanie przekroczeń dopuszczalnych standardów jakości powietrza.
- Dominujący udział zmieszanych odpadów komunalnych odbieranych z terenu gminy.
- Występowanie problemu powstawania „dzikich wysypisk”.
- Niewielka ilość (ok. 10 Mg) wyrobów zawierających azbest znajdujących się nadal na terenie gminy.

Bardzo ważne jest również podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców. Realizowane w latach 2015÷2018 zadania w znacznej mierze przyczyniły się do poprawy warunków środowiskowych w gminie, zwłaszcza do realizowania ww. celów.

Do najistotniejszych zadań zrealizowanych w latach 2015÷2018 w ramach ww. Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór można zaliczyć:

- kontynuacje rozbudowy systemu kanalizacji sanitarnej na terenie gminy,

- systematyczne usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy,
- propagowanie tzw. Dobrych Praktyk Rolniczych w celu zmniejszenia zanieczyszczeń obszarowych przez związki biogenne,
- modernizacja i przebudowa dróg gminnych,
- zwiększenie areału zieleni urządzonej, w tym izolacyjnej, w centralnej części gminy,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów komunalnych - zwiększenie dostępu do segregacji i odbioru worków "u źródła",
- wprowadzenie selektywnej zbiórki pozostałych odpadów biodegradowalnych z sektora komunalnego z przeznaczeniem do kompostowania,
- zaangażowanie szkół gminnych i przedszkola w działalność ekologiczną.

Większość zadań była realizowana zgodnie z przyjętym w Programie ochrony środowiska harmonogramem. Jedynie nieliczne zadania nie zostały zrealizowane, bądź wymagają przesunięcia terminu ich wykonania, co związane jest w głównej mierze z koniecznością pozyskania środków finansowych na ich realizację.

Za największy brak należy uznać niewdrożenie wszystkich ustaleń programu ograniczenia niskiej emisji. Aktualnie zanieczyszczenie powietrza przez spalanie paliw stałych w budynkach mieszkalnych należy uznać za największy i najbardziej uciążliwy problem ekologiczny Gminy Kobiór. Przyczyny tego stanu rzeczy należy upatrywać w ograniczonych możliwościach finansowych mieszkańców gminy. Dotyczy to zarówno procesu inwestycyjnego (koszt wymiany źródła ciepła, jak i eksploatacji bardziej ekologicznych, ale zasilanych droższymi paliwami systemów grzewczych (gaz ziemny, energia elektryczna).

Droga do racjonalnego gospodarowania środowiskiem i jego zasobami naturalnymi prowadzi przede wszystkim przez świadomość ekologiczną mieszkańców gminy. Dlatego należy kontynuować dotychczasowe i podejmować nowe działania mające na celu kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Gmina Kobiór sukcesywnie, w miarę posiadanych środków budżetowych eliminuje procesy i działania szkodliwe dla środowiska. Wiele działań sformułowanych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór wymaga dużych nakładów finansowych, dlatego niezbędne jest pozyskiwanie na nie środków pozabudżetowych.

Część z zaplanowanych przedsięwzięć została już zakwalifikowana do dofinansowania ze środków Unii Europejskiej – w szczególności kontynuowanie porządkowania gospodarki wodno-ściekowej, zwiększenie efektywności energetycznej budynków gminnych (termomodernizacje) oraz ograniczenie „niskiej emisji”. Ze względu na bardzo duże koszty realizacji inwestycji infrastrukturalnych, przy niewielkich środkach własnych gminy, wykonanie tych zadań bez dofinansowania z zewnątrz jest w krótkim czasie (perspektywa kilku lat) niemożliwe.

Założone cele i podstawowe kierunki działań przedstawione w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór są zgodne z dyrektywami Unii Europejskiej, Polityką Ekologiczną Państwa oraz Programami Ochrony Środowiska: dla województwa śląskiego oraz dla powiatu pszczyńskiego. Planowane działania zmierzają do osiągnięcia celów ustanowionych w tych dokumentach.

3.4 Szanse i ograniczenia rozwoju gminy wynikające ze stanu środowiska oraz prognoza stanu środowiska

Do mocnych stron środowiska przyrodniczego gminy należą: brak zakładów przemysłowych i usługowych o dużym wpływie na stan powietrza, dobra jakość wód podziemnych, duża lesistość obszaru, brak bezpośredniego drenującego oddziaływania górnictwa węgla kamiennego oraz dostępność terenu dla mieszkańców sąsiednich aglomeracji, wynikająca z dobrze rozwiniętej sieci dróg własnych i szlaków turystycznych.

Dogodna lokalizacja gminy w sąsiedztwie aglomeracji katowickiej i bielskiej oraz walory krajobrazowe, przyrodnicze i wypoczynkowo-rekreacyjne (lesisty pas ciągnący się od gminy Bojszowy po Kędzierzyn i od Katowic do Pszczyny sprzyja wyizolowaniu obszaru gminy od niekorzystnych oddziaływań zewnętrznych), stanowią o atrakcyjności gminy jako bazy wypoczynku sobotnio - niedzielnego oraz aktywnej rekreacji.

Słabością przyrodniczej przestrzeni gminy jest niedostosowanie zasobów leśnych do warunków siedliskowych, co wynika z gospodarczej genezy istniejących drzewostanów, a przede wszystkim dotychczasowy chaotyczny rozwój gospodarczy Gminy Kobiór, powodujący wiele uciążliwości ekologicznych i dezorganizujący krajobraz. Poważnym mankamentem jest także przekształcenie potoków i strumieni w monotonne rowy melioracyjne (dotyczy to także Korzeńca) oraz niezadowalająca jakość wód rzecznych (w przypadku Gostyni spowodowana odprowadzaniem ścieków z gmin Łaziska i Orzesze).

Mimo wszystko, do silnych stron przestrzeni przyrodniczej należą:

- zachowane w obrębie osady kobiórskiej liczne stare drzewa, ich grupy i fragmenty alej
- dolina Korzeńca wolna od zabudowy, funkcjonująca jako centralna oś widokowa.

Najistotniejszymi problemami środowiskowymi Gminy Kobiór są:

- brak spójnego systemu kanalizacji sanitarnej obejmującego teren całej gminy,
- hałas komunikacyjny powodowany przez ruch tranzytowy,
- zanieczyszczenia powietrza ze strony ruchu samochodowego i „niskiej emisji”,
- tendencja do nadmiernego rozpraszania zabudowy osady kobiórskiej.

W najbliższym okresie oczekuje się wzrostu atrakcyjności turystycznej gminy ze względu na zrealizowanie takich obiektów jak: zbiornik wielofunkcyjny na rzece Korzeniec oraz sieć ścieżek rowerowych łączących między innymi zamki w Pszczynie i w Promnicach.

Gmina, do czasu pełnego uporządkowania gospodarki ściekowej, nie będzie mogła w pełni wykorzystać powyższych atutów związanych między innymi ze swoją dogodną lokalizacją w bezpośrednim sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych regionu oraz dostępności dużych, chłonnych rynków zbytu.

W poniższej tabeli przedstawiono prognozę stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie Gminy Kobiór.

Tabela 27. Prognoza stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie Gminy Kobiór

Komponent środowiska	Prognoza/zmiana stanu
Klimat	<p>Wyniki analiz naukowych oraz scenariusze klimatyczne wykonane w ramach „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020) jednoznacznie wskazują, iż klimat Polski ulega systematycznej zmianie. Największe zagrożenie dla gospodarki oraz społeczeństwa stanowią:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost średniej rocznej temperatury powietrza; • zmiana struktury opadów – opady są bardziej gwałtowne, krótkotrwałe oraz nieregularne; • wzrost częstotliwości występowania oraz nasilenia zjawisk ekstremalnych takich jak: silne wiatry, nawalne deszcze, burze, fale upałów.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOBIÓR NA LATA 2022÷2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY LAT 2026÷2029**

Komponent środowiska	Prognoza/zmiana stanu
Powietrze	W kontekście prognozowania zmiany jakości powietrza kluczowe znacznie ma obserwowana tendencja wzrostu średniej rocznej temperatury powietrza. Wyższe temperatury powietrza zmniejszają zapotrzebowanie na energię grzewczą w sezonie zimowym. W związku z czym mniejsze zużycie paliw opałowych przełoży się na mniejszą emisję zanieczyszczeń do powietrza oraz na poprawę jego jakości. Również wprowadzane i obowiązujące obecnie przepisy prawne ustalające wymagania w zakresie stosowania niskoemisyjnych paliw oraz urządzeń grzewczych (np. „uchwała antysmogowa”) wpłyną na redukcję emisji zanieczyszczeń z sektora komunalnego (emisja powierzchniowa), który stanowi główne źródło zanieczyszczeń powietrza na terenie kraju (szczególnie w zakresie pyłów zawieszonych oraz benzo(a)pirenu.
Wody powierzchniowe i podziemne	Prognozowane zmiany klimatyczne polegające na wzroście średniej rocznej temperatury powietrza oraz zmiany struktury opadów w konsekwencji wpłyną na nasilenie zjawiska suszy. W związku z czym stan ilościowy oraz dostępność zasobów wód dla wszystkich sektorów gospodarki zmniejszy się. Postępujący wzrost urbanizacji (powstawanie nowych terenów mieszkaniowych i zakładów produkcyjno-przemysłowych) również przyczyni się do degradacji ilościowej i jakościowej środowiska wodnego.
Klimat akustyczny	Postępujący wzrost urbanizacji (powstawanie nowych terenów mieszkaniowych, zakładów produkcyjno-przemysłowych, terenów komunikacyjnych) przyczyni się do wzrostu natężenia dźwięku w środowisku.
Promieniowanie elektromagnetyczne	Postępujący wzrost urbanizacji (powstawanie nowych terenów mieszkaniowych i zakładów produkcyjno-przemysłowych) przyczyni się do wzrostu liczby sztucznych źródeł pól elektromagnetycznych takich jak: stacje transformatorowe, napowietrzne linie elektroenergetyczne, stacje bazowe telefonii komórkowej, radiowe i telewizyjne stacje nadawcze. Powyższe spowoduje wzrost poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Wzrost poziomu promieniowania elektromagnetycznego w środowisku spowodowany będzie również wprowadzaniem na terenie kraju technologii mobilnej piątej generacji (5G) pracującej na wyższych częstotliwościach.
Gleby i powierzchnia ziemi	Postępujący wzrost urbanizacji (powstawanie nowych terenów mieszkaniowych, zakładów produkcyjno-przemysłowych, terenów komunikacyjnych) przyczyni się do zmniejszenia powierzchni gleb i gruntów czynnych biologicznie.
Zasoby przyrodnicze	Środowisko biotyczne podlega bardzo różnorodnym oddziaływaniom człowieka. Postępujący wzrost presji urbanizacji, w przypadku braku podejmowania kompleksowych działań ochronnych, może prowadzić do stopniowego zmniejszania się różnorodności biologicznej. Dotyczy to w szczególności zaniku gatunków rzadkich, kosztem wzrostu liczby gatunków synantropijnych i pospolitych. W świetle przewidywanego wzrostu udziału powierzchni zabudowanych i zainwestowanych, a także innych presji (np. turystycznej i rekreacyjnej), można się spodziewać utrzymywania lub nasilenia niekorzystnych skutków tych zjawisk dla przyrody żywej.

4 Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

(rozdział opracowano z szerokim uwzględnieniem celów i priorytetów powiatowych, a także propozycji zadań do programów gminnych, zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego do roku 2020, z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024).

4.1 Wprowadzenie

W oparciu o wytyczne Ministerstwa Środowiska, pozyskane dane oraz wyniki oceny stanu środowiska Gminy Kobiór opracowano zestawienie celów, priorytetów i zadań środowiskowych (w tym zadania własne, zadania we współpracy i zadania koordynowane).

Zadania własne – poprzez te zadania należy rozumieć te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo (dotacje, kredyty, pożyczki) ze środków będących w dyspozycji gminy.

Zadania monitorowane – pod zadaniami monitorowanymi należy rozumieć pozostałe zadania, związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które będą finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego.

Zadania przedstawione w niniejszym opracowaniu są jego najważniejszą częścią. Ich realizacja pozwoli poprawić stan środowiska całej gminy oraz zachować jego najcenniejsze elementy.

Układ celów i zadań jest zbieżny z propozycjami i wytycznymi zawartymi w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu pszczyńskiego, przy czym zagadnienia z zakresu bezpieczeństwa ekologicznego podniesiono do rangi samodzielnego celu, co wynika ze znacznej wagi tej problematyki dla Gminy Kobiór. Cele i zadania zostały pogrupowane według następujących obszarów interwencji:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza
2. Zagrożenia hałasem
3. Pola elektromagnetyczne
4. Gospodarowanie wodami
5. Gospodarka wodno-ściekowa
6. Zasoby geologiczne
7. Gleby
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
9. Zasoby przyrodnicze
10. Zagrożenia poważnymi awariami

Poszczególnym obszarom interwencji przyporządkowano cele długookresowe, a tym z kolei – zadania do realizacji. **Przyjęto, że wszystkie wymienione cele obowiązują Gminę Kobiór zarówno w okresie najbliższych 4 lat, jak i w okresie późniejszym – do roku 2029.**

4.2 Spójność wyznaczonych celów i zadań z dokumentami strategicznymi i programowymi

Cele oraz zadania zaplanowane do realizacji w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029” są spójne z celami wyznaczonymi w dokumentach strategicznych i programowych rangi krajowej, wojewódzkiej, powiatowej i gminnej. W kolejnych rozdziałach przedstawiono powiązania niniejszego Programu z:

1. Krajowymi dokumentami strategicznymi, na podstawie których prowadzona jest polityka rozwoju.
2. Dokumentami sektorowymi.
3. Wojewódzkimi dokumentami strategicznymi i programowymi.
4. Lokalnymi dokumentami strategicznymi i programowymi.

4.2.1 Krajowe i sektorowe dokumenty strategiczne i programowe

4.2.1.1 Polityka ekologiczna Państwa 2030 (PEP)

W Polityce Energetycznej Państwa do 2030 roku zostały określone następujące kierunki:

- poprawa efektywności energetycznej,
- wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii,
- dywersyfikacja wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej,
- rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw oraz
- rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii oraz ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

Główne cele polityki energetycznej w zakresie ograniczenia oddziaływania energetyki na środowisko to:

- ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu
- bezpieczeństwa energetycznego,
- ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM10 i PM2,5) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,
- ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
- minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce oraz
- zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Cele PEP 2030 r. mają zostać zapewnione m.in. przez racjonalne, efektywne gospodarowanie krajowymi złożami węgla oraz dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego. W związku z tym zaproponowano następujące działania:

- stworzenie systemu zarządzania krajowymi pułapami emisji gazów cieplarnianych i innych substancji,
- wprowadzenie w wytwarzaniu energii elektrycznej i ciepła dopuszczalnych produktowych wskaźników emisji jako narzędzia pozwalającego zmniejszać poziomy emisji SO₂ i NO_x, w tym osiągnąć pułapy ustalone w Traktacie Akcesyjnym dla Polski,
- realizacja zobowiązań wynikających z nowej dyrektywy ETS6 dla elektroenergetyki i ciepłownictwa,
- wykorzystanie przychodów z aukcji uprawnień do emisji CO₂ do wspierania działań ograniczających emisję gazów cieplarnianych,
- wprowadzenie standardów budowy nowych elektrowni w systemie przygotowania do wychwytywania CO₂ oraz określenie krajowych możliwości geologicznego składowania dwutlenku węgla, w tym w pustych złożach ropy naftowej i gazu ziemnego na dnie Morza Bałtyckiego,
- aktywny udział w realizacji inicjatywy Komisji Europejskiej, dotyczącej budowy obiektów demonstracyjnych dużej skali, w zakresie technologii wychwytywania i magazynowania dwutlenku węgla (CCS),

- wykorzystanie technologii CCS do wspomagania wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego, zintensyfikowanie badań naukowych i prac rozwojowych nad technologią CCS oraz nowymi technologiami pozwalającymi wykorzystać wychwycony CO₂ jako surowiec w innych gałęziach przemysłu,
- gospodarcze wykorzystanie odpadów węgla, zwiększenie wykorzystania ubocznych produktów spalania, stosowanie zamkniętych obiegów chłodzenia o dużej efektywności w elektrowniach i elektrociepłowniach,
- zdiagnozowanie możliwości występowania w sektorze energetycznym niezamierzonej produkcji trwałych zanieczyszczeń organicznych (dioksyn i furanów) oraz
- wsparcie działań w zakresie ochrony środowiska z wykorzystaniem m.in. funduszy europejskich.

4.2.1.2 Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia jest kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Dokument przyjęty został Uchwałą Nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. (M.P. z 2017 r. poz. 260).

Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W Strategii wyodrębniono trzy cele szczegółowe, natomiast obszarami wpływającymi na osiągnięcie celów są m.in.

- zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa warunków świadczenia usług związanych z przewozem towarów i pasażerów,
  - zrównoważenie systemu energetycznego Polski
- rozwój potencjału środowiska naturalnego na rzecz obywateli i przedsiębiorców.

4.2.1.3 Polityka energetyczna Polski do 2040 roku

Cele przedstawione w Polityce energetycznej Polski do 2040 roku mają zostać zapewnione m.in. przez racjonalne efektywne gospodarowanie krajowymi złożami węgla oraz dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego. Dokument postuluje również przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie warunków inwestorom dla wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach.

Zgodnie z Polityką energetyczną Polski do 2040 roku udział odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii w Polsce ma wzrosnąć do 27% w roku 2030.

Zadania wynikające z Polityki Energetycznej Polski to m.in.:

- modernizacja sieci przesyłowych i sieci rozdzielczych pozwalająca obniżyć poziom awaryjności o 50%;
- rozwój lokalnej mini i mikro kogeneracji pozwalający na dostarczenie do roku 2020 z tych źródeł co najmniej 10% energii elektrycznej zużywanej w kraju;
- ochrona lasów przed nadmiernym eksploataowaniem w celu pozyskiwania biomasy;
- zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem;
- wdrożenie Programu budowy biogazowni rolniczych przy założeniu powstania do roku 2020 co najmniej jednej biogazowni w każdej gminie;
- ograniczenie emisji CO₂ w wielkości możliwej technicznie do osiągnięcia bez naruszania bezpieczeństwa energetycznego;
- ograniczenie emisji SO₂ do poziomu ustalonego w Traktacie Akcesyjnym;
- ograniczenie emisji NO_x poczynając od 2016 roku zgodnie ze zobowiązaniami przyjętymi przy akcesji do Unii Europejskiej;

- likwidacja emisji z tytułu samozapłonu i palenia się hałd poprzez pozyskanie węgla z odpadów pogórnich zalegających na składowiskach;
- rozszerzenie zakresu założeń i planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe o planowanie i organizację działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promowanie rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy;
- wsparcie inwestycji w zakresie stosowania najlepszych dostępnych technologii w przemyśle, wysokosprawnej kogeneracji, ograniczenia strat w sieciach elektroenergetycznych i ciepłowniczych oraz termomodernizacji budynków;
- obowiązek przygotowania planów zaopatrzenia gmin w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe w celu zastąpienia wyeksploatowanych rozdzielonych źródeł wytwarzania ciepła jednostkami kogeneracyjnymi.

4.2.1.4 V Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (AKPOŚK)

Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych jest dokumentem strategicznym opracowanym w celu wdrożenia postanowień dyrektywy 91/271/EWG. Aktualizacja KPOŚK wynika z art. 43 ust. 4c Prawa wodnego, zgodnie z którym kolejne aktualizacje Programu są dokonywane co najmniej raz na 4 lata. Najważniejszą przesłanką przeprowadzenia niniejszej IV aktualizacji jest konieczność dostosowania KPOŚK do wymogów art. 5.2 dyrektywy 91/271/EWG oraz konieczność weryfikacji zapisów Programu w oparciu o prace prowadzone w gminach i województwach w zakresie wyznaczania obszarów i granic aglomeracji. Nadrzędnym celem, sformułowanym w Programie jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. W Aktualizacji KPOŚK oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji miejskich i wiejskich, o RLM większej od 2 000, w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych.

4.2.1.5 Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022 (KPGO 2022)

Krajowy plan gospodarki odpadami jest nadrzędnym dokumentem w zakresie gospodarki odpadami. Kpgo 2022 został sporządzony zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 35 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach. Kpgo 2022 odnosi się do odpadów, które powstały w Polsce, a przede wszystkim do odpadów komunalnych, odpadów niebezpiecznych, odpadów opakowaniowych, a także KOŚ oraz do odpadów będących przedmiotem transgranicznego ich przemieszczania. W Kpgo 2022 uwzględniono również problematykę odpadów w środowisku morskim. Przedstawione w Kpgo 2022 cele i zadania dotyczą lat 2016–2022 oraz perspektywnie okresu do 2030 r.

Kpgo 2022 wpisuje się w strategiczne dokumenty przyjęte na poziomie UE i krajowym. Jednym z takich dokumentów jest decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1386/2013/UE z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2020 r. „Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety” (Dz. Urz. UE L 354 z 28.12.2013, str. 171). KPGO 2022 formułuje cele dla poszczególnych grup odpadów. W przypadku odpadów komunalnych, w tym odpadów żywności i innych odpadów ulegających biodegradacji są to:

- 1) zmniejszenie ilości powstających odpadów:
  - a) ograniczenie marnotrawienia żywności,
  - b) wprowadzenie selektywnego zbierania bioodpadów z zakładów zbiorowego żywienia;
- 2) zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji;

- 3) doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami. W celu obliczenia poszczególnych wartości procentowych wskazanych poniżej, należy ująć wszystkie odpady komunalne odebrane i zebrane (również odpady BiR pochodzące z gospodarstw domowych):
  - a) osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła z odpadów komunalnych w wysokości minimum 50% ich masy do 2020 r.,
  - b) do 2020 r. udział masy termicznie przekształczanych odpadów komunalnych oraz odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych w stosunku do wytworzonych odpadów komunalnych nie może przekraczać 30%,
  - c) do 2025 r. recyklingowi powinno być poddawane 60% odpadów komunalnych,
  - d) do 2030 r. recyklingowi powinno być poddawane 65% odpadów komunalnych,
  - e) redukcja składowania odpadów komunalnych do maksymalnie 10% do 2030 r.
- 4) zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie):
  - a) objęcie wszystkich właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy systemem selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
  - b) wprowadzenie jednolitych standardów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie całego kraju do końca 2021 r. – zestandaryzowanie ma na celu zapewnienie minimalnego poziomu selektywnego zbierania odpadów szczególnie w odniesieniu do gmin w których stosuje się niedopuszczalny podział na odpady „suche”-„mokre”,
  - c) zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych odpadów przez odpowiednie systemy selektywnego zbierania odpadów, w taki sposób, aby mogły one zostać w możliwie najbardziej efektywny sposób poddane recyklingowi, d) wprowadzenie we wszystkich gminach w kraju systemów selektywnego odbierania odpadów zielonych i innych bioodpadów u źródła – do końca 2021 r.;
- 5) zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.;
- 6) zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych;
- 7) zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia;
- 8) zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych;
- 9) utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi;
- 10) monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12); 11) zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m. i o cieple spalania powyżej 6 MJ/kg suchej masy, od 1 stycznia 2016 r.

4.2.1.6 Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 (POKA)

W dokumencie tym zostały wyznaczone następujące cele dotyczące azbestu:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych, spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Ww. cele powinny być realizowane przez następujące działania:

- do 2012 r. przeprowadzenie pełnej i rzetelnej inwentaryzacji oraz ustalenie rozmieszczenia terytorialnego azbestu i wyrobów zawierających azbest;
- utworzenie i uruchomienie elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej do monitoringu usuwania wyrobów zawierających azbest;
- podjęcie prac legislacyjnych umożliwiających egzekwowanie obowiązków nałożonych na osoby fizyczne i prawne oraz zasilanie danymi elektronicznego systemu monitorowania realizacji programu;
- działania edukacyjno-informacyjne;
- realizacja zadań w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest;
- działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia, w tym działalność Ośrodka Referencyjnego Badań i Oceny Ryzyka Zdrowotnego związanych z realizacją zadań dotyczących usuwania azbestu.

Program tworzy m.in. następujące możliwości:

- składowanie odpadów azbestowych na składowiskach podziemnych,
- wdrażanie nowych technologii umożliwiających unicestwienie włókien azbestu,
- pozostawianie w ziemi – w dopuszczonych prawem przypadkach – wyrobów azbestowych wycofanych z użytkowania.

4.2.1.7 Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 z perspektywą do 2030

Celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza (KPOP) jest poprawa jakości powietrza na terenie całej Polski. Dotyczy to w szczególności obszarów o najwyższych stężeniach zanieczyszczeń powietrza oraz obszarów, na których występują duże skupiska ludności. Poprawa jakości powietrza powinna nastąpić co najmniej do stanu niezagrażającego zdrowiu ludzi, zgodnie z wymogami prawodawstwa Unii Europejskiej, transponowanego do polskiego porządku prawnego, a w perspektywie do roku 2030 do celów wyznaczonych przez Światową Organizację Zdrowia. Celami szczegółowymi Krajowego Programu Ochrony Powietrza są:

- osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia,
- osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.

4.2.1.8 Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Niniejszy POŚ nawiązuje również do dokumentu opracowywanego przez Ministerstwo Środowiska dotyczącego „Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”. Głównym celem Strategii jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Plan zakłada następujące kierunki działań w odniesieniu do poszczególnych sektorów (z zaznaczeniem uszczegółowienia ich i wdrożenia na poziomie regionalnym i lokalnym):

1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:

- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu;
- dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu;
- ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu;
- adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie;

- zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu.
2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:
    - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami;
    - organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu.
  3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:
    - wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,
    - zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.
  4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:
    - monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie),
    - miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu.
  5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:
    - promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu;
    - budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.
  6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:
    - zwiększenie świadomości odnośnie ryzyka związanego ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu;
    - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

4.2.2 Wojewódzkie dokumenty strategiczne i programowe

4.2.2.1 Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2030”

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” jest aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, uchwalonej przez Sejmik Województwa Śląskiego 1 lipca 2013 roku i stanowi piątą edycję tego dokumentu określającego cele rozwoju regionu oraz instrumenty ich realizacji w perspektywie roku 2030.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2030” stanowi plan samorządu województwa, określa wizję rozwoju, cele oraz główne sposoby ich osiągnięcia w kontekście występujących uwarunkowań w perspektywie 2030 roku. Samorząd województwa opracowując strategię skupił się głównie na rozwiązywaniu znaczących problemów regionu z jednoczesnym utrzymaniem województwa na ścieżce trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz podnoszeniu konkurencyjności regionu.

W dokumencie tym wskazano cztery cele strategiczne, dla których sformułowano cele operacyjne w perspektywie do roku 2030:

- **CEL STRATEGICZNY A:**

Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej

Cel operacyjny: A.1. Konkurencyjna gospodarka

Cel operacyjny: A.2. Innowacyjna gospodarka

Cel operacyjny: A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość

- **CEL STRATEGICZNY B:**

Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca

Cel operacyjny: B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych

Cel operacyjny: B.2. Aktywny mieszkaniec

Cel operacyjny: B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki

- **CEL STRATEGICZNY C:**

Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni

Cel operacyjny: C.1. Wysoka jakość środowiska

Cel operacyjny: C.2. Efektywna infrastruktura

Cel operacyjny: C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu

- **CEL STRATEGICZNY D:**

Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym

Cel operacyjny: D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny

Cel operacyjny: D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu

Cel operacyjny: D.3. Nowoczesna administracja publiczna

Ostateczny kształt celów oraz uszczegóławiających je kierunków działań jest rezultatem zarówno analiz społeczno-gospodarczych, jak i szerokich konsultacji społecznych, w tym warsztatów subregionalnych.

W dokumencie tym sformułowano wizję rozwoju, która zakłada, że województwo śląskie będzie nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji, zapewniającym możliwości rozwoju swoim mieszkańcom i oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku.

Powyższa wizja rozwoju województwa śląskiego doprowadzi do wykreowania regionu o nowym, pozytywnym wizerunku, który będzie zajmował istotną pozycję w procesach rozwoju Europy. Województwo śląskie będzie regionem:

- stwarzającym możliwości rozwojowe mieszkańcom, dającym poczucie bezpieczeństwa publicznego, ekonomicznego, zdrowotnego i socjalnego,
- o silnej tożsamości kulturowej i wysokim stopniu identyfikacji z regionem,
- o ugruntowanym, pozytywnym wizerunku nowoczesnego i atrakcyjnego regionu,
- skutecznie reagującym na pojawiające się zmiany w otoczeniu,
- w którym nowoczesna, innowacyjna i zdywersyfikowana gospodarka, medycyna, kultura i edukacja zapewniają utrzymanie pozycji jednego z kilku centrów rozwoju cywilizacyjnego Polski i Europy,
- umożliwiającym rozwój wiedzy i kompetencji w silnych jednostkach naukowo-badawczych,
- stanowiącym obszar zrównoważony terytorialnie, opierający swój rozwój na układzie: metropolii, aglomeracji, miast oraz silnych obszarów wiejskich, równoważącym funkcje i zachowującym spójność regionalną,
- kładącym nacisk na współpracę i współdziałanie społeczności lokalnych w dobrze zorganizowanych i ukształtowanych w wymiarze organizacyjnym, społecznym i gospodarczym subregionach,
- kształtującym odpowiedzialnie swoją politykę gospodarczą, przestrzenną oraz środowiskową,
- stwarzającym warunki do zdrowego i aktywnego życia w wysokiej jakości środowisku oraz zapewniającym zachowanie bioróżnorodności obszarów,
- o dużych walorach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, a także turystycznych oraz rekreacyjnych,
- wpisującym się w najważniejsze układy infrastrukturalne Europy,
- otwartym na współpracę w skali krajowej i międzynarodowej.

4.2.2.2 Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (z późniejszymi zmianami)

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (z późniejszymi zmianami) jest dokumentem strategicznym, który stanowi podstawę formułowania zasad realizacji polityki przestrzennej województwa i organizacji jego struktury przestrzennej.

Część merytoryczna zmiany Planu uwzględnia założenia polityki przestrzennej państwa określonej w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju oraz tworzy warunki przestrzenne do realizacji ustaleń Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2030” oraz innych dokumentów zarówno krajowych jak i regionalnych.

Cele polityki przestrzennej województwa przyjęte w Planie to:

- Dynamizacja i restrukturyzacja przestrzeni województwa.
- Wzmocnienie funkcji węzłów sieci osadniczej.
- Ochrona zasobów środowiska, wzmocnienie systemu obszarów chronionych
- Wielofunkcyjny rozwój terenów otwartych.
- Rozwój ponadlokalnych systemów infrastruktury.
- Stymulowanie innowacji w regionalnym systemie zarządzania przestrzenią.
- Rozwój współpracy międzyregionalnej w zakresie planowania przestrzennego.

4.2.2.3 Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022

Głównym założeniem planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022 jest kontynuacja budowy nowoczesnego, kompleksowego i regionalnego systemu gospodarki odpadami pozwalającego w racjonalny sposób zagospodarować wszystkie strumienie wytwarzanych odpadów. Jednakże osiągnięcie wynikających z planu docelowych poziomów recyklingu odpadów komunalnych, w tym radykalne ograniczenie ilości składowanych odpadów, nie będzie możliwe bez dalszego rozwijania selektywnej zbiórki u źródła wraz z systematycznymi i systemowymi działaniami edukacyjnymi oraz wdrożenia termicznego przekształcania odpadów nienadających się do recyklingu a posiadających potencjał energetyczny, jako elementu uzupełniającego kompleksowy system zagospodarowania odpadów komunalnych. Integralną częścią dokumentu jest Plan Inwestycyjny, w którym wskazano infrastrukturę w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi niezbędną do osiągnięcia celów określonych w polskim prawie i dyrektywach UE.

W gospodarce odpadami komunalnymi (w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji) przyjęto w planie następujące cele:

- 1) Zmniejszenie ilości powstających odpadów:
  - b) ograniczenie marnotrawienia żywności,
  - c) wprowadzenie selektywnego zbierania bioodpadów z zakładów zbiorowego żywienia.
- 2) Zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat należytego gospodarowania odpadami komunalnymi.
- 3) Planowanie systemów zagospodarowania odpadów zgodnych z hierarchią sposobów postępowania z odpadami (w szczególności w kontekście antycypowanej nadwyżki mocy istniejących i planowanych do budowy instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych).
- 4) Osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła z odpadów komunalnych w wysokości minimum 50% ich masy do 2020 roku.
- 5) Osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia ogólnej masy odpadów komunalnych w wysokości 60% do 2025 r. oraz 65% do roku 2030.
- 6) Mając na uwadze założenia Komisji Europejskiej, ograniczenie masy odpadów komunalnych poddawanych termicznemu przekształcaniu, do 30%, oraz zredukowanie składowania odpadów komunalnych do maksymalnie 10% do 2030 r.

- 7) Zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie):
  - d) objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów (selektywne zbieranie odpadów „u źródła”),
  - e) ujednoczenie systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie objętym Pgowś2022 – do końca 2021 r.,
  - f) systemy selektywnego zbierania odpadów powinny zapewnić jak najwyższą jakość zbieranych odpadów, w taki sposób, aby mogły zostać w możliwie najbardziej efektywny sposób poddane recyklingowi,
  - g) wprowadzenie we wszystkich gminach objętych Pgowś2022 systemów selektywnego odbierania odpadów zielonych i bioodpadów – do końca 2021 r.
- 8) Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.
- 9) Zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych.
- 10) Wylimitowanie nielegalnego składowania odpadów komunalnych.

W planie przyjęto także następujące założenia:

- PMTS - recykling i przygotowanie do ponownego użycia wzrastać będzie od 38% w 2016 roku, do 78% w 2028 roku i 80% w 2030 roku;
- recykling, przygotowanie do ponownego użycia i odzysk innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych wzrośnie od 42% w 2016 roku, do 100% w 2028 roku;
- recykling odpadów kuchennych organicznych: od 25% wytwarzanych odpadów w 2016 roku, do 68% w 2028 roku i 70% w 2030 roku;
- recykling organiczny odpadów zielonych: 100% odpadów odebranych i zebranych w całym okresie prognozy;
- recykling, przygotowywanie do ponownego użycia i odzysk innymi metodami odpadów wielkogabarytowych, wzrost: od 30% w 2016 roku, do 63% w 2028 roku i 65% w 2030 roku;
- recykling, przygotowywanie do ponownego użycia i odzysk innymi metodami odpadów tekstylnych: od 20% w 2016 roku, do 71% w 2028 roku i 73% w 2030 roku;
- recykling, przygotowywanie do ponownego użycia i odzysk innymi metodami odpadów wielomateriałowych: od 10% w 2017 roku, do 66% w 2028 roku i do 74% w 2030 roku;
- selektywna zbiórka odpadów niebezpiecznych, z równoczesnym eliminowaniem ich ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych, zwiększy się od 20% w 2016 roku, do 80% w 2028 roku i do 90 % w 2030 roku.

Przy ww. założeniach możliwe jest osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami w odniesieniu do całego strumienia odbieranych i zbieranych odpadów komunalnych:

- w 2020 r. - 43%,
- w 2022 r. - 50%
- w 2025 r. - 60%,
- w 2028 r. - 63%,
- w 2030 r. - 65%.

Podstawowe założenia budowy kompleksowego, nowoczesnego i regionalnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi w woj. śląskim przyjęte w planie są następujące:

- zachowanie hierarchii postępowania z odpadami,
- utrzymywanie w regionach wystarczającej sieci instalacji gospodarowania odpadami,
- zasada samowystarczalności w regionach i zasada bliskości,
- osiągnięcie celów środowiskowych, w tym uzyskiwanie wymaganych poziomów odzysku odpadów.

W planie określono również główne obszary działania, które w latach 2016-2022 oraz w perspektywie roku 2030 – powinny mieć charakter priorytetowy. Do tych obszarów działania zaliczono:

- zapobieganie powstawania odpadów i ponowne użycie,
- selektywne zbieranie odpadów surowcowych do recyklingu i przygotowanie do ponownego użycia,
- selektywne zbieranie bioodpadów do recyklingu organicznego,
- termiczne przetwarzanie odpadów resztkowych z odzyskiem energii.

4.2.2.4 Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego (POP)

Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego (POP) został przyjęty uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r. Został on opracowany w związku z odnotowaniem w 2018 roku przekroczenia standardów jakości powietrza oraz docelowego poziomu benzo(a)pirenu w województwie śląskim.

Program obejmuje pięć stref oceny jakości powietrza:

- strefa aglomeracja górnośląska (o kodzie PL2401);
- strefa aglomeracja rybnicko-jastrzębska (o kodzie PL2402);
- strefa miasto Bielsko-Biała (o kodzie PL2403);
- strefa miasto Częstochowa (o kodzie PL2404);
- strefa śląska (o kodzie PL2405).

Nadrzędnym celem POP jest wskazanie działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy stanu jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego. Celem POP jest również wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń substancji w powietrzu.

Analizy przedstawione w POP odnoszą się do roku bazowego 2018, a wykonanie działań naprawczych w harmonogramie realizacji zaplanowane jest do roku 2026 stanowiącego rok prognozy Programu. Wszystkie planowane zadania zostały przeanalizowane w kontekście zarówno ekologicznym, jak i ekonomicznym, a więc zostały wybrane tak, by w ramach zaangażowanych środków finansowych zapewnić uzyskanie jak największego efektu poprawy jakości powietrza.

Przekroczenia dopuszczalnej liczby dni z przekroczeniem dopuszczalnego poziomu dobowego pyłu PM10 wskazano we wszystkich strefach województwa śląskiego. Łączna szacowana powierzchnia obszaru przekroczeń pyłu PM10 to ok. 1 218 km². Szacuje się, iż w aglomeracji górnośląskiej obszar przekroczeń zamieszkuje 1,8 mln mieszkańców, a w strefie śląskiej około 1,5 mln mieszkańców. Szczegółowa analiza obszarów przekroczeń stref województwa śląskiego została przedstawiona w rozdziale 1.3.4 (Wyniki rocznej oceny jakości powietrza).

Prowadzona przez KOBIZE baza emisji pozwoliła na ustalenie wielkości ładunku analizowanych zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza w 2018 roku z terenu województwa śląskiego. W przypadku pyłu zawieszony PM10 i PM2,5 największy udział w emisji mają źródła emisji powierzchniowej a następnie emisja z przemysłu i energetyki oraz hałd i wyrobisk. Dla benzo(a)pirenu widoczna jest wyraźna dominacja emisji powierzchniowej. W przypadku tlenków azotu dominuje emisja z przemysłu i energetyki. Kolejnym istotnym źródłem tlenków azotu jest transport drogowy.

Działania zaplanowane do realizacji w przedmiotowym Programie ochrony powietrza mają na celu uzyskanie maksymalnego efektu ekologicznego poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł, które w największym stopniu oddziałują na wielkość stężeń substancji w powietrzu. W Programie, w ramach działania naprawczego PL2405_ZSO, przewidziano realizację następujących działań:

1. Ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych.
2. Prowadzenie edukacji ekologicznej (ulotki, imprezy, akcje szkolne, audycje, konferencje, działania informacyjne i szkoleniowe) związanej z ochroną powietrza.
3. Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów

Zgodnie z przeprowadzonymi analizami w zakresie wpływu poszczególnych źródeł emisji na wysokość stężeń substancji w powietrzu, działania naprawcze w głównej mierze powinny skupiać się na redukcji emisji z sektora komunalno-bytowego (pochodzącej z indywidualnych systemów grzewczych).

Zaplanowane do realizacji działania naprawcze obejmują również zadania wspomagające, związane z prowadzeniem akcji promocyjnych i edukacyjnych, a także działania kontrolne. W POP wskazano również kierunki działań, których realizacja ma wspomagać skuteczną poprawę stanu jakości powietrza. Działania te mają charakter organizacyjny i wspomagający.

W celu realizacji działań naprawczych, samorządy gminne powinny stworzyć dla mieszkańców system zachęt finansowych pomocny w ograniczeniu emisji z sektora komunalno-bytowego. Zadania powinny być realizowane zgodnie z określoną listą priorytetów, w której na pierwszym miejscu jest zastąpienia niskosprawnych urządzeń grzewczych siecią ciepłowniczą, OZE, w następnej kolejności urządzeniami opalnymi gazem, ewentualnie urządzeniami spełniającymi minimum wymogi jakościowe dla urządzeń na paliwa stałe spełniające wymagania ekoprojektu. Istotna jest również realizacja inwestycji związanych z termomodernizacją obiektów ogrzewanych w sposób indywidualny w celu ograniczenia strat ciepła. Ważnym elementem jest propagowanie instalowania odnawialnych źródeł energii.

4.2.2.5 Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie

Celem Programu jest wyszczególnienie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Programem ochrony środowiska przed hałasem objęto obszary, na których stwierdzono ponadnormatywne oddziaływanie hałasu (dla wskaźnika LDWN oraz LN). Analizie poddano tereny znajdujące się poza aglomeracjami.

Działania zaproponowane w ramach Programu zostały podzielone na trzy rodzaje:

1. Działania krótkookresowe – realizowane w trakcie trwania.
2. Działania długookresowe – realizowane po okresie trwania Programu, służące wskazaniu możliwych sposobów i kierunków działań przewidzianych do realizacji.
3. Działania ciągłe – realizowane w trakcie i po okresie trwania Programu.

- *Działania krótkookresowe (w ramach strategii krótkookresowej)*

Cel kierunkowy: Ograniczenie liczby i zasięgu tzw. „gorących obszarów” uciążliwości akustycznych reprezentowanych w niniejszym programie w postaci odcinków tras komunikacyjnych o najbardziej niekorzystnej sytuacji akustycznej w celu osiągnięcia możliwie maksymalnej redukcji poziomu dźwięku.

Dla osiągnięcia powyższego celu zakłada się realizację w perspektywie strategii krótkookresowej następujących działań:

- konsekwentna realizacja planów inwestycyjnych zarządców tras komunikacyjnych, polegających np. na budowie kolejnych obwodnic i dróg alternatywnych do istniejących w chwili obecnej. Należy przy tym przyjąć jako zasadę wykonanie skutecznych zabezpieczeń akustycznych nowych odcinków dróg, niedopuszczenie do ich późniejszego

- obudowywania obiektami mieszkalnymi (wskazanie dla prowadzonej polityki planowania przestrzennego) oraz przeprowadzenie remontu nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg wraz z wprowadzeniem (w uzasadnionych przypadkach) elementów trwałego uspokojenia ruchu,
- konsekwentna realizacja zapisów decyzji naprawczych oraz analiz porealizacyjnych i przeglądów ekologicznych, które będą wykonane dla przebudowywanych w przyszłości odcinków dróg i linii kolejowych - wykonanie niezbędnych zabezpieczeń przeciwdźwiękowych, mających na celu poprawę klimatu akustycznego w otoczeniu budynków podlegających ochronie akustycznej,
  - ograniczenie uciążliwości akustycznej aktualnie funkcjonujących odcinków analizowanych dróg i linii kolejowych poprzez zastosowanie środków technicznych, technologicznych i organizacyjnych dla odcinków posiadających najwyższe priorytety,
  - w przypadku braku możliwości ograniczenia oddziaływania hałasu pochodzącego od ruchu samochodów lub pociągów przy zastosowaniu dostępnych rozwiązań - utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania na terenach, które zlokalizowane są w zasięgach oddziaływania hałasu.
- *Działania długookresowe (w ramach polityki długookresowej)* - w ramach polityki długookresowej należy zwrócić szczególną uwagę, na fakt, aby nowe inwestycje drogowe i kolejowe nie pogarszały stanu klimatu akustycznego na terenach podlegających ochronie, a także na konieczność spełniania prawa w zakresie ochrony przed hałasem w przypadku nowych inwestycji. Jednym z najważniejszych aspektów polityki długookresowej jest również właściwe planowanie przestrzenne w sąsiedztwie dróg i linii kolejowych.
  - *Działania związane z edukacją ekologiczną społeczeństwa, które powinny być prowadzone w sposób ciągły, zarówno w zakresie działań długookresowych jak i krótkookresowych* - w ramach edukacji ekologicznej należy zwrócić szczególną uwagę na:
    - promocję komunikacji zbiorowej,
    - promocję i edukację w zakresie proekologicznego korzystania z samochodów na odcinkach stanowiących dojazd do większych miast (np. Katowic): Carpooling (jazda z sąsiadem), Eco-driving (eko jazda), styl jazdy,
    - promocję pojazdów „cichych”,
    - promocję właściwego planowania przestrzennego uwzględniającego zagrożenia hałasem, w tym m.in. strefowanie funkcji zabudowy i ograniczenie możliwości obudowy nowych odcinków dróg i linii kolejowych terenami „wrażliwymi” akustycznie (w tym m.in. o funkcji mieszkaniowej, rekreacyjnej, edukacyjnej czy związanymi z ochroną zdrowia),
    - promocję innych metod ochrony przed hałasem niż ekrany akustyczne (np. ograniczenie prędkości, zapewnienie płynności ruchu).
    - dołożenie wszelkich starań przez urzędy gmin i miast, aby w rejonach najbardziej narażonych na hałas ograniczyć ruch pojazdów o ponadnormatywnej emisji dźwięku poprzez zaangażowanie właściwych służb porządkowych (straż miejska, policja) dysponujących odpowiednią aparaturą pomiarową i mających narzędzia prawne do wyeliminowania z ruchu tego typu pojazdów.

4.2.2.6 Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030

Cele sformułowane w strategii to:

I. CEL STRATEGICZNY: *Zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności w dobrym stanie oraz umożliwiającym korzystanie z ich zasobów obecnym i przyszłym pokoleniom.*

W zakresie realizacji powyższego celu zaproponowano następujące kierunki działań:

I.1. Racjonalizacja i wzmocnienie systemu obszarów chronionych.

I.2. Poprawa stanu ekosystemów i stanu gatunków oraz odtwarzanie utraconych elementów różnorodności biologicznej.

I.3. Przeciwdziałanie zagrożeniom dla różnorodności biologicznej i georóżnorodności.

- I.4. Zrównoważone użytkowanie zasobów przyrody.
- I.5. Wzmocnienie i wsparcie finansowe służb ochrony oraz instytucji i organizacji pozarządowych realizujących działania z zakresu ochrony przyrody.
- I.6. Wspieranie i rozwój badań nad różnorodnością biologiczną i georóżnorodnością województwa śląskiego.

II. CEL STRATEGICZNY: *Zachowanie i ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych oraz powstrzymanie degradacji krajobrazu i przywracanie ładu przestrzennego.*

W zakresie realizacji powyższego celu zaproponowano następujące kierunki działań:

- II.1. Rozwój sieci obszarów chroniących prawnie walory krajobrazu.
- II.2. Zrównoważone użytkowanie przestrzeni, powstrzymanie nieoszczędnego, degradującego krajobraz zagospodarowania przestrzeni oraz rewitalizacja obszarów zdegradowanych.
- II.3. Wspieranie i rozwój badań nad krajobrazem i zagospodarowaniem przestrzennym województwa śląskiego.

III. CEL STRATEGICZNY: *Zintegrowany system zarządzania środowiskiem przyrodniczym i przestrzenią*

W zakresie realizacji powyższego celu zaproponowano następujące kierunki działań:

- III.1. Standaryzacja i integracja informacji o stanie przyrody (zasobach, zagrożeniach, ochronie, użytkowaniu) i jej badaniach.
- III.2. Budowa regionalnego systemu monitoringu stanu różnorodności biologicznej i georóżnorodności oraz zagospodarowania przestrzennego.
- III.3. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób i podmiotów zaangażowanych w procesy zarządzania ochroną i użytkowaniem różnorodności biologicznej i georóżnorodności oraz krajobrazu.
- III.4. Rozwój współpracy w zakresie zarządzania środowiskiem przyrodniczym i przestrzenią województwa śląskiego.
- III.5. Wspieranie zmian organizacyjno-prawnych w zakresie ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej i georóżnorodności, ochrony krajobrazu oraz gospodarowania przestrzenią.

IV. CEL STRATEGICZNY: *Wysoki poziom świadomości ekologicznej i holistycznej wiedzy o przyrodzie*

i krajobrazie oraz zaangażowania mieszkańców województwa śląskiego w ich ochronę.

W zakresie realizacji powyższego celu zaproponowano następujące kierunki działań:

- IV.1. Powszechny dostęp mieszkańców województwa do aktualnych informacji o zasobach, stanie, zagrożeniach oraz zasadach ochrony i wykorzystywania różnorodności biologicznej, georóżnorodności i krajobrazu oraz działaniach z zakresu edukacji ekologicznej.
- IV.2. Opracowanie i wdrożenie kompleksowego programu regionalnej edukacji ekologicznej w województwie śląskim.
- IV.3. Rozwój bazy dydaktycznej edukacji ekologicznej.
- IV.4. Wysoki poziom aktywności społecznej i instytucjonalnej na rzecz ochrony przyrody i krajobrazu.

4.2.2.7 Program małej retencji dla Województwa Śląskiego wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko (aktualizacja)

Priorytetowe kierunki działań zaproponowane w Programie to:

- odbudowa, modernizacja i budowa urządzeń piętrzących w celu wykorzystania wody do nawodnień, spowolnienia odpływu wód powierzchniowych oraz ochrony gleb torfowych,

- uzupełnienie i modernizacja obiektów melioracyjnych pod kątem zachowania równowagi ekologicznej biotopów,
- odbudowa, modernizacja i budowa budowli piętrzących i stopni przeciwoerozyjnych dla podniesienia poziomu wody gruntowej na obszarach przyległych,
- odbudowa, modernizacja i budowa nowych sztucznych zbiorników wodnych o poj. do 5 mln m³ na rzekach i potokach,
- odbudowa, modernizacja i budowa nowych stawów rybnych,
- piętrzenie istniejących małych jezior i magazynowanie dodatkowych zasobów wodnych z jednoczesnym podniesieniem walorów krajobrazowych.

4.2.2.8 Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do 2019 roku z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego jest dokumentem określającym cele i priorytety w obszarze poprawy stanu środowiska Województwa Śląskiego. Naczelną zasadą przyjętą w Programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. Wyznaczone cele nakreślają konkretne wyzwania dla Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Zawierciańskiego na lata 2020-2023. Są to:

Cel nadrzędny:

- dążenie do poprawy stanu środowiska w województwie oraz ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochrona i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami,

Powietrze atmosferyczne:

- znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych,
- realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami,

Zasoby wodne:

- system zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu dobrego stanu wód,

Gospodarka odpadami:

- zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii,

Ochrona przyrody:

- zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu,

Zasoby naturalne:

- zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi,

Gleby:

- racjonalna gospodarka zasobami glebowymi,

Tereny przemysłowe:

- przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi,

Hałas:

- dążenie do osiągnięcia poziomów dopuszczalnych hałasu regulowanych prawem, poprzez realizację założeń POH ograniczających hałas drogowy, kolejowy i przemysłowy,

Promieniowanie elektromagnetyczne:

- utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym,

Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym:

- ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

4.2.3 Lokalne dokumenty strategiczne i programowe

4.2.3.1 Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego do roku 2020, z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego jest opracowaniem kompleksowo przedstawiającym politykę środowiskową powiatu, będącym równocześnie aktualnym źródłem informacji o stanie środowiska i kierunkach zmian wynikających z realizacji zapisanych w Programie celów i zadań dla Powiatu Pszczyńskiego. Jako punkt odniesienia dla niniejszego Programu ochrony środowiska, przyjęto stan środowiska oraz stan infrastruktury ochrony środowiska na miesiąc wrzesień 2016 roku z uwzględnieniem dostępnych danych za lata wcześniejsze.

Cele i działania określono w Programie jako obowiązujące w czasie krótkoterminowego i długoterminowego harmonogramu Programu Ochrony Środowiska (od roku 2016 do roku 2020, wraz z perspektywą do roku 2024).

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego do roku 2020, z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024, przeanalizowano poniższe zagadnienia. Są to głównie:

- racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych,
- poprawa jakości środowiska,
- narzędzia i instrumenty realizacji programu,
- harmonogram realizacji i nakłady na realizację programu,
- kontrola realizacji programu.

W ramach wyznaczonego harmonogramu realizacyjnego, wyodrębniono uznane, za zadania własne Powiatu i zadania koordynowane (wspólne z Gminami i innymi jednostkami oraz innymi podmiotami zajmującymi się działaniami proekologicznymi oraz infrastrukturą zapewniającą ochronę środowiska). Zadania własne Powiatu to przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji Powiatu.

Natomiast zadania koordynowane to pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie Powiatu, ale podległych bezpośrednio organom powiatowym, wojewódzkim, bądź centralnym.

Główne zadania wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego, dla których podmiotami odpowiedzialnymi są gminy powiatu, w tym Gmina Kobiór:

Grupa zadań: *Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno – kanalizacyjnej - lepsza ochrona środowiska oraz poprawa warunków życia mieszkańców*

Zadania:

- Rozwój i modernizacja sieci wodociągowej oraz obiektów wodociagowych, zgodnie z planami zarządców sieci oraz gmin, budżetami jednostek oraz bieżącymi potrzebami, opracowywanie dokumentacji projektowych i technicznych

- Prowadzenie działań w zakresie uzyskiwania dofinansowania do budowy i modernizacji sieci oraz obiektów wodociągowych
- Rozwój i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz obiektów związanych z przyjmowaniem i oczyszczaniem ścieków, zgodnie z planami zarządców sieci oraz gmin, budżetami jednostek i WPI oraz bieżącymi potrzebami, opracowywanie dokumentacji projektowych i technicznych
- Prowadzenie działań w zakresie uzyskiwania dofinansowania do budowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej oraz obiektów oczyszczania ścieków
- Bieżąca ewidencja i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz nadzór nad ich likwidacją na obszarach objętych siecią kanalizacyjną

Grupa zadań: *Właściwa pielęgnacja zieleni oraz zachowanie cennych przyrodniczo terenów*

Zadania:

- Utrzymanie zieleni o charakterze publicznym na terenie jednostek, w tym pielęgnacja założeń parkowych i rewitalizacja parków i zabytkowych założeń urbanistyczno – architektonicznych
- Zagospodarowanie terenów cennych pod względem przyrodniczym do celów rekreacji: wyposażenie w infrastrukturę rekreacyjną oraz sanitarną

Grupa zadań: *Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, przestrzeganie standardów jakościowych oraz ochrona przed powodzią*

Zadania:

- Realizacja planu ochrony przed powodzią w przypadku jej wystąpienia. Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za stan infrastruktury przeciwpowodziowej

Grupa zadań: *Poprawa jakości powietrza, zmniejszenie emisji pyłów i gazów do atmosfery*

Zadania:

- Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych na terenie Powiatu (kolektory słoneczne, pompy ciepła, geotermia, biomasa)
- Budowa dróg rowerowych, które poprowadzą do centrum przesiadkowego w kierunku każdej z gmin powiatu pszczyńskiego

Grupa zadań: *Optymalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych*

Zadania:

- Wymiana oświetlenia na energooszczędne w budynkach i wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz na terenach jednostek

Grupa zadań: *Program Likwidacji Azbestu dla Powiatu Pszczyńskiego na lata 2014 - 2032*

Zadania:

- Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu – koszt całkowity współpracy z gminami powiatu
- Coroczna realizacja systemu dofinansowania usuwania azbestu skierowanego do osób fizycznych, wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych
- Uzupełnianie posiadanej bazy danych o ilości i miejsc występowania wyrobów zawierających azbest na terenie gminy, koordynacja działań z Powiatowym Nadzorem Budowlanym
- Przedkładanie marszałkowi stosowanych zestawień wynikających z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz.U. nr 124, poz. 1033 z 2009 r.)
- Podejmowanie starań zmierzających do dofinansowania usuwania wyrobów zawierających azbest

Grupa zadań: *Wdrażanie idei zrównoważonego rozwoju i edukacja ekologiczna wszystkich grup społecznych*

Zadania:

- Realizacja szkoleń obejmujących zagadnienia środowiskowe dla pracowników Starostwa Powiatowego, mieszkańców (w zakresie: odnawialnej energii, pielęgnacji lasów, zachowania ładu i czystości w najbliższym swoim otoczeniu oraz selektywna zbiórka odpadów).

- Prowadzenie edukacji ekologicznej poprzez konkursy, festyny, pikniki o tematyce ekologicznej. Wydawanie materiałów informacyjnych i szkoleniowych.
- Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie:
  - problematyki spalania odpadów komunalnych w gospodarstwach domowych,
  - problematyki segregowania odpadów komunalnych,
  - problematyki usuwania azbestu,
  - problematyki oszczędności wody i energii,
  - problematyki ograniczania emisji zanieczyszczeń w codziennym życiu, w tym, w szczególności niskiej emisji.

4.2.3.2 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobiór – III edycja z roku 2019

Studium określa politykę przestrzenną gminy, wskazuje lokalne zasady gospodarowania przestrzenią przy uwzględnieniu zasad określonych w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii rozwoju województwa, planie zagospodarowania przestrzennego województwa i strategii rozwoju gminy. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego pełni zatem trzy podstawowe funkcje:

- stanowi akt polityki przestrzennej gminy określając politykę rozwoju przestrzennego gminy,
- wpływa na zasady kształtowania przestrzeni określane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego koordynując ich ustalenia,
- studium może również stanowić ofertę dla przyszłych inwestorów, będąc jednym z ważniejszych elementów programu rozwoju gminy.

Studium, określając ogólne kierunki i zasady rozwoju przestrzennego gminy jest kompromisem pomiędzy polityką rozwoju prowadzoną przez władze gminy, oczekiwaniami mieszkańców oraz obiektywnymi potrzebami i wymaganiami funkcjonalnymi danej jednostki osadniczej.

Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego, określone w Studium:

Ochrona przyrody i krajobrazu

W zakresie ochrony przyrody i krajobrazu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy:

- a) przeciwdziałać rozpraszaniu się zabudowy w celu ochrony występujących tu kompleksów rolnych i leśnych,
- b) zaplanować rozwój urbanistyczny w zespołach i kompleksach uporządkowanych przestrzennie,
- c) chronić przed zabudową tereny stanowiących korytarze ekologiczne (doliny cieków, pola i łąki, tereny leśne, parki),
- d) zachować istniejące i tworzyć nowe zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne.
- e) Zachować dolinę Korzeńca, jak również i pozostałe doliny cieków wolne od zabudowy i urbanizacji.

Ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych

W zakresie ochrony systemu wód powierzchniowych tworzonego przez cieki układu hydrograficznego Korzeńca i Gostyni oraz wód podziemnych ustala się:

- a) ograniczanie zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie systemu wód powierzchniowych bez uregulowanej gospodarki ściekowej;
- b) ograniczanie funkcji rolniczej w zakresie upraw rolniczych w bezpośrednim sąsiedztwie systemu wód powierzchniowych na rzecz użytków zielonych;
- c) zachowanie oraz odtworzenie integralnej sieci cieków wodnych;

- d) wprowadzanie zapisów oraz kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej w sposób ograniczający stopień regulacji cieków i zbiorników wodnych;
- e) wprowadzanie zapisów przeciwdziałających zanieczyszczeniu wód powierzchniowych i podziemnych na terenach nie posiadających kanalizacji;
- f) zakaz lokalizowania zabudowy i innych działalności wywołujących degradację szaty roślinnej w strefie do 5 m od linii brzegowej cieków i zbiorników wodnych;
- g) zakaz grodzenia nieruchomości w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegowej cieków i zbiorników wodnych;
- h) wprowadzanie zapisów oraz kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej umożliwiającej w sposób optymalny rozbudowę systemu kanalizacji.

Ochrona powietrza

Na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy ustalić:

- a) zapisy gwarantujące stosowanie proekologicznych wysokosprawnych źródeł energii cieplnej, charakteryzujących się brakiem lub niską emisją substancji do powietrza;
- b) wprowadzanie zapisów umożliwiających realizację termomodernizacji budynków;
- c) kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej ograniczającej nadmierny ruch samochodowy na terenach zabudowanych, w szczególności z funkcją mieszkalną oraz usług sportu i rekreacji;
- d) kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz systemu komunikacyjnego w sposób
  1. ograniczający skutki związane z ruchem tranzytowym.

Ochrona przed hałasem, wibracjami i promieniowaniem niejonizującym

Ochrona przed hałasem, wibracjami i promieniowaniem niejonizującym wymaga podjęcia następujących działań:

- a) określanie standardów akustycznych zgodnie z przepisami odrębnymi dla poszczególnych kategorii terenów;
- b) strefowanie zabudowy, tj. w sąsiedztwie źródeł ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego lokalizowanie funkcji, dla których nie zostały ustalone standardy akustyczne zgodnie z przepisami odrębnymi lub będzie możliwe ich dotrzymanie;
- c) lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej w odległościach od ciągów komunikacyjnych zapewniających ograniczenie uciążliwości przez nie generowanych;
- d) stosowanie barier i przegród akustycznych od ciągów komunikacyjnych, ograniczających generowane przez nie uciążliwości;
- e) planowanie zieleni stanowiącej izolację na styku funkcji konfliktowych pod względem akustycznym;
- f) planowanie ciągów komunikacyjnych w sposób umożliwiający realizację nawierzchni generującej minimalną uciążliwość akustyczną;
- g) kształtowanie funkcji w sposób eliminujący lokalizowanie zabudowy w granicach pól elektromagnetycznych od linii średniego i wysokiego napięcia oraz stacji elektromagnetycznych;
- h) ograniczanie w sposób zgodny z przepisami odrębnymi lokalizacji anten telefonii komórkowej;
- i) uwzględnienie zjawisk związanych z promieniowaniem niejonizującym

Złoża kopalni i warunki ich eksploatacji

Nie przewiduje się prowadzenia eksploatacji węgla kamiennego w podłożu Gminy Kobiór. Jakakolwiek ewentualna eksploatacja kopalni nie może naruszyć przeznaczenia terenu określonego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

4.2.3.3 Program likwidacji wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kobiór na lata 2012- 2032

Nadrzędnym celem Programu jest całkowite usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kobiór zgodnie z zapisami „Programu Oczyszczania Kraju...”, a przez to wyeliminowanie niebezpiecznych dla zdrowia skutków działania azbestu u mieszkańców Gminy Kobiór. W Programie założono, że jego usunięcie będzie następowało sukcesywnie w okresie od roku 2012 do roku 2032.

Program zakłada realizację następujących zadań:

1. Ponowną inwentaryzację i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest wraz z mapą występowania.
2. Prowadzenie edukacji mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków oraz procedur obowiązujących właścicieli i zarządzających obiektami, instalacjami, a także urządzeniami zawierającymi azbest lub wyroby zawierające azbest.
3. Mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez działania edukacyjne i informację o systemie pomocy finansowej.
4. Współpracę z wojewodą, samorządem województwa oraz samorządem powiatowym, w zakresie zadań wynikających z „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”
5. Podjęcie działań dla pozyskania funduszy na realizację Programu ze źródeł zewnętrznych.
6. Udzielanie pomocy finansowej osobom fizycznym w usuwaniu odpadów zawierających azbest wraz z wykorzystaniem na ten cel środków budżetowych– w miarę posiadanych możliwości.
7. Usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów będących własnością Gminy.
8. Eliminację możliwości powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest.
9. Bieżący monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom.
10. Okresową, coroczną weryfikację Programu.

4.2.3.4 Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kobiór

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kobiór został przyjęty Uchwałą Nr RG.0007.246.2017 Rady Gminy Kobiór z dnia 28 grudnia 2017 r.

W planie zostały przedstawione cele, których osiągnięcie przez gminę Kobiór wynika z krajowej strategii gospodarki niskoemisyjnej, obejmującej również lokalne uwarunkowania. W dokumencie przedstawiono wizję gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Kobiór, która została ujęta zadaniowo i inwestycyjnie. Urząd Gminy Kobiór jest dobrze prosperującą jednostką samorządu terytorialnego, która na bieżąco analizuje możliwości finansowania działań związanych z gospodarką niskoemisyjną i zasobooszczędną.

Cele strategiczne Gminy Kobiór określone w Planie spełniają zapisy zawarte w pakiecie klimatycznoenergetycznym, dotyczącym 20% redukcji emisji gazów cieplarnianych w stosunku do poziomu emisji z 1990r., zwiększenia 20% udziału energii odnawialnej w finalnej konsumpcji energii (dla naszego kraju 15%), zwiększenia o 20% efektywności energetycznej w stosunku do prognoz na rok 2020. Zapisy w pakiecie klimatycznoenergetycznym dotyczą:

- redukcji emisji gazów cieplarnianych,
- zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- redukcji zużycia energii finalnej, poprzez podniesienie efektywności energetycznej.

Dodatkowo cele strategiczne są zgodne z zapisami „Programu ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego”.

Cele strategiczne obejmują:

1. Wprowadzenie odpowiednich zapisów do dokumentów strategicznych, w tym do sporządzanych lub aktualizowanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy wymogów dotyczących zaopatrywania nieruchomości w ciepło z nośników niepowodującej nadmiernej emisji zanieczyszczeń do powietrza, np. odnawialne źródła energii – tworzenie na etapie procedury administracyjnej (mpzp, decyzje o warunkach zabudowy) korzystnych zapisów, wytycznych związanych z gospodarką niskoemisyjną.
2. Realizację działań zmierzających do ograniczenia emisji z indywidualnych systemów grzewczych – wsparcie merytoryczne, administracyjne, finansowe dotyczące wymiany źródeł ogrzewania w indywidualnych nieruchomościach na terenie gminy.
3. Prowadzenia działań promocyjnych i edukacyjnych w kluczowych sektorach - prowadzenie odpowiedniej polityki gospodarki niskoemisyjnej powinno być realizowane nie tylko przez uprawnione do tego organy, ale także poprzez włączenie się społeczności lokalnych. Związane to będzie ze zmianą podejścia do spraw rozwoju gospodarczego, przewartościowaniem hierarchii potrzeb i zrozumienia, czym jest dla człowieka przyroda i środowisko, w którym przebywa.
4. Dążenie do utrzymania zero lub niskoemisyjnego wzrostu gospodarczo-społecznego do 2020 roku bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną – zachowanie optymalnej równowagi pomiędzy potencjalnym rozwojem gospodarczo-społecznym a wzrostem zapotrzebowania na energię pierwotną.
5. Wdrożenie wizji gminy zarządzanej w sposób zrównoważony i ekologiczny – wśród działań zarządczych gminy priorytetowo powinny być postrzegane działania związane z ekologią, ochroną środowiska, ograniczeniem niskiej emisji.
6. Ograniczenie emisji pochodzącej z instalacji na terenie gminy, emisji pochodzącej z transportu – spełnienie wymogów norm jakości powietrza jest jednym z priorytetowych celów działań PGN. Istotnym celem jest również ograniczenie emisji CO₂ oraz gazów cieplarnianych zgodnie z unijną polityką klimatyczną. Przedsięwzięcia powinny obejmować wszystkie kluczowe sektory.
7. Zwiększenie efektywności energetycznej oraz wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych – efektywność energetyczna ma bezpośredni wpływ na emisję zanieczyszczeń oraz koszt eksploatacji obiektów. Głównym celem powinno być również zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

W Planie zostały również przedstawione cele szczegółowe, które są podstawą do definiowania i określania sektorów, w których należy wprowadzić zmiany. Określone cele są ramą do podejmowania interwencji i decyzji oraz kontroli realizacji zadań zawartych w planie gospodarki niskoemisyjnej. Cele szczegółowe obejmują:

1. Definiowanie wzorcowej roli sektora publicznego w zakresie oszczędnego gospodarowania energią – zagadnienie to zostało uwzględnione w wielu krajowych dokumentach strategicznych. Gmina Kobiór realizuje sukcesywnie model gminy podejmującej działania w wielu obszarach swojego funkcjonowania. Ponadto wspiera mieszkańców poprzez działania systemowe oraz inwestycyjne.
2. Zwiększenie efektywności wykorzystania energii i paliw w nieruchomościach prywatnych, budynkach użyteczności publicznej – na terenie Gminy Kobiór znajduje się wiele budynków, w których poprzez zadania inwestycyjne związane z szeroko pojętą termomodernizacją można zwiększyć efektywność energetyczną. Bardzo ważną kwestią jest również wprowadzenie monitoringu zużycia energii i paliw w budynkach w celu kontroli i określenia priorytetowych lokalizacji, gdzie niezbędna będzie termomodernizacja.
3. Wzrost świadomości lokalnej społeczności mającej wpływ na lokalną gospodarkę niskoemisyjną – bardzo ważne jest podejmowanie działań edukacyjnych podczas zaplanowanych różnych kampanii promocyjnych w stosunku do lokalnej społeczności,

- kształtowanie właściwych postaw proekologicznych wśród dzieci, młodzieży. Działania te pozwolą na podejmowanie świadomych decyzji inwestycyjnych i eksploatacyjnych związanych z energooszczędnością w budynkach na terenie gminy.
4. Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy – działania edukacyjne, promujące odnawialne źródła energii mają wpływ na świadomość mieszkańców, przedsiębiorców i przekładają się na podejmowanie decyzji w tym zakresie.
  5. Promocja efektywnego energetycznie oświetlenia na terenie gminy – rozwiązania energooszczędne w sektorze oświetlenia ulicznego stają się coraz bardziej popularne i powszechnie dostępne poprzez promocję różnych rozwiązań finansowania (formuła ESCO). Rynek związany z promocją oświetlenia energooszczędnego LED jest bardzo prężny i elastycznie dopasowany do potrzeb każdego klienta. Ponadto promowanie takich właśnie rozwiązań w gminie może przełożyć się na poprawę świadomości lokalnej społeczności.
  6. Promocja zrównoważonego transportu publicznego, niepublicznego – gmina poprzez szereg działań promocyjnych, kampanijnych może wpłynąć na świadomość lokalnej społeczności w celu zwiększenia ilości mieszkańców korzystających z transportu publicznego, a także wpłynąć na zachowania proekologiczne mieszkańców użytkujących własne pojazdy.

4.3 Cele, kierunki interwencji i zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Przyjęte w ramach „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029” cele, kierunki interwencji oraz zadania wynikają ze zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji (analiza SWOT).

Zadania podejmowane na szczeblu gminnym przyczyniają się do osiągnięcia krajowych, wojewódzkich i powiatowych celów środowiskowych zapisanych w dokumentach strategicznych i programowych.

Przyjęte w niniejszym Programie rozwiązania uwzględniają w pierwszym rzędzie działania prowadzące do zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, poprawy stanu środowiska, poprawy stanu jakości powietrza, zapewnienia racjonalnej gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej, przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do nich, zapobiegania klęskom żywiołowym.

Każdy z celów długookresowych przypisanych do poszczególnych obszarów interwencji zawiera zadania szczegółowe zawarte w tabeli zbiorczej. Oprócz zadań szczegółowych tabela ta zawiera również wskazanie podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację oraz zdiagnozowanych ryzyk związanych z tą realizacją.

W poniższej tabeli przedstawiono przyjęte do realizacji w ramach niniejszego Programu cele, kierunki interwencji i zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji wraz z przypisanymi wskaźnikami monitorującymi.

Tabela 28. Przyjęte do realizacji na terenie Gminy Kobiór cele, kierunki interwencji i zadania w ramach wyznaczonych obszarów interwencji

Obszar interwencji	Cele długookresowe	Zadania	Wskaźnik monitorowania, jednostka wskaźnika	Źródło danych	Kierunki interwencji	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	Spełnienie norm jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy	Termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ich ogrzewania, instalowanie OZE na ich potrzeby - budynki należące do zasobów gminnych	Liczba budynków poddanych termomodernizacji, liczba wymienionych źródeł ogrzewania, liczba instalacji OZE [szt.]	Urząd Gminy Kobiór	Poprawa jakości powietrza na terenie gminy Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego	Gmina Kobiór	- ograniczone możliwości finansowe budżetu gminy, - brak dofinansowania ze źródeł zewnętrznych
		Termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ich ogrzewania, instalowanie OZE na ich potrzeby - budynki prywatne	Liczba budynków poddanych termomodernizacji, liczba wymienionych źródeł ogrzewania, liczba instalacji OZE [szt.]	Urząd Gminy Kobiór		Właściciele budynków	- ograniczone możliwości finansowe mieszkańców, - brak dofinansowania ze źródeł zewnętrznych
		Rozbudowa sieci gazowniczej w gminie (sieć średnioprężna)	Długość sieci gazowniczej [km]	Właściciel sieci gazowniczej		Właściciel sieci gazowniczej	- brak środków inwestycyjnych u właściciela sieci gazowniczej
		Wyznaczanie i urządzenie ścieżek rowerowych	Długość ścieżek rowerowych [km]	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór, Lasy Państwowe (Nadleśnictwo Kobiór)	- ograniczone możliwości finansowe budżetu gminy, - brak dofinansowania ze źródeł zewnętrznych
		Modernizacja dróg gminnych i lokalnych uwzględniająca zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza	Długość zmodernizowanych dróg [km]	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór, właściciele i zarządcy dróg	- ograniczone możliwości finansowe budżetu gminy, właścicieli i zarządców dróg, - brak dofinansowania ze źródeł zewnętrznych

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOBIOR NA LATA 2022÷2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY LAT 2026÷2029**

Obszar interwencji	Cele długookresowe	Zadania	Wskaźnik monitorowania, jednostka wskaźnika	Źródło danych	Kierunki interwencji	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Optimalizacja organizacji ruchu na drogach gminnych w miarę przyrostu zabudowy	Liczba działań [szt.]	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór	- ograniczone możliwości finansowe budżetu gminy, - brak dofinansowania ze źródeł zewnętrznych
		Modernizacja drogi krajowej	Długość zmodernizowanych dróg [km]	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad		Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	- brak środków inwestycyjnych u zarządcy drogi
		Zabudowa energooszczędnego oświetlenia dróg	Liczba punktów świetlnych [szt.]	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór, właściciele i zarządcy dróg	- ograniczone możliwości finansowe budżetu gminy, właściciele i zarządców dróg, - brak dofinansowania ze źródeł zewnętrznych
		Budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych	Liczba stacji [szt.]	Urząd Gminy Kobiór		Operator sieci elektroenergetycznej	- niewystarczająca liczba pojazdów elektrycznych
2. Zagrożenia hałasem	Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców gminy	Modernizacja dróg z wykorzystaniem nawierzchni ograniczających hałas pojazdów	Długość zmodernizowanych dróg [km]	Urząd Gminy Kobiór	Podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy poprzez eliminację bądź ograniczenie źródeł hałasu	Gmina Kobiór, właściciele i zarządcy dróg	- ograniczone możliwości finansowe budżetu gminy, właściciele i zarządców dróg, - brak dofinansowania ze źródeł zewnętrznych

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOBIOR NA LATA 2022÷2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY LAT 2026÷2029**

Obszar interwencji	Cele długookresowe	Zadania	Wskaźnik monitorowania, jednostka wskaźnika	Źródło danych	Kierunki interwencji	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Wprowadzanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych umożliwiających maksymalną płynność ruchu na terenie gminy	Liczba wprowadzonych rozwiązań [szt.]	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór	- ograniczone możliwości finansowe budżetu gminy, właścicieli i zarządców dróg, - brak dofinansowania ze źródeł zewnętrznych
		Modernizacja budynków poprzez stosowanie nowoczesnych, dźwiękochłonnych okien (DK1, droga 928)	Liczba zmodernizowanych budynków [szt.]	Urząd Gminy Kobiór		Właściciele budynków	- ograniczone możliwości finansowe mieszkańców, - brak dofinansowania ze źródeł zewnętrznych
		Wprowadzanie i rozbudowa pasów izolacyjnych zieleni wzdłuż DK1, drogi 928 i ul. Kobiórskiej, linii kolejowej oraz między nieprzekraczalnymi liniami zabudowy a terenami komunikacyjnymi	Długość pasów izolacyjnych [km]	Urząd Gminy Kobiór, właściwe zarządy dróg		Właściciele i zarządcy dróg, PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	- brak środków inwestycyjnych u zarządców dróg i sieci kolejowych
3. Pola elektromagnetyczne	Kontrola i ograniczenie niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego emitowanego do środowiska na terenie gminy	Preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji obiektów będących źródłem emisji promieniowania niejonizującego (w tym kontenerowe stacje transformatorowe)	Działanie organizacyjne, bez jednostki pomiaru	Urząd Gminy Kobiór	Podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy poprzez eliminację bądź ograniczenie zagrożeń promieniowaniem elektromagnetycznym	Gmina Kobiór	- brak alternatywnych możliwości lokalizacyjnych, - presja ze strony inwestorów
		Bezwzględne egzekwowanie odległości od zabudowy mieszkaniowej przy lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej	Działanie organizacyjne, bez jednostki pomiaru	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór	- brak alternatywnych możliwości lokalizacyjnych, - presja ze strony inwestorów

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOBIOR NA LATA 2022÷2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY LAT 2026÷2029**

Obszar interwencji	Cele długookresowe	Zadania	Wskaźnik monitorowania, jednostka wskaźnika	Źródło danych	Kierunki interwencji	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Bezwzględne przestrzeganie ograniczeń w lokalizacji zabudowy w sąsiedztwie nowych stacji transformatorowych i linii zasilających, wynikających z planów miejscowych	Działanie organizacyjne, bez jednostki pomiaru	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór	- brak alternatywnych możliwości lokalizacyjnych, - presja ze strony inwestorów
4. Gospodarowanie wodami	Zrównoważone gospodarowanie wodami powierzchniowymi i podziemnymi umożliwiające zaspokojenie potrzeb wodnych gminy przy utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód	Ograniczenie strat wody w sieci wodociągowej poprzez jej modernizację	Zmniejszone straty wody [m3/rok]	RPWiK Tychy S.A.	Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych	RPWiK Tychy S.A.	- brak środków inwestycyjnych w RPWiK Tychy S.A.
		Zabudowa zbiorników do magazynowania / retencjonowania wody deszczowej przy budynkach mieszkalnych (w szczególności jednorodzinnych)	Liczba zbiorników [szt.]	Urząd Gminy Kobiór		Właściciele budynków	- ograniczone możliwości finansowe mieszkańców, - brak dofinansowania ze źródeł zewnętrznych
		Kontrola stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Liczba kontroli [szt./rok]	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach		Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach	- niewystarczający budżet WIOŚ w Katowicach na działania związane z monitoringiem stanu środowiska
5. Gospodarka wodno-ściekowa	Podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy poprzez stworzenie nowoczesnej infrastruktury związanej z gospodarką wodno-ściekową obejmującej teren	Budowa sieci wodociągowej na terenach niezwodociągowanych	Długość sieci wodociągowej [km]	Urząd Gminy Kobiór	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury związanej z gospodarką wodno-ściekową	RPWiK Tychy S.A.	- brak środków inwestycyjnych w RPWiK Tychy S.A.
		Budowa sieci kanalizacyjnej na terenach nieskanalizowanych	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [km]	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór	- ograniczone możliwości finansowe budżetu gminy, - brak dofinansowania ze źródeł zewnętrznych

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOBIOR NA LATA 2022÷2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY LAT 2026÷2029**

Obszar interwencji	Cele długookresowe	Zadania	Wskaźnik monitorowania, jednostka wskaźnika	Źródło danych	Kierunki interwencji	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
	całej gminy	Budowa kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi wzdłuż najbardziej ruchliwych dróg	Długość sieci kanalizacji deszczowej [km], liczba urządzeń podczyszczających [szt.]	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór, właściciele i zarządcy dróg	- ograniczone możliwości finansowe budżetu gminy, - brak dofinansowania ze źródeł zewnętrznych
		Instalowanie urządzeń podczyszczających wody opadowe z powierzchni uszczelnionych (parkingów, powierzchni magazynowych)	Liczba urządzeń podczyszczających [szt.]	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór, właściciele i zarządcy terenów uszczelnionych	- ograniczone możliwości finansowe właścicieli terenów, - brak dofinansowania ze źródeł zewnętrznych
		Nie dopuszczanie do wprowadzania nowej zabudowy bez równoczesnej rozbudowy systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków	Działanie organizacyjne, bez jednostki pomiaru	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór	- brak alternatywnych możliwości lokalizacyjnych, - presja ze strony inwestorów
6. Zasoby geologiczne	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż, przy ograniczeniu uciążliwości związanych z ich wydobyciem	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących efektywnego wykorzystywania eksploatowanych złóż oraz ochrony zasobów złóż nieeksploatowanych	Działanie organizacyjne, bez jednostki pomiaru	Urząd Gminy Kobiór	Ochrona zasobów złóż nieeksploatowanych oraz ochrona mieszkańców przed uciążliwościami związanymi z wydobywaniem kopalin	Gmina Kobiór	- przedłużająca się procedura wprowadzania zmian do przepisów prawa miejscowego
		Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ograniczenia uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin	Działanie organizacyjne, bez jednostki pomiaru	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór	- przedłużająca się procedura wprowadzania zmian do przepisów prawa miejscowego
7. Gleby	Racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych	Ograniczenie intensywności zabudowy na terenach sąsiadujących z obszarami leśnymi	Działanie organizacyjne, bez jednostki pomiaru	Urząd Gminy Kobiór	Ochrona gleb przed degradacją i dewastacją	Gmina Kobiór, właściciele terenów rolniczych	- niewłaściwe użytkowanie ze strony właścicieli gruntów

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOBIOR NA LATA 2022÷2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY LAT 2026÷2029**

Obszar interwencji	Cele długookresowe	Zadania	Wskaźnik monitorowania, jednostka wskaźnika	Źródło danych	Kierunki interwencji	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Prowadzenie monitoringu jakości gleb	Liczba kontroli [szt./rok]	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach		Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach	- niewystarczający budżet WIOŚ w Katowicach na działania związane z monitoringiem stanu środowiska
		Unikanie w miarę możliwości wydzielania nowych terenów dla działalności gospodarczej (preferowanie dotychczasowych terenów działalności przemysłowej)	Działanie organizacyjne, bez jednostki pomiaru	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór	- brak alternatywnych możliwości lokalizacyjnych, - presja ze strony inwestorów
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Racjonalne gospodarowanie odpadami i ograniczenie do minimum ich negatywnego oddziaływania na środowisko	Zwiększenie poziomu recyklingu - przygotowanie do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz innych niż niebezpieczne	Poziom recyklingu odpadów [%]	Urząd Gminy Kobiór	Prawidłowe prowadzenie gospodarki odpadami i osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu Usunięcie z terenu gminy wyrobów zawierających azbest	Gmina Kobiór	-brak świadomości mieszkańców co do konieczności prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów
		Monitoring i bieżąca likwidacja dzikich składowisk (w tym również w rowach przydrożnych, w korytach rzecznych i na obszarach leśnych)	Liczba zlikwidowanych składowisk [szt.]	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór	- niewystarczający monitoring, - źle funkcjonujący system gospodarki odpadami na terenie innych gmin, - niska świadomość ekologiczna ludzi
		Uszczelnianie gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi - weryfikacja mieszkańców uchylających się od obowiązku złożenia deklaracji i wnoszenia opłat	Liczba mieszkańców włączonych do gminnego systemu gospodarowania odpadami [osoby]	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór	-brak świadomości mieszkańców co do konieczności prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów - niskie dochody mieszkańców

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOBIOR NA LATA 2022÷2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY LAT 2026÷2029

Obszar interwencji	Cele długookresowe	Zadania	Wskaźnik monitorowania, jednostka wskaźnika	Źródło danych	Kierunki interwencji	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Całkowite usunięcie wyrobów azbestowych z terenu gminy	Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest [Mg]	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór	- ograniczone możliwości finansowe budżetu gminy i właścicieli budynków, - brak dofinansowania ze źródeł zewnętrznych
		Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów	Liczba kontroli [szt.]	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór	- ograniczone możliwości etatowe Urzędu Gminy Kobiór
		Zwiększenie kontroli i egzekwowanie realizacji zapisów w wydawanych decyzjach w zakresie gospodarki odpadami	Liczba kontroli [szt.]	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór	- ograniczone możliwości etatowe Urzędu Gminy Kobiór
		Kontynuacja i rozwój dotychczasowych działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie selektywnej zbiórki odpadów i ograniczania ich powstawania	Liczba działań informacyjno-edukacyjnych [szt.]	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór	- ograniczone możliwości etatowe Urzędu Gminy Kobiór - ograniczone możliwości finansowe budżetu gminy
9. Zasoby przyrodnicze	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona przyrody na terenie gminy	Zachowanie ciągłości trwałych użytków zielonych i zadrzewień w dolinie Korzeńca i jego lokalnych dopływów (egzekwowanie zakazu zabudowy)	Działanie organizacyjne, bez jednostki pomiaru	Urząd Gminy Kobiór	Ochrona zieleni, zasobów leśnych oraz obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych	Gmina Kobiór	- dewastacja ze strony mieszkańców i turystów - brak zgody właścicieli nieruchomości
		Preferowanie wykorzystania metod bioinżynieryjnych i materiałów naturalnych w regulacji koryta Korzeńca i jego dopływów	Działanie organizacyjne, bez jednostki pomiaru	Wody Polskie		Gmina Kobiór	- niewystarczające środki inwestycyjne na zastosowanie często droższych rozwiązań technicznych

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOBIOR NA LATA 2022÷2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY LAT 2026÷2029**

Obszar interwencji	Cele długookresowe	Zadania	Wskaźnik monitorowania, jednostka wskaźnika	Źródło danych	Kierunki interwencji	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Utrzymanie biologicznego zagospodarowania stref stykowych (ekotonowych) z obszarami leśnymi	Działanie organizacyjne, bez jednostki pomiaru	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór	- dewastacja ze strony mieszkańców i turystów - brak zgody właścicieli nieruchomości
		Utrzymanie dotychczasowej ochrony prawnej oraz wprowadzenie ochrony prawej dalszych drzew i ich grup (pomniki przyrody)	Działanie organizacyjne, bez jednostki pomiaru	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór	- przedłużająca się procedura wprowadzania zmian do przepisów prawa miejscowego
		Zwiększenie areалу zieleni urządzonej, w tym izolacyjnej w centralnej części gminy	Powierzchnia dodatkowej zieleni urządzonej [m2]	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór	- przedłużająca się procedura wprowadzania zmian do przepisów prawa miejscowego
		Zachowanie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnych w obrębie nowej zabudowy	Działanie organizacyjne, bez jednostki pomiaru	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór	- nie stosowanie się właścicieli posesji do zapisów prawa miejscowego
		Niedopuszczanie do równomiernego rozproszenia zabudowy na terenie łąk i pól	Działanie organizacyjne, bez jednostki pomiaru	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór	- brak alternatywnych możliwości lokalizacyjnych, - presja ze strony inwestorów
		Zachowanie starodrzewi w obrębie Polany Kobiórskiej oraz starodrzewu leśnego w jej otoczeniu	Działanie organizacyjne, bez jednostki pomiaru	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór, Nadleśnictwo Kobiór	- brak działań w tym zakresie
10. Zagrożenia poważnymi awariami	Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii	Oznakowanie i wytyczenie dróg ewakuacyjnych i dróg przewozu materiałów niebezpiecznych	Działanie organizacyjno-inwestycyjne, bez jednostki pomiaru	Urząd Gminy Kobiór	Zapobieganie skutkom poważnych awarii i zagrożeniom	Zarządy Dróg (wojewódzkich, powiatowych)	- brak działań w tym zakresie

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOBIOR NA LATA 2022÷2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY LAT 2026÷2029**

Obszar interwencji	Cele długookresowe	Zadania	Wskaźnik monitorowania, jednostka wskaźnika	Źródło danych	Kierunki interwencji	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Utrzymywanie i doposażenie jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP) w sprzęt pozwalający podjąć odpowiednie działania (w tym do neutralizacji środków chemicznych i paliw) do czasu przybycia jednostek Państwowej Straży Pożarnej	Działanie organizacyjno-inwestycyjne, bez jednostki pomiaru	Urząd Gminy Kobiór	naturalnym	Gmina Kobiór, Państwowa Straż Pożarna	- ograniczone możliwości finansowe budżetu gminy, - brak dofinansowania ze źródeł zewnętrznych
		Zwiększenie zabezpieczenia terenu gminy na wypadek awarii w trakcie przewozu substancji niebezpiecznych liniami kolejowymi	Działanie organizacyjno-inwestycyjne, bez jednostki pomiaru	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.		PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	- brak działań w tym zakresie
		Doposażenie magazynu gminnego O.C. w środki ratownictwa – jak np. neutralizatory, sorbenty, materiały do stawiania zapór naturalnych	Działanie organizacyjno-inwestycyjne, bez jednostki pomiaru	Urząd Gminy Kobiór		Gmina Kobiór	- ograniczone możliwości finansowe budżetu gminy, - brak dofinansowania ze źródeł zewnętrznych
		Kontynuacja modernizacji dróg pożarowych na terenach zalesionych przez Nadleśnictwo oraz budowy ujęć śródleśnych dla celów p-poż.	Długość dróg pożarowych [km], liczba ujęć [szt.]	Nadleśnictwo Kobiór		Lasy Państwowe (Nadleśnictwo Kobiór)	- niewystarczające środki inwestycyjne Lasów Państwowych na takie działania

4.4 Harmonogram realizacji zadań własnych i monitorowanych wraz z ich finansowaniem

W poniższej tabeli przedstawiono harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji zadań własnych oraz monitorowanych służących poprawie stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie Gminy Kobiór. Ilość i zakres podejmowanych przedsięwzięć będzie zależny od możliwości pozyskiwania środków na realizację zadań przez wskazane w harmonogramie odpowiedzialne podmioty i instytucje.

Zadania własne samorządu gminnego to przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków własnych będących w dyspozycji samorządu, wynikające z zadań własnych samorządu gminnego oraz podejmowanych działań z własnej inicjatywy.

Natomiast zadania monitorowane to pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków własnych przedsiębiorstw, instytucji oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie regionu, a które gmina będzie kontrolować oraz monitorować stopień ich realizacji.

Priorytet realizacji zadań w przyjętych interwałach czasowych (lata 2022-2025 i lata 2026-2029) został określony na podstawie konsultacji z władzami gminy z wszystkimi Podmiotami zainteresowanymi Programem Ochrony Środowiska.

Tabela zawiera również szacunkowy koszt realizacji zadań, informację o zewnętrznych źródłach dofinansowania i pozyskania środków oraz o podmiotach, które powinny wziąć udział w ich realizacji. Dla perspektywy krótkoterminowej (do roku 2025) przedstawiono harmonogram w rozbiciu na poszczególne lata. Natomiast dla perspektywy średnioterminowej (2026÷2029) podano kwoty sumaryczne. Szczegółowe planowanie inwestycji w perspektywie dłuższej niż 4 lata jest nieuzasadnione ze względu na brak możliwości przewidzenia sytuacji finansowej budżetu miasta. Szczegółowy plan realizacji inwestycji dla okresu po roku 2025 byłby więc mało wiarygodny.

Tabela 29. Harmonogram realizacji zadań własnych i monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadania	Kategoria zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jedn. włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]						Źródła finansowania
				2022	2023	2024	2025	Suma 2022-2025	Suma 2026-2029	
1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	Termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ich ogrzewania, instalowanie OZE na ich potrzeby - budynki należące do zasobów gminnych	własne	Gmina Kobiór	100,0	500,0	500,0	500,0	1 600,0	1 760,0	Budżet gminy, dotacje i pożyczki preferencyjne
	Termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ich ogrzewania, instalowanie OZE na ich potrzeby - budynki prywatne	monitorowane	Właściciele budynków	500,0	500,0	500,0	500,0	2 000,0	2 200,0	Środki własne mieszkańców, dotacje i pożyczki preferencyjne
	Rozbudowa sieci gazowniczej w gminie (sieć średnioprężna)	monitorowane	Właściciel sieci gazowniczej	100,0	100,0	100,0	100,0	400,0	440,0	Środki właściciela sieci gazowniczej
	Wyznaczanie i urządzenie ścieżek rowerowych	własne / monitorowane	Gmina Kobiór, Lasy Państwowe (Nadleśnictwo Kobiór)	15,0	15,0	15,0	15,0	60,0	66,0	Budżet gminy, środki Lasów Państwowych, dotacje
	Modernizacja dróg gminnych i lokalnych uwzględniająca zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza	własne / monitorowane	Gmina Kobiór, właściciele i zarządcy dróg	200,0	200,0	200,0	200,0	800,0	880,0	Budżet gminy, środki właścicieli i zarządców dróg, dotacje i pożyczki preferencyjne
	Optymalizacja organizacji ruchu na drogach gminnych w miarę przyrostu zabudowy	własne	Gmina Kobiór	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Działania nie generujące kosztów
	Modernizacja drogi krajowej	monitorowane	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	500,0	500,0	500,0	500,0	2 000,0	2 200,0	Środki Zarządu Dróg, dotacje
	Zabudowa energooszczędnego oświetlenia dróg	własne / monitorowane	Gmina Kobiór, właściciele i zarządcy dróg	50,0	50,0	50,0	50,0	200,0	220,0	Budżet gminy, środki właścicieli i zarządców dróg, dotacje i pożyczki preferencyjne
	Budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych	monitorowane	Operator sieci elektroenergetycznej	0,0	50,0	0,0	50,0	100,0	110,0	Środki operatora sieci elektroenergetycznej, dotacje
2. Zagrożenia hałasem	Modernizacja dróg z wykorzystaniem nawierzchni ograniczających hałas pojazdów	własne / monitorowane	Gmina Kobiór, właściciele i zarządcy dróg	10,0	10,0	10,0	10,0	40,0	44,0	Budżet gminy, środki właścicieli i zarządców dróg, dotacje i pożyczki preferencyjne
	Wprowadzanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych umożliwiających maksymalną płynność ruchu na terenie gminy	własne	Gmina Kobiór	10,0	10,0	10,0	10,0	40,0	44,0	Budżet gminy, dotacje i pożyczki preferencyjne
	Modernizacja budynków poprzez stosowanie nowoczesnych, dźwiękochłonnych okien (DK1, droga 928)	monitorowane	Właściciele budynków	20,0	20,0	20,0	20,0	80,0	88,0	Środki własne mieszkańców
	Wprowadzanie i rozbudowa pasów izolacyjnych zieleni wzdłuż DK1, drogi 928 i ul. Kobiórskiej, linii kolejowej oraz między nieprzekraczalnymi liniami zabudowy a terenami komunikacyjnymi	monitorowane	Właściciele i zarządcy dróg, PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	50,0	50,0	50,0	50,0	200,0	220,0	Środki właścicieli i zarządców dróg, środki PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
3. Pola elektromagnetyczne	Preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji obiektów będących źródłem emisji promieniowania niejonizującego (w tym kontenerowe stacje transformatorowe)	własne	Gmina Kobiór	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Działania nie generujące kosztów
	Bezwzględne egzekwowanie odległości od zabudowy mieszkaniowej przy lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej	własne	Gmina Kobiór	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Działania nie generujące kosztów
	Bezwzględne przestrzeganie ograniczeń w lokalizacji zabudowy w sąsiedztwie nowych stacji transformatorowych i linii zasilających, wynikających z planów miejscowych	własne	Gmina Kobiór	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Działania nie generujące kosztów
4. Gospodarowanie wodami	Ograniczenie strat wody w sieci wodociągowej poprzez jej modernizację	monitorowane	RPWiK Tychy S.A.	50,0	50,0	50,0	50,0	200,0	220,0	Środki RPWiK Tychy S.A., dotacje i pożyczki preferencyjne
	Zabudowa zbiorników do magazynowania / retencjonowania wody deszczowej przy budynkach mieszkalnych (w szczególności jednorodzinnych)	monitorowane	Właściciele budynków	50,0	100,0	100,0	100,0	350,0	385,0	Środki własne mieszkańców, dotacje i pożyczki preferencyjne

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOBIOR NA LATA 2022÷2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY LAT 2026÷2029**

Obszar interwencji	Zadania	Kategoria zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jedn. włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]						Źródła finansowania
				2022	2023	2024	2025	Suma 2022-2025	Suma 2026-2029	
	Kontrola stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	monitorowane	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach	5,0	5,0	5,0	5,0	20,0	22,0	Środki Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach
5. Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci wodociągowej na terenach niezwodociągowanych	monitorowane	RPWiK Tychy S.A.	250,0	250,0	250,0	250,0	1 000,0	1 100,0	Środki RPWiK Tychy S.A., dotacje i pożyczki preferencyjne
	Budowa sieci kanalizacyjnej na terenach nieskanalizowanych	własne	Gmina Kobiór	0,0	250,0	250,0	250,0	750 000	1 100,0	Budżet gminy, dotacje i pożyczki preferencyjne
	Budowa kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi wzdłuż najbardziej ruchliwych dróg	własne / monitorowane	Gmina Kobiór, właściciele i zarządcy dróg	0,0	250,0	250,0	250,0	750 000	1 100,0	Budżet gminy, środki właścicieli i zarządców dróg, dotacje i pożyczki preferencyjne
	Instalowanie urządzeń podczyszczających wody opadowe z powierzchni uszczelnionych (parkingów, powierzchni magazynowych)	własne / monitorowane	Gmina Kobiór, właściciele i zarządcy terenów uszczelnionych	0,0	50,0	50,0	50,0	150 000	220,0	Budżet gminy, środki właścicieli i zarządców terenów, dotacje i pożyczki preferencyjne
	Nie dopuszczanie do wprowadzania nowej zabudowy bez równoczesnej rozbudowy systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków	własne	Gmina Kobiór	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Działania nie generujące kosztów
6. Zasoby geologiczne	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących efektywnego wykorzystywania eksploatowanych złóż oraz ochrony zasobów złóż nieeksploatowanych	własne	Gmina Kobiór	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Działania nie generujące kosztów
	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ograniczenia uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin	własne	Gmina Kobiór	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Działania nie generujące kosztów
7. Gleby	Ograniczenie intensywności zabudowy na terenach sąsiadujących z obszarami leśnymi	własne / monitorowane	Gmina Kobiór, właściciele terenów rolniczych	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Działania nie generujące kosztów
	Prowadzenie monitoringu jakości gleb	monitorowane	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach	5,0	5,0	5,0	5,0	20,0	22,0	Środki Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach
	Unikanie w miarę możliwości wydzielania nowych terenów dla działalności gospodarczej (preferowanie dotychczasowych terenów działalności przemysłowej)	własne	Gmina Kobiór	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Działania nie generujące kosztów
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Zwiększenie poziomu recyklingu - przygotowanie do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz innych niż niebezpieczne	własne	Gmina Kobiór	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Działania nie generujące kosztów
	Monitoring i bieżąca likwidacja dzikich składowisk (w tym również w rowach przydrożnych, w korytach rzecznych i na obszarach leśnych)	własne	Gmina Kobiór	5,0	5,0	5,0	5,0	20,0	22,0	Środki MASTER Sp. z o.o. w ramach systemu gospodarowania odpadami na terenie Gminy Kobiór
	Uszczelnianie gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi - weryfikacja mieszkańców uchylających się od obowiązku złożenia deklaracji i wnoszenia opłat	własne	Gmina Kobiór	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Działania nie generujące kosztów
	Całkowite usunięcie wyrobów azbestowych z terenu gminy	własne	Gmina Kobiór	10,0	10,0	10,0	10,0	40,0	44,0	Budżet gminy, środki właścicieli i zarządców terenów, dotacje i pożyczki preferencyjne
	Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów	własne	Gmina Kobiór	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Działania nie generujące kosztów
	Zwiększenie kontroli i egzekwowanie realizacji zapisów w wydawanych decyzjach w zakresie gospodarki odpadami	własne	Gmina Kobiór	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Działania nie generujące kosztów

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOBIOR NA LATA 2022÷2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY LAT 2026÷2029**

Obszar interwencji	Zadania	Kategoria zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jedn. włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]						Źródła finansowania
				2022	2023	2024	2025	Suma 2022-2025	Suma 2026-2029	
	Kontynuacja i rozwój dotychczasowych działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie selektywnej zbiórki odpadów i ograniczania ich powstawania	własne	Gmina Kobiór	2,0	2,0	2,0	2,0	8,0	8,8	Budżet gminy, dotacje i pożyczki preferencyjne
9. Zasoby przyrodnicze	Zachowanie ciągłości trwałych użytków zielonych i zadrzewień w dolinie Korzeńca i jego lokalnych dopływów (egzekwowanie zakazu zabudowy)	własne	Gmina Kobiór	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Działania nie generujące kosztów
	Preferowanie wykorzystania metod bioinżynieryjnych i materiałów naturalnych w regulacji koryta Korzeńca i jego dopływów	monitorowane	Wody Polskie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Działania nie generujące kosztów
	Utrzymanie biologicznego zagospodarowania stref stykowych (ekotonowych) z obszarami leśnymi	własne	Gmina Kobiór	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Działania nie generujące kosztów
	Utrzymanie dotychczasowej ochrony prawnej oraz wprowadzenie ochrony prawej dalszych drzew i ich grup (pomniki przyrody)	własne	Gmina Kobiór	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Działania nie generujące kosztów
	Zwiększenie areálu zieleni urządzonej, w tym izolacyjnej w centralnej części gminy	własne	Gmina Kobiór	5,0	5,0	5,0	5,0	20,0	22,0	Budżet gminy, dotacje i pożyczki preferencyjne
	Zachowanie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnych w obrębie nowej zabudowy	własne	Gmina Kobiór	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Działania nie generujące kosztów
	Niedopuszczanie do równomiernego rozproszenia zabudowy na terenie łąk i pól	własne	Gmina Kobiór	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Działania nie generujące kosztów
	Zachowanie starodrzewi w obrębie Polany Kobiórskiej oraz starodrzewu leśnego w jej otoczeniu	własne / monitorowane	Gmina Kobiór, Nadleśnictwo Kobiór	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Działania nie generujące kosztów
10. Zagrożenia poważnymi awariami	Oznakowanie i wytyczenie dróg ewakuacyjnych i dróg przewozu materiałów niebezpiecznych	monitorowane	Zarządy Dróg (wojewódzkich, powiatowych)	2,0	2,0	2,0	2,0	8,0	8,8	Środki Zarządów Dróg
	Utrzymywanie i doposażenie jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP) w sprzęt pozwalający podjąć odpowiednie działania (w tym do neutralizacji środków chemicznych i paliw) do czasu przybycia jednostek Państwowej Straży Pożarnej	własne / monitorowane	Gmina Kobiór, Państwowa Straż Pożarna	10,0	10,0	10,0	10,0	40,0	44,0	Budżet gminy, środki Państwowej Straży Pożarnej, dotacje
	Zwiększenie zabezpieczenia terenu gminy na wypadek awarii w trakcie przewozu substancji niebezpiecznych liniami kolejowymi	monitorowane	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	20,0	20,0	20,0	20,0	80,0	88,0	Środki PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
	Doposażenie magazynu gminnego O.C. w środki ratownictwa – jak np. neutralizatory, sorbenty, materiały do stawiania zapór naturalnych	własne	Gmina Kobiór	3,0	3,0	3,0	3,0	12,0	13,2	Budżet gminy
	Kontynuacja modernizacji dróg pożarowych na terenach zalesionych przez Nadleśnictwo oraz budowy ujęć śródleśnych dla celów p-poż.	monitorowane	Lasy Państwowe (Nadleśnictwo Kobiór)	20,0	20,0	20,0	20,0	80,0	88,0	Środki Lasów Państwowych

5 Zarządzanie programem ochrony środowiska

5.1 Wprowadzenie

Niniejszy „Program Ochrony Środowiska” powinien być postrzegany przez władze gminy jako instrument koordynacji różnych rodzajów działań na rzecz środowiska, prowadzonych na terenie Kobióra. Struktury administracyjne władz samorządowych Kobióra bezpośrednio zarządzać będą realizacją Programu, między innymi poprzez stanowienie prawa lokalnego – w formie uchwał oraz decyzji administracyjnych związanych z zagadnieniami objętymi Programem. Władze pełnić również funkcję wykonawczą (zadania wynikające z odpowiednich ustaw) i kontrolną. Oprócz władz gminy, w realizacji Programu uczestniczyć będzie wiele innych podmiotów, a jednym z uczestników, a zarazem głównym beneficjentem będzie lokalna społeczność. Dlatego ostatnią, lecz równie, jak inne, ważną funkcją władz gminy jest kreowanie i wspieranie tych działań ukierunkowanych na poprawę środowiska gminy, które prowadzone są z udziałem partnerów – podmiotów zewnętrznych.

Program ochrony środowiska jest narzędziem wdrażania polityki ekologicznej państwa lecz, przede wszystkim, jest częścią procesu programowania i realizacji zrównoważonego rozwoju gminy. Oznacza to, że w Program muszą być wpisane zasady zarządzania środowiskiem w zakresie wykraczającym poza domenę specjalistycznych służb. W zarządzaniu środowiskiem, tym samym – w realizacji Programu - muszą uczestniczyć przedstawiciele różnych sfer życia społecznego i gospodarczego.

5.2 Instrumenty realizacji programu

Polityka ekologiczna realizowana jest na mocy wielu ustaw, wśród których najważniejsze to: prawo ochrony środowiska, prawo wodne, o zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, o odpadach, prawo geologiczne i górnicze, prawo budowlane. Instrumenty realizacji programu ochrony środowiska wynikające z zapisów ustawowych można podzielić na: prawne, finansowe, społeczne, polityczne i strukturalne. Do najważniejszych instrumentów politycznych należą zapisy składające się na obowiązującą politykę ekologiczną państwa, program ochrony środowiska dla województwa śląskiego, strategia rozwoju województwa a także dokumenty składające się na politykę rozwoju Gminy Kobiór – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

5.2.1 Instrumenty prawne

Wśród instrumentów prawnych szczególne miejsce ma plan zagospodarowania przestrzennego (prawo miejscowe). Działania władz samorządowych, przedsiębiorstw i innych podmiotów związane z ochroną środowiska muszą być osadzone w realiach obowiązującego planu wojewódzkiego i planu miejscowego.

KOMPETENCJE

Kompetencje w zakresie ochrony środowiska

Ustawa Prawo Ochrony Środowiska:

- Sporządzanie (wójt) i uchwalanie (rada gminy) programów ochrony środowiska. Z realizacji programu wójt gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia radzie gminy

- Udostępnianie każdemu informacji o środowisku i jego ochronie, znajdujących się w posiadaniu władz gminy
- Okresowe przedkładanie wojewodzie, przez wójta gminy, informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska
- Przeprowadzanie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla planowanego przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko.
- Nakazywanie (w formie decyzji wójta) osobie fizycznej eksploatującej instalację w ramach zwykłego korzystania ze środowiska lub eksploatującej urządzenie, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzające do ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na środowisko
- Wstrzymywanie użytkowania instalacji lub urządzenia, w drodze decyzji wójta, w razie naruszenia warunków decyzji określającej wymagania dotyczące eksploatacji instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia, prowadzonej przez osobę fizyczną w ramach zwykłego korzystania ze środowiska lub niedostosowania się do wymagań
- Wyrażanie, w drodze decyzji wójta, na wniosek zainteresowanego, zgody na podjęcie wstrzymanej działalności po stwierdzeniu, iż ustały przyczyny wstrzymania działalności, lub oddania do eksploatacji obiektu budowlanego, zespołu obiektów lub instalacji
- W przypadku zwykłego korzystania ze środowiska przez osoby fizyczne,
  - o przyjmowanie wyników pomiarów emisji prowadzonych przez użytkowników instalacji,
  - o przyjmowanie zgłoszeń instalacji z której emisja nie wymaga pozwolenia lecz mogąca negatywnie oddziaływać na środowisko
- Sprawowanie, przez wójta gminy, kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością władz szczebla gminnego. Do wykonywania funkcji kontrolnych wójt może upoważnić pracowników urzędu gminy
- Występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego (wójt lub osoby przez niego upoważnione) w sprawach o wykroczenie przeciw przepisom o ochronie środowiska
- Występowanie przez wójta gminy do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli stwierdzono naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić

Ustawa o Inspekcji Ochrony Środowiska:

- Rozpatrywanie przez radę gminy, przynajmniej raz w roku, informacji wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o stanie środowiska na obszarze województwa.
- Przyjmowanie od wojewódzkiego inspektoratu ochrony środowiska informacji o wynikach kontroli obiektów o podstawowym znaczeniu dla danego terenu
- Wydawanie przez wójta gminy, w przypadkach bezpośredniego zagrożenia środowiska, właściwemu organowi Inspektoratu ochrony środowiska polecenia podjęcia działań zmierzających do usunięcia tego zagrożenia

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

- Sporządzanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w którym uwzględnia się uwarunkowanie wynikające z dotychczasowego uzbrojenia terenu, stanu środowiska, wielkości i jakości zasobów wodnych, wymogów ochrony środowiska, infrastruktury technicznej w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej
- Sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Ustawa Prawo Energetyczne

- Opracowywanie (wójt) i wdrażanie planów zaopatrzenia w energię

Ustawa o Utrzymaniu Porządku i Czystości w Gminach

- Ustalanie w drodze uchwały szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie gminy
- Nadzorowanie utrzymania czystości i porządku w gminie

Kompetencje w zakresie gospodarki odpadami

Ustawa o odpadach

- Podejmowanie przez radę gminy, w razie potrzeby, uchwały o obowiązku złożenia informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami przez wytwórców odpadów wytwarzających odpady inne niż niebezpieczne w ilości do 5 ton rocznie (nie dotyczy odpadów komunalnych)
- Nakazywanie posiadaczowi odpadów, w drodze decyzji wójta gminy, usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania, ze wskazaniem sposobu wykonania tej decyzji.

Kompetencje w zakresie ochrony przyrody

Ustawa o Ochronie Przyrody

- Wykonywanie i popularyzacja ochrony przyrody;
- Wprowadzenie form ochrony przyrody (obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe), jeżeli wojewoda nie wprowadził tych form;
- Sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów i obiektów poddawanych ochronie przez radę gminy;
- Umieszczanie tablic o ograniczeniach i zakazach lub innych oznakowań o poddaniu pod ochronę – na obrzeżach ochraniających kompleksów przyrodniczych i w pobliżu chronionych tworów przyrody;
- Wydawanie zezwoleń na usunięcie drzew lub krzewów;
- Naliczanie opłat za usunięcie drzew lub krzewów;
- Wymierzanie administracyjnych kar pieniężnych za zniszczenie terenów zieleni, drzew lub krzewów oraz za ich usuwanie bez wymaganego zezwolenia;

Kompetencje w zakresie gospodarki wodnej

Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

- Zatwierdzanie ugód w sprawach zmian stosunków wodnych na gruntach

Ustawa Prawo Wodne

- Nakazanie wykonania urządzeń zabezpieczających wodę przed zanieczyszczeniem
- Nakazanie właścicielowi gruntu przywrócenia stanu poprzedniego wód na tym gruncie
- Wydawanie pozwoleń wodnoprawnych na zwykłe korzystanie z cudzej wody
- Prowadzenie działań w zwalczaniu powodzi
- Wydawanie upoważnień do wstępu na cudzy teren w celu dokonania pomiarów, badań i wierceń lub innych podobnych czynności
- Ustalanie terminu dokonania przyłączy do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej
- Ograniczenie możliwości poboru wody,
- Rozstrzyganie sporów o przywrócenie stosunków wodnych na gruntach,
- Zaopiniowanie projektu korzystania z wód dorzecza

MONITORING STANU ŚRODOWISKA

Szczególnym instrumentem prawnym stał się monitoring, czyli jakościowy i ilościowy pomiar stanu środowiska. Monitoring był zwykle zaliczany do instrumentów społecznych (informacyjnych), jako bardzo ważna podstawa analiz, ocen czy decyzji. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych jako obowiązujących przez zapisy w niektórych aktach prawnych czyni je instrumentem o znaczeniu prawnym.

5.2.2 Instrumenty finansowe

Do instrumentów finansowych należą przede wszystkim: opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna i fundusze celowe.

OPLĄTY ZA GOSPODARCZE KORZYSTANIE ZE ŚRODOWISKA

Opłaty te pełnią funkcje prewencyjne i redystrybucyjne. *Funkcja prewencyjna* realizowana jest poprzez zachęcanie podmiotów (dotyczy to podmiotów gospodarczych) do wyboru technologii, lokalizacji produkcji, instalowania urządzeń ochronnych oraz oszczędnego korzystania z zasobów naturalnych w sposób najodpowiedniejszy z punktu widzenia ochrony środowiska. *Funkcja redystrybucyjna* polega na gromadzeniu i przemieszczaniu środków finansowych przeznaczonych na cele ochrony środowiska.

Opłaty pobierane są za:

- wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
- pobór wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- składowanie odpadów,
- wyłączanie gruntów rolnych i leśnych z produkcji,
- usuwanie drzew i krzewów.

Opłaty trafiają do funduszy celowych (fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz fundusz ochrony gruntów). Pobierają je organy administracji (np. Urząd Marszałkowski, organ gminy) lub jak w przypadku gruntów rolnych i leśnych, wnoszone są bezpośrednio do funduszu celowego.

Podmiot korzystający ze środowiska ustala we własnym zakresie wysokość należnej opłaty (według stawek obowiązujących w okresie, w którym korzystanie ze środowiska miało miejsce) i wnosi ją na rachunek właściwego urzędu marszałkowskiego. Osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami ponoszą opłaty za korzystanie ze środowiska w zakresie, w jakim to korzystanie wymaga pozwolenia na wprowadzanie substancji lub energii do środowiska oraz pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód w rozumieniu przepisów ustawy „Prawo wodne”. Podobne opłaty pobiera się na podstawie przepisów prawa górniczego i geologicznego za działalność koncesjonowaną.

ADMINISTRACYJNE KARY PIENIĘŻNE

Kary pieniężne nie są sensu stricto środkiem ekonomicznym, są raczej związane z instytucją odpowiedzialności prawnej. Spełniają jednak funkcje podobne do opłat. Kary pobiera się w tych samych sytuacjach co opłaty, lecz za działania niezgodne z prawem. W odniesieniu do wód, powietrza, odpadów i hałasu, karę wymierza wojewódzki inspektor ochrony środowiska, a w odniesieniu do drzew i krzewów - organ gminy. Stawki kar zwykle są kilkakrotnie wyższe niż opłaty i trafiają do funduszy celowych. Ustawa prawo ochrony środowiska przewiduje możliwość odraczania, zmniejszania lub umarzania administracyjnych kar pieniężnych.

FUNDUSZE CELOWE

Opłaty i kary zasilają fundusze celowe. Dla Gminy Kobiór istotne znaczenie mają fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej: NFOSiGW w Warszawie i WFOSiGW w Katowicach).

5.2.3 Instrumenty społeczne

Instrumenty społeczne służą realizacji zasady uspołecznienia zarządzania rozwojem gminy poprzez budowanie i usprawnianie partnerstwa. Z punktu widzenia władz samorządowych umownie wyróżnia się dwie kategorie działań:

- wewnętrzne, czyli dotyczące działań samorządów i realizowane poprzez działania edukacyjne,
- zewnętrzne – polegające na budowaniu komunikacji społecznej (konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne).

Edukacja ekologiczna prowadzona jest dla szkół wszystkich stopni, ale także w jej zakres wchodzi także tematyczne szkolenia adresowane do poszczególnych grup zawodowych i organizacji. O sukcesie działań edukacyjnych decyduje rzetelna informacja o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony, a przede wszystkim umiejętność komunikowania się z lokalną społecznością.

Komunikacja między władzą samorządową i ogółem społeczności może przybierać formy instytucjonalne, np. poprzez tworzenie biur komunikacji społecznej, podpisywanie formalnych deklaracji współpracy z organizacjami społecznymi i wspieranie ich działań poprzez np. wprowadzanie przedstawicieli organizacji do różnego rodzaju ciał opiniotwórczych i doradczych, organizowanie regularnych spotkań z organizacjami, itp.

Na instytucjach samorządowych i rządowych spoczywa obowiązek wzajemnego informowania się i uzgadniania decyzji związanych z ochroną środowiska. Zarówno Konstytucja RP, jak ustawa Prawo ochrony środowiska zapewniają każdemu obywatelowi pełny dostęp do informacji o środowisku i jego ochronie. Budowanie procedur komunikacji społecznej służy zatem realizacji konstytucyjnych praw obywateli, przy czym dostęp do informacji nie jest uzależniony od uczestnictwa w konkretnym postępowaniu ani od posiadania jakiegokolwiek interesu w sprawie. Pożądanym, dla skutecznego wdrażania programu ochrony środowiska, zakres komunikacji społecznej zdecydowanie wykracza poza samo tylko udzielanie informacji „na żądanie”. Obejmuje on także np. promocję programu, przekazywanie określonych danych politykom, sponsorom czy decydentom, wyjaśnianie stanowisk w konkretnych sprawach oraz „wciąganie” zainteresowanych osób lub instytucji do współpracy w realizacji programu, wyjaśnianie stanowisk, wymianę roboczej informacji między osobami pracującymi nad danym tematem, itd. Odpowiednio wczesna wymiana informacji o zamierzeniach związanych z realizacją programu ochrony środowiska, choć początkowo może przyczynić się do opóźnienia niektórych działań, chronić będzie przed znacznie poważniejszymi zakłóceniami (np. odwołania i protesty).

Można wskazać kilka rodzajów działań związanych z uspołecznieniem wdrażania programu, szczególnie pożądanych do podjęcia na obszarze Gminy Kobiór. Na próbę podjęcia zasługuje zwłaszcza kierunek działań polegający na zacieśnieniu współpracy z Nadleśnictwem Kobiór w wykonywaniu zadań w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej, a także utworzenie nieformalnego, społecznego ciała doradczego, wyłonionego spośród mieszkańców gminy.

5.3 Upowszechnianie informacji o środowisku

Zgodnie z ustawą „Prawo ochrony środowiska” organy administracji są obowiązane udostępniać każdemu informacje o środowisku i jego ochronie, znajdujące się w ich posiadaniu. Władze gminy będą maksymalnie wykorzystywały nowoczesne środki komunikowania się. Rozszerzony zostanie zakres informacji udostępnianej na stronach internetowych Urzędu Gminy o dane dotyczące realizacji niniejszego programu. Wstępem będzie umieszczenie Programu w witrynie internetowej Urzędu Gminy Kobiór, po jego przyjęciu Uchwałą Rady Gminy.

5.4 Organizacja zarządzania środowiskiem oraz zarządzania programem ochrony środowiska

Realizacja programu ochrony środowiska wymagać będzie wyodrębnionej struktury zarządzania. W okresie docelowym program ten powinien stopniowo stawać się tożsamy z systemem zarządzania środowiskiem gminy.

Z samej istoty koncepcji zrównoważonego rozwoju wynikają następujące reguły:

- nieodnawialne zasoby środowiska powinny być wykorzystywane w takim zakresie, w jakim istnieje możliwość ich substytucyjnego kompensowania zasobami odnawialnymi,
- odnawialne zasoby środowiska powinny być wykorzystywane tylko w zakresie nie przekraczającym stopnia ich odnawialności,
- chłonność środowiska nie powinna być w żadnym zakresie przekroczona,
- różnorodność biologiczna środowiska nie powinna maleć.

Podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska kierują się nie tylko efektami ekonomicznymi i zasadami konkurencji rynkowej, ale także liczą się z głosami opinii społecznej. Na tym szczeblu zarządzanie środowiskiem odbywa się przez:

- dotrzymanie wymagań stawianych przez przepisy prawa,
- porządkowanie technologii i reżimów obsługi urządzeń,
- modernizację technologii,
- eliminowanie technologii uciążliwych dla środowiska
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska,
- stałą kontrolę emisji zanieczyszczeń.

Instytucje działające w ramach administracji odpowiedzialnych za wykonywanie i egzekwowanie prawa mają głównie na celu zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska przez:

- racjonalne planowanie przestrzenne,
- kontrolowanie gospodarczego korzystania ze środowiska,
- porządkowanie działalności związanej z gospodarczym korzystaniem ze środowiska.

Cele te są realizowane poprzez tworzenie złożonego systemu dokumentów planistycznych wytyczających generalne kierunki polityki rozwoju w kontekście ochrony środowiska, jak i zagospodarowania przestrzennego, na wszystkich szczeblach administracji samorządowej. **Rangę obowiązującego przepisu prawa ma tylko miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.** Wszelkie inne programy, plany i strategie mają szansę realizacji, jeśli znajdą odzwierciedlenie w konkretnym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Program ochrony środowiska jest jednym z rodzajów dokumentów o charakterze strategiczno-operacyjnym.

Główna odpowiedzialność za realizację Programu spoczywa na wójcie gminy, który składa Radzie Gminy raporty z wykonania Programu. W praktyce, wójt może wyznaczyć koordynatora wdrażania programu – spośród pracowników Urzędu Gminy - lub sprawować tę

funkcję osobiście. Zadaniem koordynatora jest ścisła współpraca z wójtem (o ile nie pełni on tej funkcji osobiście) i Radą Gminy oraz przedstawianie im okresowych sprawozdań z realizacji programu.

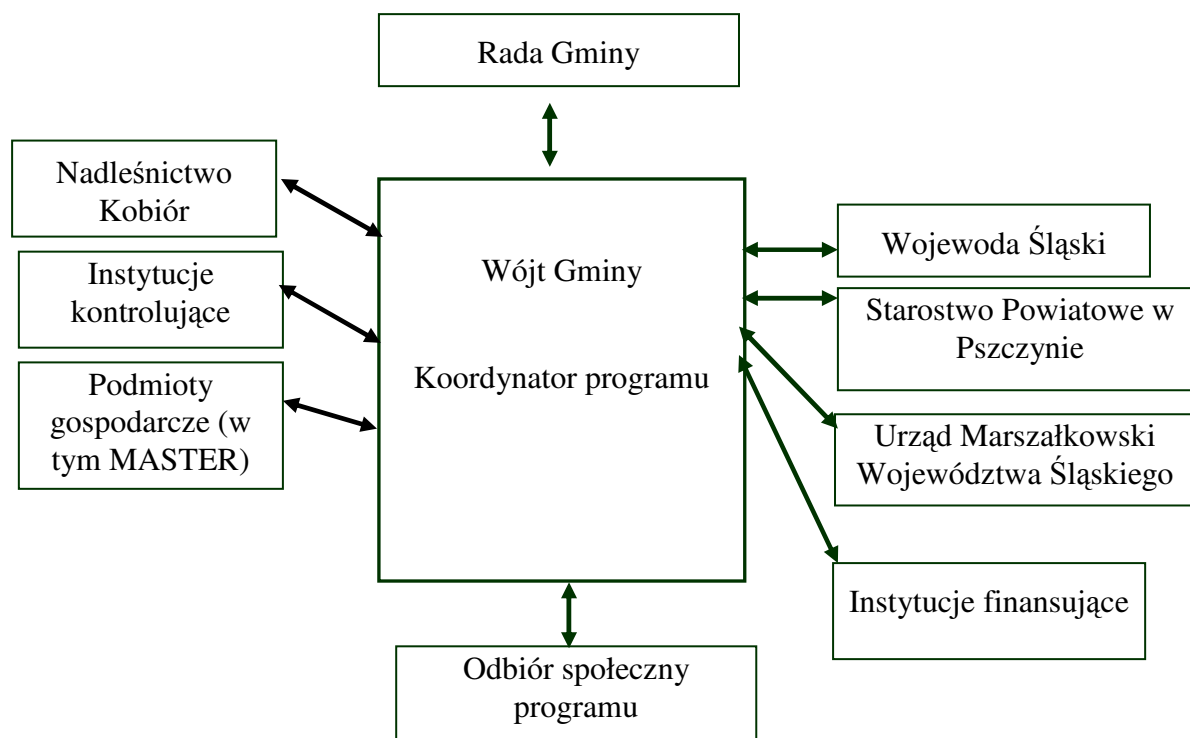
Zgodnie z Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska na realizację Programu składają się następujące elementy: współpraca z interesariuszami, opracowanie treści Programu, realizacja, monitoring i okresowa sprawozdawczość oraz ewaluacja i aktualizacja. Elementy te można podzielić na 4 etapy (w oparciu o cykl Deminga), do których należą:

- 1) aktualizacja – w tym opracowanie dokumentu Programu na kolejne 4 lata; następuje w oparciu o wyniki ewaluacji oraz doświadczenia i efekty uzyskane dzięki działaniom korygującym;
- 2) wdrażanie – czyli realizacja zadań zawartych w Programie, a przez to osiągnięcie zamierzonych celów;
- 3) ewaluacja – częścią której jest monitoring prowadzony przez odpowiednie jednostki, a także sprawozdawczość, czyli opracowywanie co 2 lata raportów z realizacji programu ochrony środowiska; jest to bardzo istotny etap, pokazujący ewentualne rozbieżności pomiędzy celami zawartymi w Programie, a stanem rzeczywistym oraz konieczność podjęcia działań korygujących; raporty ukazują także dotychczasową efektywność prac w powiązaniu z nakładami finansowymi i faktycznymi efektami środowiskowymi (wskaźniki środowiskowe);
- 4) działania korygujące – w wyniku ewaluacji (po okresie 2 lat) możliwa jest korekta niektórych zadań, tak aby udało się osiągnąć zaplanowane w Programie cele.

Na każdym etapie prac bardzo istotna jest współpraca pomiędzy interesariuszami Programu, np. poprzez zawiązanie grupy roboczej mającej wpływ na planowanie nowych zadań w aktualizacji Programu. Współpraca ta jest szczególnie istotna na etapie ewaluacji przy sporządzaniu sprawozdań z wykonanych zadań. Cykl zarządzania Programem jest ściśle powiązany z koniecznością pozyskiwania danych, które są niezbędne do oceny stanu jakości środowiska i stanu realizacji działań w cyklu dwuletnim.

Wójt gminy współdziała z organami administracji rządowej i samorządowej szczebla wojewódzkiego i powiatowego. Ponadto wójt (a w jego imieniu – koordynator programu) współdziała z instytucjami administracji specjalnej, które dysponują instrumentami kontroli i monitoringu. Instytucje te kontrolują respektowanie prawa, prowadzą monitoring stanu środowiska (ŚWIOŚ, WSSE), prowadzą monitoring wód (Wody Polskie).

Wypracowane procedury powinny stopniowo stać się rutyną i podstawą zinstytucjonalizowanej współpracy pomiędzy partnerami z różnych środowisk. Dzięki temu, proces planowania i zarządzania może stać się czytelny i przejrzysty dla ogółu społeczności gminy.

Rysunek 12. Schemat zarządzania programem ochrony środowiska

5.5 Monitoring wdrażania Programu

Proces wdrażania programu wymaga kontroli, której najważniejszym elementem jest ocena realizacji zadań z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów. Rezultaty oceny będą z kolei podstawą korekt i aktualizacji programu. Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- Określenia stopnia wykonania przedsięwzięć / działań.
- Określenia stopnia realizacji przyjętych celów.
- Oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem.
- Analizy przyczyn tych rozbieżności.

Aby realizacja zadań zawartych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029” przebiegała zgodnie z założonym harmonogramem, niezbędne jest prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji ich wykonania.

Wójt Gminy Kobiór zgodnie z art. 18 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020, poz. 1219 ze zm.), będzie sporządzał co 2 lata raporty z wykonania niniejszego Programu, które będą przedstawiane Radzie Gminy Kobiór, a następnie przekazywane Zarządowi Powiatu Pszczyńskiego.

Celem sporządzania raportów jest ocena realizacji zadań wskazanych w niniejszym Programie, w tym:

- określenie stanu realizacji przyjętych do wykonania w ramach POŚ zadań;
- określenie stanu oraz tendencji zmian zachodzących w środowisku na terenie gminy;
- przeprowadzenie analizy finansowej oraz wskaźnikowej realizacji POŚ;
- przeprowadzenie ewaluacji przyjętych zadań (rekomendacji na przyszłość).

Monitoring realizacji zadań będzie prowadzony w oparciu o wskaźniki obrazujące zmianę stanu środowiska na terenie gminy (wskazane m.in. w Tabeli 28). Przyjęte do realizacji cele, kierunki interwencji i zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji) oraz dane dotyczące stanu realizacji zadań ujętych w Programie. Jeżeli w wyniku

analizy okaże się, że istnieją rozbieżności pomiędzy stopniem realizacji Programu a jego założeniami, zostaną podjęte czynności mające na celu wyjaśnienie przyczyn rozbieżności oraz określenie działań korygujących.

Podstawą systemu oceny realizacji programu będzie sprawozdawczość oparta na wskaźnikach (miernikach) stanu środowiska oraz na wskaźnikach świadomości społecznej. Podstawą oceny będą nie tylko wartości poszczególnych wskaźników ale, w takim samym stopniu, także zmiany ich wartości w okresie między kolejnymi ocenami.

Określenie poszczególnych wskaźników wymaga posiadania odpowiednich informacji:

- pochodzących z monitoringu środowiska (zarówno ŚWIOŚ jak monitoringu lokalnego),
- pochodzących z branżowych raportów i opracowań określających stan gminy, pozostających w dyspozycji władz samorządowych,
- pochodzących z przeprowadzenia odpowiednich badań opinii społecznej.

Proponowana lista wskaźników oraz źródeł danych służących do określenia ich wartości (Tabela 28) odzwierciedla specyfikę społeczno-gospodarczą i środowiskową Gminy Kobiór. Należy traktować tę listę jako otwartą – w miarę zmian uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także postępów w realizacji programu, można spodziewać się, że niektóre wskaźniki lepiej, a inne – gorzej ilustrować będą zachodzące w gminie zmiany.

6 Aspekty finansowe wdrażania programu

Skuteczna realizacja zadań przyjętych w niniejszym Programie Ochrony Środowiska zależy przede wszystkim od dostępności środków finansowych, które mogą pochodzić z różnych źródeł. Do głównych źródeł finansowania działań ujętych w POŚ zaliczono:

- budżet Gminy Kobiór,
- dotacje z funduszy Unii Europejskiej,
- pożyczki (częściowo umarzalne) i dotacje z WFOŚiGW w Katowicach,
- środki budżetu Powiatu Pszczyńskiego,
- środki własne instytucji (np. Lasy Państwowe), lokalnych przedsiębiorców i mieszkańców.

Poniżej przedstawiono charakterystykę podstawowych źródeł finansowania wg stanu na IV kwartał 2021 r. na realizację działań przyjętych w Programie Ochrony Środowiska, a także innych źródeł, których w Programie nie wymieniono, a które też mogą stanowić potencjalne źródło finansowania niniejszego POŚ.

6.1 Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) w Katowicach

Zasadniczym celem funkcjonowania wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej jest wspomaganie działalności w dziedzinie ochrony środowiska i gospodarki wodnej o znaczeniu i zasięgu regionalnym (wojewódzkim). Zakres działalności, na którą mogą być przeznaczone środki z wojewódzkich funduszy określa ustawa Prawo Ochrony Środowiska. Obejmuje on między innymi:

- Realizację przedsięwzięć związanych z ochroną wód,
- Realizację przedsięwzięć związanych z gospodarką odpadami i ochroną powierzchni ziemi,
- Realizację przedsięwzięć związanych z ochroną powietrza,
- Realizację przedsięwzięć w zakresie gospodarki wodnej,
- Realizację przedsięwzięć w dziedzinie leśnictwa,
- Realizację przedsięwzięć związanych z ochroną przyrody i krajobrazu,
- Realizację przedsięwzięć związanych z edukacją ekologiczną,
- Realizację przedsięwzięć związanych z ochroną przed hałasem.

W Funduszu obowiązują następujące formy dofinansowania:

- Pożyczki,
- Dotacje,
- Dopłaty do kredytów bankowych.

Dominującą formą pomocy finansowej ze środków Funduszu są oprocentowane pożyczki udzielane na preferencyjnych warunkach. Istnieją możliwości częściowego umorzenia udzielonych pożyczek. Dotacje mogą być udzielane na proekologiczne zadania inwestycyjne i modernizacyjne realizowane przez jednostki sfery budżetowej, jednostki samorządów i inne jednostki organizacyjne prowadzące działalność w zakresie ochrony zdrowia, profilaktyki zdrowotnej, pomocy społecznej, oświaty i kultury.

Możliwości uzyskania dofinansowania z WFOŚiGW w Katowicach regulują „ZASADY UDZIELANIA DOFINANSOWANIA ZE ŚRODKÓW WFOŚiGW W

KATOWICACH”, które są okresowo aktualizowane przez Fundusz. Dofinansowanie udzielane przez WFOSiGW w Katowicach może aktualnie przyjmować następujące formy:

- h) pożyczki, w tym pożyczki pomostowej;
- i) dotacji;
- j) umorzenia części wykorzystanej pożyczki;
- k) dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych;
- l) kredytu w bankowych liniach kredytowych.

6.2 Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)

Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych z zakresu ochrony środowiska. Dystrybucja środków finansowych odbywa się w ramach następujących dziedzin:

- ochrona powietrza,
- ochrona wód i gospodarka wodna,
- ochrona powierzchni ziemi,
- ochrona przyrody i krajobrazu oraz leśnictwo,
- geologia i górnictwo,
- edukacja ekologiczna,
- Państwowy Monitoring Środowiska,
- programy międzydziedzinowe,
- nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- ekspertyzy i prace badawcze.

Planowanie i realizacja dofinansowania przedsięwzięć odbywa się, zgodnie z preferencjami, **wg listy programów priorytetowych**, tj. przedsięwzięć, których realizacja wynika z konieczności wypełnienia zobowiązań Polski wobec Unii Europejskiej. Efektem nabytego doświadczenia NFOŚiGW w obsłudze środków UE jest powierzenie Funduszowi roli Instytucji Wdrażającej dla większości priorytetów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ).

Beneficjentami ubiegającymi się o środki finansowe z Narodowego Funduszu mogą być:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- przedsiębiorstwa,
- instytucje i urzędy,
- szkoły wyższe i uczelnie,
- jednostki organizacyjne ochrony zdrowia,
- organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia),
- administracja państwowa,
- osoby fizyczne.

Na podstawie: Polityki Ekologicznej Państwa, Programu Wykonawczego do Polityki Ekologicznej Państwa, Narodowego Programu Przygotowania do Członkostwa w Unii Europejskiej, Strategii Ekologicznej Integracji z Unią Europejską, zobowiązań międzynarodowych Polski, a także list przedsięwzięć priorytetowych wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej - NFOŚiGW Wodnej planuje i realizuje dofinansowywanie przedsięwzięć, według programów priorytetowych.

Zgodnie z Uchwałą Rady Nadzorczej nr 2/21, z dnia 29.01.2021 r. (z późn. zm.) przyjęto listę priorytetowych programów NFOŚiGW na 2021 rok:

1. Adaptacja do zmian klimatu i ochrona wód przed zanieczyszczeniami
  - 1.1. Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach
  - 1.2. Inwestycje w gospodarce ściekowej poza granicami kraju
  - 1.3. Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych
  - 1.4. Gospodarka wodno-ściekowa w zakładach przemysłowych
  - 1.5. Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska
  - 1.6. Moja Woda
  - 1.7. Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych
2. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona ziemi
  - 2.1. Racjonalna gospodarka odpadami
  - 2.2. Ochrona powierzchni ziemi
  - 2.3. Gospodarka o obiegu zamkniętym
  - 2.4. Poznanie budowy geologicznej na rzecz kraju
  - 2.5. Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin
  - 2.6. Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie
  - 2.7. Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej
  - 2.8. Usuwanie porzuconych odpadów
  - 2.9. Udostępnianie wód termalnych w Polsce
  - 2.10. Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest
3. Sprawiedliwa transformacja
  - 3.1. Lokalny Kompas Klimatyczny
  - 3.2. Wsparcie dla innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce
  - 3.3. Nowa Energia
4. Zeroemisyjny system energetyczny
  - 4.1. Zero i niskoemisyjny system energetyczny
  - 4.2. Agroenergia
  - 4.3. Mój Prąd
  - 4.4. Energia Plus
  - 4.5. Wodoryzacja gospodarki
  - 4.6. Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej na potrzeby rozwoju stacji ładowania samochodów elektrycznych
  - 4.7. Elektroenergetyka - Inteligentna infrastruktura energetyczna
5. Dobra jakość powietrza
  - 5.1. Czyste powietrze
  - 5.2. Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych – pilotaż na terenie województwa zachodniopomorskiego
  - 5.3. Poprawa jakości powietrza w najbardziej zanieczyszczonych gminach – pilotaż
  - 5.4. Wzrost efektywności energetycznej lokali w budynkach wielorodzinnych
  - 5.5. Ciepłownictwo powiatowe
  - 5.6. Budownictwo Energooszczędne
  - 5.7. SOWA – oświetlenie zewnętrzne
  - 5.8. Renowacja z gwarancją oszczędności EPC (Energy Performance Contract) Plus*
  - 5.9. Polska Geotermia Plus
  - 5.10. Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych – pilotaż na terenie województwa dolnośląskiego
6. Zeroemisyjny transport

- 6.1. System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme) - Kangur – Bezpieczna i ekologiczna droga do szkoły
- 6.2. Mój elektryk
- 6.3. Zielony transport publiczny
- 6.4. Wsparcie infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych i infrastruktury tankowania wodoru
7. Różnorodność biologiczna, edukacja i monitoring środowiska
  - 7.1. Wspieranie działalności monitoringu środowiska
  - 7.2. Edukacja ekologiczna
  - 7.3. Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej
8. Horyzontalne
  - 8.1. Wsparcie Ministra Klimatu i Środowiska w zakresie realizacji polityki klimatycznej i środowiskowej
  - 8.2. Zadania wskazane przez ustawodawcę
  - 8.3. Współfinansowanie programu LIFE
  - 8.4. SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych – REGION
  - 8.5. Polskie Wsparcie na rzecz Klimatu (Polish Climate Support)
  - 8.6. Wsparcie projektów realizowanych w ramach podziałania 1.1.1., działań 1.2, 1.5 i 1.6 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
  - 8.7. Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach działań 2.2 i 2.5 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko
  - 8.8. Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021
  - 8.9. Klimatyczne Uzdrowiska

6.3 Fundusze Europejskie na lata 2021-2027

W chwili powstania niniejszego dokumentu brak było ostatecznych, oficjalnie przyjętych wytycznych programowy. Podane poniżej informacje mają więc jedynie charakter ogólny, ramowy. Opracowano je na podstawie projektów rozporządzeń dla polityki spójności na lata 2021-2027. Pakiet projektów rozporządzeń dot. polityki spójności na okres perspektywy finansowej 2021-2027 został opublikowany przez Komisję Europejską 29 maja 2018 r.

Cele szczegółowe EFRR i Funduszu Spójności na lata 2021-2027 przedstawiają się następująco:

- a) „Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej” („CP 1”) – poprzez:
  - zwiększenie potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii;
  - czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw i rządów;
  - sprzyjanie wzrostowi i konkurencyjności MŚP;
  - rozwijanie umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości.
- b) Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetyki, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, przystosowania się do zmiany klimatu oraz zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem” („CP 2”) – poprzez:
  - promowanie środków na rzecz efektywności energetycznej;

- promowanie odnawialnych źródeł energii;
  - rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania na szczeblu lokalnym;
  - wspieranie działań w zakresie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe;
  - wspieranie zrównoważonej gospodarki wodnej;
  - wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym;
  - sprzyjanie bioróżnorodności i rozwojowi zielonej infrastruktury w środowisku miejskim oraz zmniejszanie zanieczyszczenia;
- c) „Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności i udoskonaleniu regionalnych połączeń teleinformatycznych” („CP 3”) – poprzez:
- udoskonalanie sieci połączeń cyfrowych;
  - rozwój zrównoważonej, inteligentnej, bezpiecznej i intermodalnej sieci TEN-T odpornej na zmianę klimatu;
  - rozwój zrównoważonej, inteligentnej i intermodalnej mobilności odpornej na zmianę klimatu na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do sieci TEN-T i mobilności transgranicznej;
  - wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej;
- d) „Europa bliżej obywateli dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych w ramach inicjatyw lokalnych” („CP 5”) – poprzez:
- wspieranie zintegrowanego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, dziedzictwa kulturowego i bezpieczeństwa na obszarach miejskich;
  - wspieranie zintegrowanego lokalnego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, dziedzictwa kulturowego oraz bezpieczeństwa, w tym na obszarach wiejskich i przybrzeżnych, m.in. w ramach rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

6.4 Rządowy Fundusz Polski Ład

Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych ma na celu dofinansowanie projektów inwestycyjnych realizowanych przez gminy, powiaty i miasta lub ich związki w całej Polsce. Zarządzanie środkami finansowymi Rządowy Fundusz Polski Ład jest prowadzone przez Bank Gospodarstwa Krajowego. W pierwszym naborze wniosków w Programie Inwestycji Strategicznych jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki mogły wnioskować o dofinansowanie inwestycji z 35 obszarów:

Priorytet 1:

- budowa lub modernizacja infrastruktury drogowej
- budowa lub modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym oczyszczalni
- budowa lub modernizacja źródeł ciepła sieciowego zeroemisyjnego
- budowa lub modernizacja indywidualnych źródeł ciepła zeroemisyjnego
- budowa lub modernizacja infrastruktury gospodarki odpadami, w tym spalarnie, przetwarzanie biologiczne, segregacja
- odnawialne źródła energii

Priorytet 2:

- tabor z napędem zeroemisyjnym
- budowa lub modernizacja źródeł ciepła sieciowego niskoemisyjnego
- budowa lub modernizacja sieci ciepłowniczej
- budowa lub modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej, w tym oświetleniowej
- cyfryzacja usług publicznych i komunalnych
- poprawa efektywności energetycznej budynków i instalacji publicznych
- innowacyjne rozwiązania w elektroenergetyce

- rewitalizacja obszarów miejskich
- budowa lub modernizacja infrastruktury kulturalnej i turystycznej
- budowa lub modernizacja infrastruktury sportowej

Priorytet 3:

- budowa lub modernizacja infrastruktury technicznej drogowej
- budowa lub modernizacja infrastruktury tramwajowej, w tym zajezdni
- budowa lub modernizacja infrastruktury kolejowej, w tym stacji utrzymaniowo-naprawczej
- budowa lub modernizacja infrastruktury transportu wodnego
- tabor transportu kolejowego
- tabor transportu tramwajowego
- tabor z napędem niskoemisyjnym
- budowa lub modernizacja kanalizacji deszczowej
- gospodarka wodna, w tym melioracja, retencja, osuszanie
- budowa lub modernizacja indywidualnych źródeł ciepła niskoemisyjnego
- budowa i modernizacja infrastruktury społecznej
- budowa lub modernizacja infrastruktury edukacyjnej
- rewitalizacja obszarów i/lub budynków zdegradowanych i/lub przemysłowych

Priorytet 4:

- tabor zbiorowego transportu drogowego
- tabor zbiorowego transportu wodnego
- budowa lub modernizacja infrastruktury telekomunikacyjnej
- budowa i organizacja inkubatorów przedsiębiorczości
- budowa i organizacja parków naukowo-technologicznych
- inne, mające na celu przeciwdziałanie COVID-19, o których mowa w art. 2 ust. 2 Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

6.5 Bank Ochrony Środowiska (BOŚ)

BOŚ oferuje preferencyjne kredyty na przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska i zarazem wspiera rozwój biznesu. Oferta kredytowa skierowana jest do klientów indywidualnych, wspólnot mieszkaniowych, przedsiębiorców i samorządów terytorialnych. Kredyty udzielane są we współpracy z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska

i gospodarki wodnej. Kredyty i pożyczki udzielane są m.in. na następujące inwestycje z zakresu ochrony środowiska:

- **EKOpożyczka „Nasza woda”:**

Zapewnia środki, które można przeznaczyć na budowę instalacji do odzyskiwania wody deszczowej, budowę studni chłonnej i innych rozwiązań służących retencji wód. EKOpożyczka może być finansowaniem uzupełniającym rządowego programu „Moja Woda”, realizowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Program przeznaczony jest na zakup, montaż, budowę i uruchomienie instalacji, pozwalających na zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych. Dofinansowanie ma postać dotacji w wysokości do 80% kosztów kwalifikowanych, nie więcej niż 5 000 zł. Wnioski o dotacje można składać w Wojewódzkich Funduszach Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

- **EKOKredyt PV:**

Środki z EKOKredytu PV mogą zostać wykorzystane na:

- zakup i montaż instalacji fotowoltaicznych,
- zakup i montaż magazynów energii,
- zakup i montaż przydomowych stacji ładowania,
- refinansowanie kosztów wykonania instalacji wymienionych w pkt 1 - 3, poniesionych w okresie maksymalnie trzech miesięcy wstecz od daty złożenia wniosku kredytowego.

- **EKOKredyty z dopłatami we współpracy z WFOŚiGW:**

Jest to oferta skierowana do wybranych województw. Aktualnie województwo śląskie nie jest wymienione wśród beneficjentów.

- **Kredyt z premią na termomodernizację:**

Kredyt ma na celu finansowanie realizacji przedsięwzięć termomodernizacyjnych lub remontowych, spełniających warunki określone w Ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków. Z Funduszu Termomodernizacji i Remontów otrzymujecie dofinansowanie w postaci:

- Premii termo modernizacyjnej:
  - 16% kosztów przedsięwzięcia termomodernizacyjnego
  - 21% kosztów przedsięwzięcia termomodernizacyjnego wraz z montażem mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii (OZE),
  - dodatkowe wsparcie w wysokości 50% kosztów wzmocnienia budynku wielkopłytowego.
- Premii remontowej:
  - 15% kosztów przedsięwzięcia remontowego
- Premii kompensacyjnej:

Wysokość premii kompensacyjnej jest równa iloczynowi wskaźnika kosztu przedsięwzięcia oraz kwoty wynoszącej 2% wskaźnika przeliczeniowego za każdy 1 m² powierzchni użytkowej lokalu kwaterunkowego za każdy rok, w którym obowiązywały w stosunku do tego lokalu ograniczenia dotyczące wysokości czynszu za najem, w okresie od 12 listopada 1994 roku do 25 kwietnia 2005 roku, a w przypadku nabycia budynku albo części budynku po 12 listopada 1994 roku w sposób inny niż w drodze spadkobrania — od dnia nabycia do dnia 25 kwietnia 2005 roku.

- **Pożyczka Pełnym Oddechem:**

Pożyczką można sfinansować:

- wymianę lub modernizację starego systemu ogrzewania na nową, ekologiczną instalację zasilaną gazem ziemnym
- zakup i montaż nowego kotła gazowego oraz demontaż starego pieca na paliwo stałe
- audyt energetyczny Twojego domu
- budowę przyłącza gazowego i wewnętrznej instalacji gazowej
- modernizację instalacji kominowych i wentylacji
- zakup i montaż wewnętrznej instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej z oprzyrządowaniem i materiałami instalacyjnymi oraz ekoarmatury
- prace termomodernizacyjne polegające na dociepleniu zewnętrznych i wewnętrznych ścian budynku
- wymianę okien i drzwi w budynku
- wymianę pokrycia dachowego na nowe, o naturalnym pochodzeniu np. gont, dachówka ceramiczna, łupki

- **Kredyt Czyste Powietrze:**

Kredyt i dotację można uzyskać na wymianę starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne systemy ogrzewania spełniające określone normy. Program przewiduje także dofinansowanie na prace termomodernizacyjne służące poprawie efektywności energetycznej domu oraz instalację OZE. Dotacja z rządowego programu zostanie przeznaczona na częściową spłatę kapitału kredytu.

Szczegółowe informacje na stronie BOŚ: www.bosbank.pl

6.6 Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK)

BGK udziela kredytów na współfinansowanie projektów wspieranych przez fundusze strukturalne Unii Europejskiej lub projektów zgodnych ze strategią rozwoju regionalnego lub lokalnego oraz kredytów inwestycyjnych przeznaczonych na finansowanie projektów realizowanych, przez jednostki samorządu terytorialnego, wspieranych środkami z budżetu UE. Dla samorządów, jak i dla klientów indywidualnych, w ofercie znajdują się kredyty preferencyjne na usuwanie skutków klęsk żywiołowych, premie termomodernizacyjne za przedsięwzięcia mające wpływ na zmniejszenie rocznego zapotrzebowania na energię dostarczaną do budynków.

Szczegółowe informacje na stronie BGK: www.bgk.com.pl

6.7 Program Działań Na Rzecz Środowiska i Klimatu LIFE

Środki Programu działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE będą dystrybuowane w ramach dwóch podprogramów:

1. Działania na rzecz środowiska, gdzie wsparcie mogą uzyskać przedsięwzięcia dotyczące ochrony środowiska i efektywnego gospodarowania zasobami przyrody i różnorodności biologicznej oraz zarządzania i informacji w zakresie środowiska.
2. Działania na rzecz klimatu, w którym wspierane mogą zostać inicjatywy dotyczące łagodzenia i dostosowania do skutków zmiany klimatu oraz zarządzania i informacji w zakresie klimatu.

Beneficjentami programu mogą być podmioty zarejestrowane na obszarze Unii Europejskiej. NFOŚiGW będzie pełnił funkcję krajowego punktu kontaktowego dla programu LIFE. Wzorem lat poprzednich, przedsięwzięcia realizowane przez beneficjentów z Polski, oprócz dofinansowania ze środków LIFE, będą mogły uzyskać dodatkowe wsparcie finansowe pochodzące ze środków NFOŚiGW. Z programu mogą korzystać jednostki samorządowe, a także osoby prawne i fizyczne.

Szczegółowe informacje dotyczące zasad przygotowania wniosków publikowane są na stronie NFOŚiGW.

6.8 Fundusz Leśny

Podstawą prawną do utworzenia Funduszu Leśnego była Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz rekultywacji gruntów z 1971 r. Fundusz Leśny stanowi formę gospodarowania środkami na cele wskazane w ustawie o lasach. Fundusz Leśny przeznacza się dla nadleśnictw na wyrównywanie niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej. Środki Funduszu Leśnego mogą także być przeznaczone na: wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, w szczególności w zakresie gospodarki leśnej, badania naukowe, tworzenie infrastruktury niezbędnej do prowadzenia gospodarki leśnej, sporządzanie planów urządzenia lasu, prace związane z oceną i prognozowaniem stanu lasów i zasobów leśnych, inne zadania z zakresu gospodarki leśnej w lasach. Część środków funduszu leśnego przeznacza się na zalesianie gruntów, które nie są własnością Skarbu Państwa.

Źródła wpływów Funduszu Leśnego:

- a) Odpis podstawowy liczony od wartości sprzedaży drewna obciążający koszty działalności nadleśnictw;
- b) Należności, kary i opłaty związane z wyłączeniem z produkcji gruntów leśnych;
- c) Należności wynikające z odszkodowań:
  - Cywilnoprawnych za szkody powstałe w wyniku oddziaływania gazów i pyłów przemysłowych, a także z innych tytułów;
  - Z tytułu przedwczesnego wyrębu drzewostanów na podstawie przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
  - Za szkody powstałe w wyniku pożarów, prac górniczych i geologicznych;
- d) Dochody z udziału w spółkach;
- e) Dotacje budżetowe, z wyłączeniem dotacji celowych na zadania zlecone przez administrację rządową, a w szczególności na:
  - Wykup lasów i gruntów do zalesień oraz ich rekultywację, a także wykup innych gruntów w celu zachowania ich przyrodniczego charakteru;
  - Wykonywanie krajowego programu zwiększania lesistości oraz pielęgnację i ochronę upraw i młodników powstałych w ramach realizacji tego programu;
  - Zagospodarowanie i ochronę lasów w przypadku zagrożenia ich trwałości;
  - Sporządzanie okresowych, wielkoobszarowych inwentaryzacji stanu lasów, aktualizacji stanu zasobów leśnych oraz prowadzenie banku danych o zasobach leśnych;
  - Opracowywanie planów ochrony dla rezerwatów przyrody znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych oraz ochronę gatunkową roślin i zwierząt;
  - Finansowanie edukacji leśnej społeczeństwa.

6.9 Fundusz Termomodernizacji i Remontów

Fundusz Termomodernizacji i Remontów utworzono w Banku Gospodarstwa Krajowego w miejsce Funduszu Termomodernizacji. Podstawą prawną Funduszu jest ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków.

Celem Funduszu jest pomoc finansowa dla inwestorów realizujących przedsięwzięcia termomodernizacyjne i remontowe oraz wypłata rekompensat dla właścicieli budynków mieszkalnych, w których były lokale kwaterunkowe. Formy pomocy:

- premia termomodernizacyjna
- premia remontowa
- premia kompensacyjna

W ramach obsługi Funduszu Termomodernizacji i Remontów Bank Gospodarstwa Krajowego podejmuje decyzje o przyznaniu premii oraz po spełnieniu warunków do jej wypłaty, dokonuje przekazania premii.

7 Literatura

Ważniejsze publikacje i materiały o zasięgu krajowym oraz wojewódzkim:

- Polityka Ekologiczna Państwa 2030 (PEP2030);
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.);
- Polityka energetyczna Polski do 2040 roku;
- Projekt Polityki Wodnej Państwa 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016) (PWP 2030);
- Plan Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły (PGW);
- Program wodno – środowiskowy kraju (PWŚK);
- V Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK);
- Projekt Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015) – NSGW 2030;
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022;
- Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 (POKA);
- Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 z perspektywą do 2030;
- Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2030”;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (z późniejszymi zmianami);
- Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022;
- Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego z 2020r.;
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie;
- Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030;
- Program małej retencji dla Województwa Śląskiego wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko (aktualizacja);
- Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do 2019 roku z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024.
- Polska Statystyka Publiczna – bazy danych regionalnych.
- Stan środowiska w województwie śląskim w 2017 roku. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Katowice 2018.
- Ocena stanu środowiska w województwie śląskim w 2018 roku. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Katowice 2019.
- Stan środowiska w województwie śląskim. Raport 2020. Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach. Katowice 2021.
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2020. Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach. Katowice 2021.
- Zintegrowany system zarządzania środowiskowego powiatem i gminami ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki odpadami komunalnymi - Syntetyczny opis projektu pilotowego WFOŚiGW, autor: dr inż. Włodzimierz A. Sokół, Katowice 2001r.
- Borys T. [red.], Wskaźniki ekorozwoju, Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Białystok, 1999;
- Dobrzański G. [red.], Aplikacyjne aspekty trwałego rozwoju, Wydawnictwo Politechniki Białostockiej, Białystok, 2002;

- Kondracki J, Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa, 2000;
- Miłaszewski R. [red.], Nowoczesne metody i techniki zarządzania trwałym i zrównoważonym rozwojem gminy, Wydawnictwo Politechniki Białostockiej, Białystok, 2001;

Ważniejsze materiały o zasięgu lokalnym:

- Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Kobiór na lata 2019-2026.
- Budżet Gminy Kobiór na rok 2021.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobiór – III edycja z roku 2019.
- Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kobiór.
- Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobiór. P.P.S.U. i R. „TERPLAN” Sp.z o.o.
- Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentów Gminy Kobiór: tereny A, B, C i D.
- Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Kobiór - Polana Śródleśna.
- Program likwidacji wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kobiór na lata 2012-2032.
- Plan Aglomeracji Kobiór Uchwałą nr RG.0007.164.2020 Rady Gminy Kobiór z dnia 29 grudnia 2020 r.
- Raport o stanie gminy Kobiór w roku 2020.
- Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kobiór za rok 2020.
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kobiór przyjęty Uchwałą nr RG.0007.246.2017 Rady Gminy Kobiór z dnia 28 grudnia 2017 r.
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego do roku 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024.